

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: . . . . .
Egy hónap . . . . .
Negyedévre . . . . .
Vidéken: . . . . .
Egy hónap . . . . .
Negyedévre . . . . .

Felelős szerkesztő:
SIPOS BÉLA.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piac-utca 47. és 49. szám.

Karácsonyi jegyzetek.

Debreczen, dec. 24.

Émelygős cikkekkel nem Hallelujásunk neked Karácsony, az Idvezítő jászola elé sem vezetünk el tisztelt olvasó. Ezt elvégzik ma a templomok papjai, a felzúgó zsolnárok s az orgona harmonikus melódiája. Maradjunk mi ezuttal is itthon, ne menjünk Betlehembe. Van nekünk idehaza is elég elintézni valónk.

Karácsony estéjén, ha végig sétálsz a korzón felebarátom, meglátod, hogy mennyire nem nagy és mennyire nem kereskedő város Debreczen. Más vidéki városokban hullámszik a tömeg, pezsgő, üzleti élet van. A mi kereskedőink pedig ma egész nap összetett kézzel állottak a pénztár előtt és várták a jó szerencsét. Azt mondják, hogy egy-két üzlet kivételével alig csinált vásárt valamelyik kereskedőnk.

Hogy mi ennek az oka? Nagyon röviden el lehet mondani. Olyan rossz közgazdasági politikákat, mint Debreczen az utolsó tíz évben csinált, egyetlen városban sem találunk. Ettől a nagy, hatalmas várostól teljesen elváltak a vidéket. Hadháztól kezdve

felfelé minden Nyíregyháza felé gravitál. Az érmelléki határokat magához szívta Nagyvárad, régi piacunk egy részét pedig Nagykaroly zsebelte el. Nekünk a városok közül Szoboszló, Böszörmény és Nánás maradt meg; a melyeknek pedig elég kifejtett kereskedelme van. A faluk közül pedig Józsa és Sámson. Ezekből pedig nem él meg a debreczeni kereskedő.

Régen hangsúlyozzuk mi már azt, hogy okos vasúti politika adhatja vissza ennek a városnak eljárt szót kereskedelmét. A kis Miskolcz őszinte örömmel üdvözl minden vicinálit — Debreczen pedig irtózik tőle. Ha Debreczen városában meg lett volna az energia, ebben az esetben a Debreczen-Nagyvárad közötti villamos vasút régen kész van. Hogy kereskedelmi szempontból mit jelent ez, kérdezzék meg a város vezetői azokat az embereket, a kik tegnap este elkeseredetten zárták be üzleteiket — konstatálván, hogy a karácsonyi vásár semmit sem jövedelmezett.

Karácsony estéjén, ha elsétálsz a kollégium előtt nyájas olvasó, önkénytelenül is azt kérdezed, hogy miért nem hívják már egyetemnek azt a hatalmas épületet, amelyben annyi

idő óta terjesztik a magyar faj, a magyar haza szeretetét, és a tudományt.

A visszhangot megadja reá egy másik középület, a városháza, amelynek tanácskozó termében intézik ennek a városnak sorsát. Ne vegye rossz néven senki, hogy most, ünnep napján rekriminálunk közügyeket — de a komoly magába szállásra egy nap sem alkalmasabb a közügyek vezetőinek, mint a karácsony, — amelynek mégis van vaiami hangulata, s amely a cinikus ember lelkébe is önt egy kis poézist.

Csatákat vivunk ennek a városnak fejlődéséért. És mi szerény katonának igazán nem kérünk egyebet, minthogy ez a csata a köz diadalával nyerjen befejezést. Ami nagy vágyunk az egyetem, menjen teljesebbé valahára, s a jövő karácsonyi ünnepen hirdethessük ami lelkünk becsületes és tiszta örömeivel, hogy az ige tetteit öltött, a magyar protestánsizmus régi sziklavára, a debreczeni egyetem elnyerte az egyetemi rangot.

Addig azonban, amíg ez el nem következik, acéltollunk nem szünik meg barrikádokat szántogatni a fehér lapon. Ha kellemetlenek leszünk is nénelyeknek, mégis követelni fogjuk,

Ünnepre.

Fehér karácsony, tavaly ilyenkor borus lélekkel, könnyes szemekkel köszöntöttünk. A Krisztus születésének magasztos napján tisztátalan kezek temették a magyar alkotmányt, s kétségek voltak, jön nem élve temetik-e el azt teljes egészében. Uj esztendő után a tavasz közölte meghozta aztán a teljes szabadságot. És most, egy évvel a szomorú dátum után, szabadon, nemzeti alkotmányunk oirtokában hirdetjük ami örömlünket karácsony eljövetele felett.

— Csodálatos szép fehér ünnepünk van. Fehér palástot borított a hó a szunnyadó természet fölő, — amely szemkápáztatónan fényes és tiszta. A sok fekete karácsony után Debreczen is havas hideg ünnepet kapott. És az e felett érzelt örömet meg lehet látni a korzón sétálók oszlopa szemében. A jégpálya is tömve van, téli sportok javában folynak. Szóval kezdett a karácsony örömet, sok örömet.

A nagy hegyekről már napokkal ez-

előtt elindultak a tél levelű fenyőfák, s beköszöntöttek a városokba. El látogattak a kis kunyhókba, a nagy szalonokba, szeretettel várták mindenütt. De legnagyobb örömet okozott a látogatás a szegény árva gyermekek házában és a boldogtalan siket némáknál, a hol a gyermeki ártatlanság pergeti le könnyeit a jótékony adakozók kezére.

A karácsony három embernek hozta meg legelőször a legszebb ajándékot, a mit polgár kaphat. Három ember mondhatja ujjában, hogy tagja annak a kommunitásnak, a hol Debreczen sorsát intézik.

Egy ötletes urral beszéltem a minap ezekről a friss városatyákról: Az én barátom meg volt elégedve a választással, csak azt kifogásolta, hogy Thieszen és Stingli, nem olyan nevek, a melyek kellemesen hangzanak a magyar fülnek. — Magyarosítsd meg a neved Tiszára, mondotta Thieszen Arthurnak. — Mit, pattant fel a legifjabb bank-

direktor — hogy én Tisza legyek — abból ugyan nem iszol.

— Jó, hát légy Tiszai.

— Erről talán lehetne eszevgni, volt a válasz.

— Nem lehet, hanem „muszáj”!

Tudod mi az, muszáj! Stingli Kálmánnak is választott ki az én barátom egy jó nevet. Szigetire szeretné elkeresztelni. A mi derék állomás főnökünknek valóban jó név volna ez. Vissza emlékezne Máramaros Szigetre, a hol a mint mondják sok kedves napot töltött el főnökségének idején.

Bizony példát adhatnának ezek az urak a névmagyarosítással. Tessék elhinni, hogy sokan követnék a példát, és akkor talán a Piac-utca üzletei felől is lekerülne egy sereg idegen név, s jó hangzásu magyar nevek hirdetnék, hogy Debreczen kereskedői páratlan jó érzésű magyarok.

A vig özvegy diadalmasan vonult be színházunkba, és olyan érdeklődést csinált, a mely karácsony előtt igazán pá-

Máyer Jenő jelentése:

Ruhatisztító

Üzletemben sestakerti rizling kapható félliteres üvegekben 60 fillér, üvegért 4 fillér betét. →

Széchenyi-u. 42. sz.

Telefon 323 sz. Telefon 323. sz.

hogyan helyezték el mielőbb Debreczen közintézményeire a legszebb és legméltóbb koronát az egyetemet.

S. B.

Debrecen villamos telepe.

Különálló vagy együttes kezelés.

Tanácsstagok nyilatkozata.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, dec. 24.

Hosszu, kemény harc után végre oda jutott Debreczen városa is, hogy villamos telepet építsen a modern világítási eszközöket használja a világításra. Igaz, hogy egyelőre nem a közvilágítás céljaira használják a villanyt, de mindenesetre haladást jelent Debreczennek, amely olyan nagyon húzódtott eleinte a telep felállításának tervétől. Most, hogy a villamos telep építése ele mármi akadály sem gördül, érdekesnek tartottuk felvetni a kérdést, hogy vajjon a villamos telep kezelése miképpen fog történni. Szó volt arról, hogy esetleg teljesen különálló vállalata legyen ez a városnak, de viszont igen sok körülmény a mellett dönt, hogy a villamos telepet a gázgyárral kapcsolatosan vezessék.

E kérdésben tudósítónk felkereste ma Kovács József polgármestert, Vecsey Imre főjegyzőt, Aczél Géza főmérnököt és Roncsik Lajos főszámvevőt s megkérdezte tőlük, hogy mi a véleményük a villamos telep kezelésére nézve.

Kovács József polgármester így nyilatkozott:

— Szerintem a villamos telep kezelése szorosan összefügg a gázgyár

kezelésével. E kérdésről a tanácsban is szó esett már, sőt javaslat is készült, a mely szerint a villamos telep a gázgyárral együtt kezeltessek. Erre főleg azért is szükség van, mert előre láthatóan a villamos telep deficit el fog működni. Természetesen csökkenti a kezelési költségeket az együttes vezetés s ezért kell a telepet majd a gázgyár kezelésében építeni. Én ugyan jobban szerettem volna, ha a Hatvan utcai városrészben épült volna fel, ez azonban újabb igazgatói állás kreálását vonta volna maga után.

Vecsey Imre főjegyző.

— Feltétlenül alkalmasabb a villamos telepnek a gázgyárral való kezelése. Ezzel a város nagy költséget fog megtakarítani. Különben is a szabályrendeletben nincsen szerepe ez a kérdés, mert hiszen csak világítási vállalatról beszél. Az pedig előírja, hogy a kezelés mi módon történjen. Határozottan jobbnak vélem ezt, mert egy részről kevesebb a költség, másrésztől a már meglévő gázgyári műszaki személyzet is elvégezheti a villamos telep üzemének ügyeit.

Roncsik Lajos főszámvevő.

— Én az iratokat csak részben tanulmányoztam át, sőt a mikor a telep ügyében a tárgyalások folytak, nem igen voltam jelen, azt azonban mondhatom, hogy a közös kezelésnek híve vagyok. Sokkal könnyebb az elszámolás is, meg aztán a város is nagy fizetéssel járó állásokat takarít meg, a mi nem volna lehetséges, ha különálló vállalata volna a városnak. Lehet, hogy idővel, ha

Hanel Aranka mindezzel nem törődik. Ot most más gondok foglalkoztatják. Elolvasta Keszler József kritikáját az Ujságban a Vigszínház újdonságáról a Mirzáról. Most azon tündöklik, hogy ki fogja ezt a gyönyörű poétikus szerepet eljátszani. A viharjósok azt mondják, hogy a Mirza még nagyobb port fog felverni, mint a Tökéletes feleség, mert most a szerepre pályázók száma szaporodott egygyel. A kibékült Almási Lola is követeli a szerepet. Szent Thália — ki fog itt igazságot osztani?

*

Mához egy esztendőre már villanyos világítás mellett ünnepeljük karácsony napját, Egy hatalmas lépéssel viszi ez Debreczent előre a haladás útján. Mi ugyan nem kívánjuk azt, hogy ezen a napon örök világosság fényeskedjen azoknak, akik Debreczen haladásának ellenőrzői, de azt óhajtjuk, hogy a villanyfény öntsön új világosságot az agyukba, hogy azok a kiktől függ ennek a városnak sorsa, végre ne a sötétben tévelyegjenek.

Bárd.

a telep fejlődik, beszélhetünk a ketté álasztásról, de ez a kérdés most még korai.

A él Géza főmérnök.

a következőg nyilatkozott.

— Véleményem az, hogy a műszaki kezelés feltétlenül külön választandó a gázgyártól. A villamos telep igazgatójának feltétlenül szakembernek kell lenni, különben a legnagyobb bajok következhetnek be. Az üzleti kezelés aztán lehet együttes a gázgyárral, a mi a könyvelés és mérleg készítés szempontjából feltétlenül kívánatos. Egyébként legjobb lenne egy világítási igazgatót alkalmazni, a ki mindkét vállalatra felügyelne.

Igy szólnak a vélemények. Addig is, a mig a dolog aktuális nem lesz, s hozzá nem szólnunk mi is a kérdéshez — legyen ez bevezetése a fontos kérdésnek.

A város mérlegéből.

Egy évi munka eredménye.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, decz. 24.

Alig egyhét és vége ennek az esztendőnek, a mely oly szomoruan kezdődött. Ez a muló év Debreczen város évkönyveiben az újabb kornak, egyik fekete fejete lesz és szólni fog a törvényhatóság sziklaerős összetartásáról, melyet a törvénytelen kormány nyers erőszakával szemben kifejtett, de szólni fog egyben 8 munkateljes hónap igen szép eredményéről is.

A muló év kezdetén Debreczen törvény hatósága minden erejét inkább a nemzeti ellenállás sikerére sikerére fejtette ki. A szomorú napok idején a midőn Boda esendőrszuronyai villogtak meg a város házában s a Piac-utcán Naszády huszáros kíséresétől kongott a esontta fagyott uttest, nem intézték sem a nagy, sem a kisteremben Debreczen város közügyeit. Megállott minden ügyvitel; a hivatalokban csak a legsürgősebb folyó ügyek ellátásával foglalkoztak.

A mikor a tavasszal együtt az alkotmányos élet szellőe elsöpörtje a törvényhatóságok gyilkosait, annál nagyobb feladatok vártak megoldásra. Így a befejezett tények után szinte jól esik visszagongolni azokra a napokra, a mikor bizottságok egymásután készítették elő az elfintézésre váró közügyeket. Nemsokára ezután következtek a közgyűlések, a melyek határozottá emeltek régen vajudó terveket.

Igy kapott Debreczen a muló évben villamos világítást, vízvezeték, mentő egyesületek, Boeska szobrot stb. Talán még más közérdekű intézmény létesülését is elhatározta volna a törvényhatósági közgyűlés, ha az utolsó hónapokban az ügyek előkészítését végző bizottságokban nem kap ismét lábra az az ósdi, a város haladását megölgő felfogás, hogy újabb tanulmányok ürügye alatt kiválóan fontos közügyeket „szűkebb” és „tágabb” bizottságokhoz utalnak. Sajnos a milyen kedvezőnek iudult az áprilisi hó utáni időnyan meddő eredménnyel zárhatjuk le a város mérlegét.

ratlan. Ugy van ezzel az operettel a közönség, mint valami csodálatos szép panorámával. A hányzor csak látja új és új szépséget fedez fel benne. Az operettnek egyébként a primadonnák versenye adott még nagyobb lendületet. Debütírozott a vig özvegyben Fóthi Frida, Lónyai Piroška, a jövő héten pedig Zilahyné Vilma fogja eljátszani Glavani Hanna kedves szerepét. Ez a fellépés igazi szenzáció lesz. Zilahyné nagy szeretettel készül a szerep eljátszására, s budapesti szabónőjénél Boda Klotildnál mesés ruhákat készítettett erre az alkalomra.

Lehár mester muzikája diadalmasan fog jubilálni a debreczeni színházban is.

A színháznál egyébként most dühöng a béke. Almási Lola ismét bevonul öltözőjébe, s ünnep után eljátsza Szabó Imra kedves szerepét a Tökéletes feleségben. Ezt a kísérletezést nagy érdeklődéssel fogják nézni a női szerep eddigi kralói. Csak Békés Gyula dühöng.

— Nekem, mondja a csélesap és nővadász titkár, a kinek egy felesége sincs, ez a tökéletes feleség igazán a könyökömön nő már ki.

Karácsonyi vásárra

nem régi, hanem egész új árukat szereztem be, melyeket az eredeti árnál jóval olcsóbban árusítok.

ASZTALOS JÓZSEF

női divat áruhaza

→ DEBRECZEN, Kossuth-utca 4. sz. ←

A jövő zenéje ... a fonograf.

Egy többé soha nem kínáló alkalom azon rendkívüli kedvezményt nyújtja, hogy mindenki teljesen ingyen fonografot kap,

ehvartz-féle dohányzó eszközök

ha 15 drb kitünő minőségű fonograf hangert vesz melynek drbja csak 2 k. és a legnagyobb választéku ének, zene, Fényképező gépek és felszerelési tárogtató stb. darabokat tartalmazza. **Karácsonyi ajándék különleges ségek, Tajtékpipák és szipkák, Fényképező gépek és felszerelési ozzkkek raktára** különlegességi üzlete, Piac-utca 29 szám alatt, a városházával szemben.

A Hortobágy ügyét például, noha voltak elfogadható tervek is az elősoroltak között, levették a napirendről. Ez bizony temetést jelent. Ismét újabb öt év kell ahhoz hogy újra a törvényhatóság elé kerüljön a kérdés. A másik megrovást érdemlő dolog az évtizedek óta készülő szervezési szabályrendelet s ezzel kapcsolatosan a tisztviseleti kar fizetés rendezésének, a rendőrség új konstrukciójának elodázása.

Igaz lelkiismerettel senki se mondhatja, hogy indokolt a kérdéseknek sirba tétele.

Mily szép lett volna a mérleg, a város mérlege, ha ezek az ügyek is befejezett egészet képeznének. Talán egyetlen vidéki város se dícselkedhetett volna ilyen szép eredménnyel. Így azonban a legjobb akarral sem lehetett az eredményre ráfogni, hogy szép.

Honvédhadapród iskola Debreczenben.

A honvédelmi kormány terve.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, dec. 24.

Néhány nappal ezelőtt egy a kormányhoz közel álló könyvnyomatos pozitív formában azt a hírt jelentette, hogy a minisztertanács több új honvéd tisztképző iskola felállítását határozta el. Az új hadapród iskolák az 1908. évi költségvetésbe már fel is lesznek véve — s 1909-ben valamennyi meg is kezd működését.

Honvéd tisztképző intézet, eltekintve a Ludoviceumtól mindössze Nagyváradon, Pécsen, Sopronban van. Természetesen nem tud elegendő tiszanyagot szolgáltatni honvédségünknek már csak azért sem, mert mindegyik intézetben a növendékek létszáma meg van határozva. Ezek az intézetek köztudomás szerint gyalogos és lovas tiszteket nevelnek. Ezt az igényt sem tudván kielégíteni, a közel jövőben felállítandó honvéd tüzérség tisztanyaga evidensül követeli honvéd tüzér tiszti iskolák felállítását is.

Budapesti politikai munkatársunk beavatott helyről jelenti nekünk, hogy a honvédelmi kormány még két gyalogsági és két honvédtüzérségi tisztképző intézetet fog felállítani. *Egyik tüzér tisztképző iskola helyéül Debreczen van kiszemelve.*

Felesleges hangsúlyoznunk, hogy közgazdasági szempontból mily jelentős dolog Debreczenre nézve az, ha egy ilyen tisztképző iskola itt épül fel. A tiszti karon, a segéd és kezelő személyzetben, altiszteken kívül legalább 400 növendéke lesz ennek az iskolának. De nagy dolog ez nemzeti szempontból is. Azok a tüzér tisztek, akik ennek a városnak humusát tapossák, ennek a történelmi multu városnak a levegőjét szivják, hazafiatlanok nem

lehetnek soha. Átformálja, magyarrá teszi ez a város az idegent is, a magyar fiu lelkében pedig tiszta eszménynyé teszi a haza szeretetét.

A kormányban, közvetlen tudomásunk szerint Debreczen szemben megvan az igen jó akarat. A várostól függ csupán, hogy ezt a jóakaratot gyümölcsözőleg érvényesítse Debreczen javára. Első dolog természetesen ingyen telek felajánlása. Az új tisztképző iskola céljaira legjobban megfelelne a Nagyerdő egyik része, vagy a Sporttér, vagy a leveles csárda körül Nagyváradon is a Rédey kert mellett, a legszebb és legegészségesebb helyen van a honvéd hadapród iskola. Debreczenben is az erdőn volna a legalkalmasabb hely, már csak azért is, mert a helyi vasutal ez a legkönnyebben megközelíthető.

A városnak a tisztképző iskola megszerzésére gyorsan meg kell tenni a lépéseket. A város iránt táplált jóindulatot fel kell használni. *Thaly* Kálmán, a kinek rengeteg sulya van úgy a függetlenségi pártban, mint a kormány előtt, ezuttal a neki olyan kedves Pozsonyt egy napra elfeledhetné. Ha ő és debreceni képviselő társai minden erővel dolgoznának a debreceni honvéd tüzér tisztképző iskola mellett, abban az esetben Debreczen a jövő évre megkapná a legszebb karácsonyi ajándékot, a mit csak egy város kaphat.

Debreczen város népnevelése.

Új bizottság szervezése.

Saját tudósítónktól. —

Debreczen, dec. 24.

Debreczen, az iskolák városa, a mely méltán viseli ezt a melléknevet régi idők-től fogva nagy sulyt állandóan helyezett a népoktatásra. Ha az országban mindenütt államostanák az iskolákat, Debreczenben a népnevelés ügyét továbbra is a város, az egyház és a társadalom támogatná. Ez volna méltó Debreczen nagy híréhez, a melyre évszázadok óta szert tett. Talán sehol a világon nincsen annyi áldozatkész-ség kulturális intézmények, főleg iskolák létesítésére mint Debreczenben.

Bár szó sincs arról, hogy az állam esetleg kezelésébe vegye a debreceni iskolákat, a város tanácsa mégis újabb intézkedéssel óhajtja körülbástyázni azt a várat, a melyet a régi időkben létesített, ápolt és fejlesztett az iskolák megvédelmezése céljából. Ez az új intézkedés a város állandó népnevelési bizottsága, a melynek célja a népoktatás ügyet, a törvényeknek megfelelőleg hazafias, vallás erkölcsös és a közéletre kiható irányban a társadalom részéről előmozdítani.

A tanács az állandó népnevelési bizottság tervezetét elkészítette. Egyik legutóbbi ülésén tárgyalta s legközelebb már a törvényhatósági közgyűlés elé viszi, hogy szabályrendeletet alkosson belőle.

A tervezet szerint a város a szegény

tanulókat nem csupán ruházattal, tankönyvekkel és taneszközökkel kívánna ellátni, hanem napközi otthonokat létesítené s a népiskolai tanfolyam elvégzése után az ifjúságot iparos pályára képeztené ki.

A népoktatási törvény szabályozza ezt a bizottságot, de a város bővíteni akarja a működési terét s ezért bele vonja nem csupán a közigazgatási bizottságban hivatalból helyet foglaló faktorokat, hanem a társadalom több kiváló tagját.

A népnevelési bizottságnak Westprémi Zoltán főispán lesz az elnöke. Helyettese Kovács József polgármester. A választott tagok működési ideje 3 esztendő.

A tervezettel a tanács a január havi közgyűlésen fog előállítani s hihetőleg a jövő év első hónapjaiban már életbe lépő szabályrendelet is lesz belőle.

Hajdumegye telefon hálózata.

A tavasszal építik.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, dec. 24.

Míg az ország számos vármegyéjében mindenütt ki van építve eddig a telefon hálózat, addig bizony Hajdumegye, a melynek messze fekvő községeivel a központnak nehéz az érintkezés, csak ezután fogja megkapni a modern kor legnélkülözhetetlenebb eszközét, a telefont.

Tudvalevő, hogy a vármegye telefonhálózatának kiépítésére megtette előterjesztéseit. A tervek s a költségvetés, a vármegye hozzájárulásáról szóló határozat a kereskedelemügyi miniszteriumnál van. A tervek szerint az építkezéshez már a jövő év tavaszán fognak hozzá s ha az idő kedvez a munkálatoknak, még ugyanez év telén, tehát jövőre ilyenkor már készen is lesz a telefon hálózat.

Ennek praktikus voltáról, óriási előnyeiről már nagyon sokszor hírt adtunk.

Modern gondolkozásu ember tudja azt, hogy mit jelent a távbeszélő állomás. A vármegyének különös érdeke, hogy a telefon kiépíttessék, mert hiszen a Debreczentől messze fekvő községek valóban gyors érintkezésben a vármegye hivatalaival csak így lehetnek.

Egyelőre nem minden telefon vonal épül ki. A községek biróinak lakásán lesznek a telefon központok, melyek természetesen összeköttetést a főpostával kapnak.

Kovács Gyula alispán, aki a mult napokban Budapesten járt, érdeklődött az ügy állása felől a kereskedelmi miniszteriumban. Ott azt a választ nyerte, hogy a telefonhálózat ügyét most intézik.

A költségvetésben már fel van véve az állam hozzájárulása. Valószínűnek tartják, hogy január havában

lehet legolcsóbban vásárolni elegáns, divatos és tartós férfi-, fiu- és gyermek ruhát. **DEBRECZEN, Piac-utca 41. szám.** A nagytrafikál éppen szemben. ><

Csak Gerő áruházában

Bächer Rudolf Melichár Ferencz
kiz. szab. ekegyár. kiz. szab. vetőgépgyár.

Képviselőt és állandó nagy raktár: **RÁHMER SANDORNÁL**
Debreczen, Piac-u. 26. (Nagyfőzsde udvar.) Morzsolók, repavágók, takarmányfűlesztők, szecskavágók, járgányok, kukoricaszártépő-gépek stb. — Minden gép próbára is kiadatik! <<<<

az iratok lekerülnek a megyéhez s így mi sem fog utjában állani annak, hogy az építkezés a tavasszal kezdetét vegye.

Utazás egy járási székhely körül.

Szoboszló e vagy Püspökladány.

Lengyel Imre felebbezése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, dec. 24.

Hajdúvármegye e hónapban tartott közgyűlésén tudvalevően úgy határozott, hogy a nádudvari járás székhelyét, amely jelenleg H.-Szoboszlón van, Püspökladányba helyezik át.

A törvényhatóságnak a közgyűlésen megjelent tagjai közül 76-an Püspökladány mellett, 51-en pedig a régi székhelyén, vagyis Szoboszló mellett szavaztak.

A vitás kérdéshez kétségtelenül szó fér. H. Szoboszló utóvégre is rendezett tanácsú város, a melytől kár volna elvenni a főszolgabírói hivatalát.

Lengyel Imre kir. táblabíró törvényhatósági bizottsági tagot H.-Szoboszló város fejlesztése vezérelte abban, a midőn a megye határozatát meglebbezte,

Lengyel Imre felebbezésében utal a vitás járási székhely történetére. Az áthelyezés iránt évekkal ezelőtt indított mozgalomra s végül kifejti, hogy fontos lokális okok szólnak a mellett, hogy a járási székhely ezután is H.-Szoboszlón maradjon.

A főszolgabírói hivatalt 1902. év január 1-étől helyezték Hajduszoboszlóra Nádudvarról. Azok, akiknek speciális érdekük kívánta, hogy a járási székhely a régi helyen maradjon, keresztül vitték, hogy még ugyanaz év május havában a főszolgabírói hivatal Nádudvarra helyeztessék vissza.

Hajdúmegye ily értelmű határozatát azonban a belügyminiszter megsemmisítette. Így maradt máig a járási székhely Szoboszlón.

Lengyel Imre felebbezésében még kitér arra is, hogy 1893-ban Hieronymi Károly belügyministersége idején felhívta a vármegyét, hogy hozzon az áthelyezésre nézve határozatot. Ez a miniszteri leirat azonban egyelőre abba maradt, végre az 1902. évben döntött a megye Szoboszló mellett.

A főszolgabírói hivatalnak föltétlenül több jogosultsága van Hajduszoboszlón, s igen valószínű, hogy a belügyminiszter, a kihez az ügy iratait felterjesztik megsemmisíti a vármegye határozatát.

A halott ugrál.

Tisza ismét nagyon él.

Januárban beszédet mond.

— Express tudósítás —

Budapest, decz. 24.

Gróf Tisza István a bihari szabad bajnok — mint nekünk Nagyváradról jelentik e hónap 29-én, szombaton Budapestre érkezik és itt marad — a tavaszi szántásig.

A volt miniszterelnök bizalmasai

hetek óta nagy titkolózva emlegetik, hogy Tisza készül valamire.

Azok a hírek, melyek a „Magyar párt” terveit emlegették, közel járnak a valósághoz, de csak a lényegük igaz, mert a volt szabadelpvű pártiak a legközelebbi jövőben hozzáfognak ugyan reaktíválási akciójukhoz, de nem csinálják ezt szervezett párt formájában.

A nemzeti pártkörben nagy kedvvel foglalkoznak azzal az időről, hogy a volt szabadelpvű párti elemek a demokráta organizmusokhoz csatlakozzanak.

Csak az a kérdés, hogy ezeken van-e hajlandóság arra, hogy befogadják magukba ezt a diszkreditált társaságot.

Gróf Tisza István különben alkalmat keres arra, hogy a főrendiházban már januárban foglalkozzék a politikai helyzettel.

Föllépésének a sikere nagy befolyással lesz arra, milyen kelettel kezdik meg a november tizennyolc invalidusai az új szereplésüket.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Kedd d. u. Gül baba, operette.
Kedd este Peleskei nótárius, nép színmű.

Szerda d. u. Csöppség, vígjáték.
Szerda este A vig özvegy, operette.
Csütörtök Tokéletes feleség, színmű
Péntek Scherlok Holmes, detektív-történet.

Szombat Ripp Ripp, operette.
Vasárnap d. u. Drótosztót, operette.
Vasárnap este A kereszt jelében, dráma.

— Váráshelyi nyári szinkör.

Hódmezővásárhely tanácsa tegnap tartott ülésén úgy döntött, hogy a váráshelyi nyári szinkört Makó Lajos színigazgatónak adta ki. Makó e szerint jövevelmező nyári szinkörhöz jutott.

— Karácsonyi ünnepi előadások

A karácsonyi ünnepek alatt, kedden és szerdán négy előadás lesz a színházban. Kedden délután 3 órakor mérsékelt helyárrakkal a népszerű kedves operette a Gül baba kerül színre a főszerepekben Lónyai Piroska, Fóthy Fridával. Az előadáson részt vesznek Szakácsné, Polgár, Sarkadi Karacs, Arkosi, Deésy. Este 7 és fél-kor randes helyárrakkal a legkitűnőbb magyar bohózat a peleskei nótárius a czimszerében Polgár Sándorral. A többi szereplők Zilahyné, Lónyai Piroska, Szabó Irma, Hahnel Aranka, Lukács Juliska, Szakácsné, a férfiak közül Zilahy, Szakács Ternyei, Békés, Szalai, Sarkadi, Deésy Szabó Gyula, Arkosy, Bérczi, Vadász stb. Szerdán délután 3 kor Dr. Fényes Samu rendkívül hatásos énekes vígjátéka A Csöppség, melyben a főszereplők Szabó Irma, Zilahy, Szakács. Hahnel A. stb. Este 7 és fél-kor randes helyárrakkal a nagy sikert aratott operette a Vig özvegy kerül színre a főszerepekben Lónyai Piroska, Arkosy, a többi szereplők Vida Ilona Szakácsné, Polgár, Sarkadi Bérczi, Bay stb.

Hogy Piacz-uteza 44. szám alatt Dr. Ujfalusi házban levő Fried Henrik uri-, női és gyermekezipő különlegességek árnyházában lehet legolcsóbban a téli cipő szükségletét beszerezni, Karácsonyra és újévre alkalmas ajándékok folyton érkeznek. — Gyári munkásoknak 5% engedmény. —
Kérem a cségre figyelni.

Meggyőződött e már

Karácsonyi ajándékok

Női táskák, ujdonságok, szivartár-
czák, névjegytár-
czák, pénztár-
czák, toilette
necessairek, uti
bőröndök,
nyakkendők, ilatszerek

BÉKÉS LAJOS

uri divat üzletében
DEBRECZEN, Piacz-utca 46.-sz. Örvényház.

Érdekes operette repris. Zilahy igazgató feleleveníti az operettek gyöngyét A Rip Wan Winklét, melyet a személyzet teljesen ujjonnan tanult. be Lisbetet Zilahyné énekl. A többi szereplők Vida Ilona, Arkosy, Polgár, Sarkadi, Karacs, Deésy stb.

Debreczeni gazdák szövetsége.

A gazdák szervezkedése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, dec. 24.

A „Debreczeni Független Újság” egyik múlt száma hírt adott arról, hogy az Omge közgyűlése után a gazda község megjelent Darányi Ignác földmívelésügyi ministernéi és tisztelettel nála A gazdák arra kérték a minisztert, hogy a munkások mozgalmával szemben való szervezkedésüket támogassa.

Darányi válaszában kijelentte, hogy a legmesszebbmenő pártfogásban részesíti a gazdákat, sőt egyenesen kérte is őket, hogy tegyenek meg mindent a munkások mozgalmaik ellensúlyozására.

Mint már több vidéki városban Debreczenben is megalakult a gazdák szövetsége. Tegnap délelőtt értekezletre gyűltek össze Debreczen és a vidék előkelő birtokosai a vármegyeháza nagytermében, a hol is megalakították a debreczeni gazdák szövetségét. Az értekezleten Békési László elnököt. Békési beszédében kifejtette azokat az okokat, a melyek a gazdákat tömörülésre készítetik.

Majd hosszabb eszmecsere után 25 tagu bizottságot választottak, a melynek tagjai a következők: Kenyeres Kálmán, Jablonczai Kálmán, Rosenfeld Salamon Gara Alajos, Meisels Vilmos, Király József, ifj. Kertész János, Propper Mór, Lichtschein Dezső, Fried Leo és még több vidéki előkelő birtokos.

A szövetség titkára Rác Lajos lett. A bizottság az alapszabályokat ki fogja dolgozni s jóváhagyás céljából felküldi Darányi Ignác földmívelési miniszterhez.

Debreczeniek Belgrádban

Hangverseny. Elutazás.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, dec. 24.

A debreczeni kiránduló csoport belgrádi fogadtatásáról ma a következőket táviratozza nekünk Ivanics ur. a szerb sajtóiroda főnöke,

A debreczeni kirándulók hangversenye fényesen sikerült. A közönség lelkesen tapsolta a művész Füredi testvéreket, Wessprémy Andort. Vala mennyit megkoszorúzták. A koszorun szerb és magyar nemzeti színű szalagok függöttek. A koszoruk átadása után a szerb daloskör a Szózatot énekelte magyarul, a melyet a közönség felállva hallgatott végig, befejezése után pedig viharosan megtapsolt

— Éljenek a magyarok hangzott a teremben a lelkes kiáltás.

A hangverseny terem zsufolásig

megtelt a legelőkelőbb közönséggel, a melynek sorában rendkívül sok magas rangu katonatiszt volt.

Koncert után vacsora, majd táncvígalmom volt, a melyen a szerbek lelkesülten táncolták a csárdást, s magyar dalokat énekeltek. A mulatság reggel 4 óráig tartott.

Másnap a magyar vendégek a templomba mentek, a hol jelen volt Péter szerb király is. Az uralkodó barátságosan viszonzta a magyar vendégek tiszteletteljes üdvözlését. Délben a belgrádi daloskör házában ebéd volt. Délután színházi előadás. Este ismét bankett volt, a mely a reggeli órákig tartott. A banketten számos felköszöntő hangzott el a magyar-szerb barátságra, a független Magyarországra, a nagy Szerbiára. Külön ovációkban részesültek Ábrahám Dezső dr. és Kovács Ernő képviselők.

A debreczeni vendégek ma reggel utaztak haza.

TÁVIRATOK.

Zichy Jenő gróf betegsége.

Budapest, dec. 24. Farkasházy Zsigmond képviselő ma Meranból táviratot kapott. A sürgöny szerint Zichy Jenő gróftól szélütés érte. Zichy a tél egy részét akarta a klimatikus helyen tölteni. Állapota aggasztó.

Le a fekete-sárga zászlóval.

Budapest, dec. 24. Karlóczáról jelentik, hogy a szerb egyházi kongresszus mai folytatásos közgyűlésén nagy vitára adott alkalmat az a fekete-sárga zászló, amely a kongresszus épületén ott lobog a magyar zászló mellett. Mancsovics nemzeti párti kikelt az ellen, hogy kitérték a fekete-sárga zászlót, ezt az eljárást közjogellenesnek mondta. Utána Vacsics hasonló értelemben szólalt föl és azt indítványozta, hogy a fekete-sárga zászlót távolítsák el. A kongresszus tagjai Polt Mihály képviselő kivételével a zászló eltávolítása mellett szavaztak.

Alagut a tenger alatt.

Páris, dec. 24. A nemzetközi kibékülés egyesületének közgyűlése a mellett foglalt állást, hogy a La Manche-csatorna alatt alagut építtessék.

Véres mulatság.

Budapest, dec. 24. A József-utca 29. szám alatt az éjjel együtt mulattak Antal Lajos napszámos, Kovács Ferenc kályhás, Kovács Károly üveges és Kárkovits Mladen szabósegéd. A társaság igen hangos volt, Rezek Vilmos pincér többször csendre intette őket, amikor pedig egymással összevesztek, a társaságot erőszakkal

távolították el a kávéházból. Ebben az eltávolításban Rezek Vilmos pincér személyesen is közreműködött, de veztére, mert kiszúrták a szemét. A csatában súlyosan megsérült Kárkovits Mladen is. Mindkettőt a Rókusban ápolják.

Szerelmi dráma.

Budapest, dec. 24. Budapestről írják: A Szigony-utca 25. szám alatt levő burgonyagépgyár véres szerelmi dráma színhelye volt ma reggel. A gyárban dolgoznak Kanzel János napszámos és a vele közös háztartásban élő Juhász Margit napszámosnő. Juhász Margit szombaton elhagyta kedvesét és nem akart hozzá visszatérni. Kanzel ma reggel felszólította, hogy béküljön ki vele és mikor a leány erre nem volt hajlandó, revolverrel reája lőtt. A golyó a leány arcát furta keresztül. A leányt súlyos sérülésével a Rókus-kórházba szállították a mentők, a merénylőt pedig rendőrök vitték be a VIII. kerületi kapitányságra.

Az orosz forrongás.

Berlin, dec. 24. A Berl. Tagblatt-nak jelentik Pétervárról: Magas katonai körökben egy legközelebb rendezendő államcsinyről tanácskoztak. A konventikulumon részletes tervezetet dolgoztak ki egy akcióra, amelynek célja, hogy a régi abszolút kormányrendszert újra visszaállítsák.

Tüntetés Belgrádban.

Belgrád, dec. 24. A tegnapi diák tüntetés alkalmával a konak előtt is véres összeütközések voltak. Az ellenzékiek a radikálisokat agyba-főbe verték, mire beavatkozott a rendőrség és kivont karddal több tüntetőt megsebesített. A tömeg erre szétszaladt.

Rablóbarlang a fővárosban.

Letartóztatott betetőbanda.

— Express tudósítás. —

Budapest, dec. 24.

Néhány hónappal ezelőtt a detektívek a Hungaria körúton a Zöld vadászhoz címzett vendéglő háta mögött egy földalatti lakást találtak. Tolvajoknak, betörőknek szolgálhatott buvóhelyül. Valamikor pince volt, a tolvajok eltárolták fölötté a viskót, hogy senki észre ne vehesse és bekvártélyozták magukat.

Amikor a detektívek felfedezték a buvóhelyet, nem találtak benne senkit és semmit, ami a lakók nyomára vezethetne, hiába figyelték heteken át, a „lakók”, (fissejthették, hogy lakásuk „smirelve” (figyelve) van és nem mentek többé haza. Egy véletlen ezeket az urakat és hölgyeket most a rendőrség kezére juttatták.

Az utóbbi napokban óriási sok volt a betörés, lakásnyílás és kiakatfosztogás

a fővárosban. Az ezzel a szakmával foglalkozó detektívek hiába voltak résen hiába figyelték az ismert ilyen mesterembereket és orgazdákat, árut és tolvajt nem találtak.

A minap, mint ezt megirtuk, az újpesti kapitányság átiratot intézett a főkapitánysághoz, amelyben meglepő dolgokat közölt a vonatrabló széntolvajokról és intézkedést kért. Ennek következtében a rendőrszemeket azon a vidéken megszorították. Két cirkáló rendőr szombat éjszaka észrevette, hogy a Hungaria-körúton 59/b. szám alatt levő Szakál János-féle fűszerüzletet betörők nyitják. A betörők azonban őrszemet állítottak, aki észrevetve a rendőröket és közeledésüket futással jelezte. A betörők erre felhagytak a munkával és kereket oldottak, de a rendőrök egyet közülük elfogtak. A többi elmenekült, egyet, aki a Vágány-utcán futott el, az egyik rendőr üldözte, de a menekülő a fővárosi kertészet közelében levő üres telken átvette magát a kerítésen és nyomtalanul eltűnt. A telken nagy, emeletmagyságu trágyadomb van összehordva, melynek tetejét a gaz már benőtte és a hó elborította.

Tegnap délelőtt a detektívek ide kimentek és meglepő felfedezést tettek. — Ügyesen elrejtett ajtón be lehetett jutni a trágyadomb belsejébe. A zsványok a dombban lakást építettek. Tágas üreg ez, melyet deszkákkal és gerendákkal támasztottak meg. Belül ágyak, asztal és székek. Azonfelül vagy két kocsihoz való szén, betörőszerszámok, álkulesok és nagy mennyiségű mindenféle tárgy, a melyekről már megállapították, hogy betörésekből erednek.

De a lakók közül is elcsiptek a detektívek kettőt és így most a bandának négy tagja: Kocsy József cipész, Rief János nyomdász, Rohacsek Henrik hentes. Zuffal Károly szobafestő már a rendőrség fogházában van.

Konokul tagadnak és azt állítják, hogy találtak a barlangot készen és a hideg elől menekültek oda.

Az osztrák postások mozgalma.

A passzív rezisztencia megszűnt.

— Express tudósítás. —

Bécs decz. 24.

Tegnap óta az itteni postaalkalmazottak három napig tartó rezisztenciája megszűnt, miután az osztrák kormány, nevezetesen pedig Forscht kereskedelemügyi miniszter garanciát nyújtott arra, hogy az osztrák postai alkalmazottak jogos kívánságait mielőbb teljesíteni fogja. A kormány drágasági pótlék címen azonnal nagyobb összeget folyósított.

A passzív rezisztencia hatása különösen a csomagolásnál mutatkozott. A karácsonyi ünnepek előtt mindenütt roppant sok csomagküldemény halmozódott fel. Ezt különösen tegnap reggel lehetett látni, az itteni pályaudvarokon, ahol ezer és ezerszámba feleltek szanaszét a karácsonyra szánt küldemények.

Tegnap reggel közölték a postai

hogy a **KLEIN és GELBMANN** üzég Főpiacz 24. sz. Kis-templommal szembe. **Felülmulhatatlan legelőnyösebb bevásárlási forrás.** Női divatkelmek, selymek és mosó árukban. Selyem hernyó pamut 16 kr. — Egy jó clott paplan frt 3.25.

A karácsonyi vásár megkezdődött.

Már mindenhová elterjedt a hire

Maradékok bámulatos olcsón.

Csak készpénzért

Divatos, jó és olcsó női ruha, kelmek, selymek, szőnyegek és vásznak

Boros Testvéreknel
Kossuth-u. 6. sz.

— **Booskay és a kis pénz.** Egy budapesti ujság írja: Debreczen város elkészítette Booskay Istvánnak, a hajduk fejedelmének szobrát Holló Barnabással. A művész ott volt Debreczenben éppen, amikor beállított hozzá egy hajdumegyei városka polgármestere és így szólott hozzá:

— Nézze művész ur, mi is akarnánk egy szobrot annak a Booskaynak. Derék ember vót, megérdemli!

— No ha csak szobor kell, hát akkor itt vagyok én.

— Igen ám, de nekünk csak kis pénzünk van erre a szoborra. Azért jöttem hát, hogy vaun-é művész urnak valami kis maradék-szobra, amit ócsó pizirt megkaphatnánk. Mindegy, akármilyen, hiszen szerény ember vót világéletében Booskay István, tőlünk beéri ő kicsi szoborral is!

— **A debreczeni polgári kör** saját könyvtára javára 1907. január 16-án az Arany Bika szálloda disztermében Magyar testvérek zenekara közreműködésével zártkörű táncmulatságot rendez. Belépő-díj, személyjegy 3 kor. Családjegy (4 személyre 8 kor. Páholyjegy (4 személyre) 8 korona (személyjegy nem szükséges). Jegyek csakis a meghívó elmutatása mellett válthatók: Csáthy Ferencz, ifj. Gyürki Sándor és Márton Gyula urak üzletében, a kör helyiségében (Piacz u. 7) és este a pénztárnál, Kezdeté este 8 órakor.

— **Karácsonyi ünnepély a tanítói árvaházban.** Nem tulozunk, mi kor azt mondjuk, hogy az emberbaráti intézetek sorában olyan kitünően és igazi gondossággal vezetett intézet alig van e hazában, mint a debreczeni országos tanítói árvaház. Erről győzött meg mindenképpen az e hó 23-án d. u. 4 órakor ott megtartott karácsonyfa ünnepély is. Az ünnepély, mely a leányépület nagytermében folyt le válogatott műsorával. A természet zsufolásig megtöltő nagy és intelligens közönséget mélyen megalapította. Az ének-számokat felváltó szavaltatok, zene darabok, végül az igazgatónak az ünnepélyt bezáró köszönetet és hálát kifejező beszéde nem egyszer csalta a szemekbe nem a fájdalom, de a benső igaz öröm könnyeit, mert nyilvánvaló volt, hogy ebben az intézetben igaz gondoskodó szeretet a nevelésnek első és fő esz-köze. A terem hosszában felállított asztalokon összehalmozott szebbnél-szebb könyv és játék ajándékok, a ragyogó díszben és fényben uszó nagy karácsonyfa mutatta és hirdette, hogy ennek az árvaháznak nevelői hivatásuk magaslatán állanak. Az ünnepélyen ott láttuk Weszprémy Zoltán főispánt az árvaházi felügyelő bizottság elnökét, Lestyán Adorján, Roncsik Lajos, Csurka István, Fauszt Elekné, dr. Popper Alajosné felügyelő biz tagokat s társadalmi életünk számos előkelő tagját, kik megjelenésükkel azt bizonyították, hogy igazán érdeklődnek ezen kiváló emberbaráti intézet iránt.

— **A tengeri halakról.** Ma ismét egy nagyobb küldemény érkezett a 35 krajeáros halakból, bár elkésve, csak a déli vonattal jött meg, dacára annak nagy közönség várta. A mai napon már három vassátorban árultatott Markus Jenő, s így alkalma volt mindenkinek halhoz jutnia. Karácsony 2-ik napján is nyitva lesznek a hal sátrak, így kinek nem jutott, beszerezheti szükségletét. Tengeri hal jönni fog folytonosan, naponta újabb küldemények, fenakadás nem lesz többet a tengeri halakban. A Simonffy-utcai hátulsó sátrak teljesen felélénkültek a Markus Jenő üdvös tengeri halpiacával.

— **Egy minta üzlet Debreczenben.** Debreczenben élénk feltűnést kelt Békés Lajos uri divat üzlete, melynek berendezése páratlanul áll ma a debreczeni kereskedői piacon s méltán képezi Debreczen egyik érdekes látni valóját. Az üzletberendezés tervezete, úgy mint kivitele a magyar iparművészet diadalát hirdeti s az e téren való modern vívmányokkal egymásután ismerkedhetik meg az üzletben a látogató. Vidéken, ismételjük páratlanul áll a Békés Lajos üzleti berendezése, eltekintve az áru felszereléstől, ami azután a kereskedelem más ágára tartozik s melyeket reklámirozni nem tartozik feladataink közé.

— **Meghaltak.** A debreczeni állami anyakönyvi hivatalban a tegnapi nap folyamán a következő halálozásokat jelentették be: Balogh Istvánné ev. ref. 31 éves, Kis Róza ev. re. egy hónapos, Stancz János gk. egy hónapos, Kovács László ev. ref. 2 éves, Hegedüs József róm. kath. 3 éves, Papp Erzsébet ev. ref. 7 éves, Kiss Róza, ev. ref. 26 éves, Vársári József ev. ref. 84 éves.

— **Gyermekestély a Bikában.** A nyelviskola növendékei által rendezendő gyermekestély próbái serényen folynak. Polgár Sándort e tekintetben sok dicséret illeti, amennyiben szabad idejét a gyermekestély rendezésének szenteli. Az állatvigijáték kosztümjei mind elkészültek már és nem kevésbé pazar képet fog nyújtani az a száz és néhány színben és formában, különböző állat, mely a függöny felgördülésekor egy kardalt zengve, nyitja meg a bohós játék sorozatát. Páholyokra a mai naptól kezdve előjegyezhetni Rose Dezső ékszerüzlete, valamint a nyelviskola helyiségében, (Simonffy-utca 20.)

— **Petőfi dalkör estélyén** egy ur, kinek nevét a szemtanuktól sikerült megtudnom, elvitte H. K. lyukasztott betűvel ellátott, barna kalapot. Felkérem, hogy azt mielőbb juttassa e lap kiadóhivatalába, mert különben kénytelen lennék nevét nyilvánosságra hozni.

— **Az 1907. év** január hó 1-ső napjára eső heti szarvasmarha és lóvásár az ünnepok miatt december 31-én, a heti sertésvásárral egyidejűleg fog megtartatni.

— **Dalestély.** A Debreczeni Munkás Dalegylet régi szokástól eltérőleg ünnep első napján, december 25-én tartja tombolával egybekötött dalestélyét a Bika disztermében. A műsor összeállítása a lehető legnagyobb körültekintéssel lett megállapítva. A zenét Veres Tóni elsőrangú zenekara szolgáltatja. Belépő díj előre váltott jeggyel 1 kor. 30 fillér, melyhez ingyen egy tombola jegy jár.

— **Schaf János** táncitanító a korona tánctermében rendez kedden, 25-én zenés-kolont 11 óráig. 1907. január hó 5-én, szombaton, a Polgári colon Próba-bálja. Január hó 7-én hétfőn, új polgári tánciskola megnyitása.

— **A nyelviskola karácsonyi szünete** f. hó 23-ikától bezárólag január hó 4-éig tart. Ezen idő alatt az igazgatóság elfogad előjegyzéseket a februárban kezdődő nyári félévre.

— **Minden szőlőbirtokos** részére nagy fontossággal bír az oltványok kiválasztása és mikénti kezelése. Erre nézve készséggel ad utbaigazítást a szakszere és lelkiismeretes vezetés alatt álló és kitünő hírnévnek örvendő „Millenniumtel-p” Nanyószón, Torontálmegye, melynek remek kiállítású és műmellékletekkel ellátott magyar vagy német vagy román vagy szerb nyelvi főrajgyezéke minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve megküldetik.

— **Karácsonyi kirakat.** Az ünnepek alatt több platin kivitelű fényképnyagytás és néhány aquarell festmény lesz kiállítva Letzter József fényképésznek Piacz-utcán lévő kapu alatti kirakatában. A kiállított képek karácsonyi meglepetésszerű készületek és a rendelők engedélyével kerülnek kirakatba. A legtöbb régi kis fénykép után készült reproductio, hogy milyen tökéletességgel, bizonyítják a melékelt kis eredeti képek. A festmények és platin képek szép művészi kivitelűek és dicséretére válnak a műterem jó hírnévnek.

— **Letzter József fényképészeti műterme** mind a két ünnepnapon egész nap nyitva van.

— **Kedélyderítő,** tréfas tombola nyeremény tárgyak és teljes tombola összeállítások legolcsóbbak Mentze Henrik áruházában Kossuth-utca 4. szám.

— **Dr. Trocsányi Béla** ev. ref. főiskolai h. orvostanár, lakását a m. kir. bábaképezdeből Batthyányi-utca 3. sz. a. helyezte át, hol d. e. 1/29—10-ig d. u. 2.—4. óráig rendel.

— **Karácsonyi ajándéknak alkalmas pénz és szivar tárcák, női kézi táskák modern kivitel és nagy választékban kaphatók Békés Lajos újonnan berendezett uri divat üzletében.**

— **Eredeti ujévi szerencse malacok és ujévi ajándéktárgyak** a legajánlatosabb Mentze áruházából Kossuth-utca 4. szám.

— **Gumi különlegességekben** óriási választék. Mintaküldeményt 2 korona ellenében küld Schön Sándor keztyű és kötész Debreczen, Piac u. 12. Stenczin-ger-ház.

— **A Hajdumegyei népbank** Piacz-utca 26. sz. nagytőzsde épületében minden törzestárra, azaz heti 50 fillér befizetésre utólagos kamatszámolással 100 korona kölcsönt folyósít. Ezen rendszer mellett nem kell a kölcsön után külön kamatot fizetni, mivel a heti befizetésekben a kamat is befoglaltatik.

— **A legszebb bál legyezők,** nyak- és fejdíszek a legolcsóbbak Mentzénél.

— **Tiszteletteljesen tudatom,** hogy karácsonyfa díszemből és cukorkáimból csemegé üzletemben kiállítást rendeztem, oly dusan rendezkedtem be ez időnyre ezen áruval, hogy a legkényesebb ízlést is kielégíthetem. Minthogy azonban a karácsonyi ünnepeket megelőző napokban oly nagy a vásárlók száma, hogy teljes áttekintést a n. é. vevő közönség nem nyerhet. kérem hogy a karácsonyfa díszek megvásárlása céljából üzletemet már most méltóztassék felkeresni. A kiválasztott díszeket a leggondosabban csomagolom el, és kívánatra az ünnepek eléréstéig megőrzöm. Teljes tisztelettel Mayer Jenő.

— **Kacagató ujévi ajándék** boldonságok, tréfas tombola nyeremény tárgyaknak Mentze áruházában Kossuth-u. 4. szám.

Urak figyelmébe!

Ingatlan- és Földhitel Forgalmi Intézet

DEBRECZEN, Hunyady-u. 17. szám.
nagy vasúti állomástól egyenesen bevezető uton)

Valódi angol gyapjuszövet különlegességeket legszolidabb szabott árak mellett Welsz Adolf posztókereskedőnél szerezhetjük be. Kossuth-utca 1. sz. Czégre tessék figyelni. ←←←←

Brassói szövetség
kizárólagos raktára.

Törlesztéses kölcsönöket 3 1/2—4% kamatra, földbirtokokra és házakra a legelőnyösebb feltételek mellett igen rövid idő alatt eszközöl. Drágább kamatu meglévő kölcsönöket olcsóbbra cserél. Felvilágosítást díjmentesen bárkinek azonnal ad. Tisztelettel Groszmann és Mandel.

— **A hegedű titka.** Komáromi M. főüzletében főter 63. és fiók üzletében József kir. u. saját ház. Karácsonyi és új évi ajándékok legjutányosabban részletfizetésre is kaphatók. Mindenféle zeneművek, harmonium és cimbalomból. Cimbalomvételnél ingyen tanítás. Eredeti római hegedű hurok és cimbalom hurok most érkezett zongora és cimbalom hurok most érkezett hurfonógépen készülnek. Zongora hangolást vidéken a legnagyobb szakértelemmel teljesít.

— **Békés Lajos Debreczen** ingkészítményei a legtökéletesebbek **Magyar gyártmány.**

— **Bálbizottságok figyelmébe!** Dávidházy Kálmán könyvkötő és díszműves (Füvészkert-utca 9. sz. alatt) ajánl legújabb ízlés szerinti **tánczrendeket és rendezőjelvényeket**, melyekből minták és tervek rendelkezésre állanak. Ugyazint legdivatosabb **könyvkötéseket és díszmű czikketeket** készít, melyek mint **karácsonyi és újévi ajándékok** legalkalmasabbak.

— **Első rendű támlásszék** bérlet B. napra második sor, jobb oldalon kiadó. Czím a kiadóhivatalban.

— **A legfinomabb orosz tea** Mayer Jenőnél.

— **Kellemes ital** Sestakerti bor Mayer Jenőnél.

— **Új műlakatos.** Modern műlakatos munkák készítésére teljesen felszerelt műhelyt nyitott Bárány Henrik, Piac utca 66. sz. alatt, lapunk mai számunkban közölt hirdetésére felhívjuk a n. é. közönség figyelmét.

— **Kostya János** ékszerész, mesés és dúz választékú karácsonyi vásárt rendez, arany, ezüst és ékszer különlegességekben a legolcsóbb árak mellett, melyre a n. é. közönség figyelmét felhívjuk, valamint mai számunkban közölt hirdetésére is.

— **Horgonyi Károly** Amor Biscuit saját készítésű teasüteménye és Graham-kenyér legfinomabb angol sütemények készítőjének a mai számunkban megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Mindenféle bel- és külföldi** gyógyszer különlegességek, szépitőszerek, arczkrémek, szappanok, illatszerek stb. egyedüli raktára Grósz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debreczenben, Kossuth u. 8. sz. „Arany egyszarvu” gyógyszerház.

Megint a létszám emelés.

— **Wekerle Bécsbe megy.**

— Távirati tudósítás. —

Budapest, dec. 24.

Wekerle Sándor miniszterelnök az újév első napjaiban Bécsbe utazik. Mint Bécsből jelentik ez alkalommal szóba fog kerülni a katonai létszám emelése. Közös minisztertanács lesz Bécsben, a melyen jelen lesz az uralkodó is. A tanácskozásban részt vesz a hadügyminiszter és a magyar miniszterelnök, akik a katonai létszám szaporításáról fognak tárgyalni.

E célból legelőször is a véderő törvény revízióját akarják törvénybe iktatni. Ez nagy feladat ugyan, de Bécsben remélik, hogy Wekerlének ez

sikerülni fog. A bécsi N. F. P. jelentését politikai körökben alaptalannak mondják. — Az új hadügyminiszter és előde is többször kijelentették, hogy a létszámemelés a tüzérségi reform befejezése után nem halogatható. — A minap pedig a magyar delegációban bejelentette a hadügyminiszter képviselője, hogy a tüzérség reformját a jövő évben teljesen befejezik. Az 1906-iki ujonczjavaslatból tehát meglehet, hogy katonát fognak kérni a jövő évben elkészülő ezer új ágyu számára is.

Hírek mindenfelől.

— **Párbajozó önkéntesek.** Kassáról jelentik. Szerény Pál és Reich Jenő 25 ös önkéntesek szerdán párbajt vívtak. Szerénynek segédei Korompay 34 es hadnagy és Rákosi 34-es önkéntes; Reiché Kovács 34-es főhadnagy és dr. Vásárhelyi 34-es önkéntes. A viaskodás elég vehemens volt mert Reich fejére két, karjára pedig egy hatalmas vágást kapott, míg a Vásárhelyi jobb karjának izmát vágta át a hátán és oldalán is jól megsebezte. A bárbanak oka összeszólalkozás volt. A sebesülteket a katonai kórházba vitték és felgyógyulásuk után valószínűleg „Regimentsraport”-ra mennek.

A város közgyűlése.

— **Mi a napirend?**

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, dec. 24.

A város ez esztendei utolsó közgyűlése, mint ismeretes, a hó 28-án lesz. A polgármester elkészítette már a tárgysorozatot, a mely mindössze 11 ügyet ölel fel. Ezek között különösebb érdekű alig van, de egy sereg névszerinti szavazás mindjárt a tárgysorozat elején szerepel. A tárgyak előkészítve várják a pénteki napot, a mikor is elintézésre kerül az esztendő utolsó 11 ügye.

A tárgysorozat a következő: Polgármesteri jelentés november hóról.

A közgyűlési ügyek hátrányjegyzéke. Belügyminiszteri rendelet a XI. gyógyszerháznak engedélyezése és megnyitása tárgyában.

Belügyminiszteri rendelet a villamos-telep tárgyában. Ezzel együtt bemutatja a tanács a villamos telep előállítására, a községi adó helyét pótló alapról felveendő 750,000 koronáról kiállított kötvényt és törlesztési tervet.

Szabályrendelet a törvényhatósági állandó népnevelési bizottság szervezéséről.

Öt rendbeli névszerinti szavazás. A közigazgatási bizottságból kilépő 5 tag helyének — az 1907. és 1908. évek — választás utján betöltése.

Az igazoló választmány 5 tagjának — az 1907. évre — megválasztása.

A számonkérőszék 2 tagjának — az 1907. évre — megválasztása.

Bizottságok megalakítása, illetve kiegészítése.

A jog- és pénzügyi bizottság indit-

ványa a tisztviselők drágasági pótlékára vonatkozólag.

Horváth János ajánlata haszonbérletének meghosszabbítására tárgyában.

Özvegyi segély és gyermeknevelési járulék megállapítás.

Nyugdíjazás.

A szerelem miatt.

— **Öngyilkos fiatal ember**

— Saját tudósítónktól. —

Hajduböszörmény, decz. 24.

Szép reményre jogosító életet öltött ki tegnap egy revolver golyó. Hajduböszörményben szerelmi bánat miatt öngyilkossá lett egy oda való tekintélyes kereskedő fia. Az esetről következőkben számolunk be.

Lux Ede kereskedő segéd Hajduböszörmény egyik jó forgalmu üzletében volt alkalmazásban. Komoly, kötelességtudó fiu volt, főnöke, valamint kollégái előtt közszeretben állott. Az utóbbi időben azonban buskomorság vett erőt rajta. Szerelmes lett egy lányba, a ki azonban nem hallgatta meg szavait, sőt a napokban menyasszonya lett egy másik fiatal embernek.

Kegyelemdőfés volt a jegyváltás Lux Ede beteg szívének, elviselhetlenné tette számára az életet, a mely már neki többé úgy sem hozhat örömet, boldogságot. Tegnap aztán leszámolt az élettel. Bezárkózott szobájába s ott mellbe lötte magát. A golyó nem tévesztett célt, szívért furta keresztül s azonnal halálát okozta. Mire észrevették tették, már nagy vértócsában feküdt, élettelenül a szobapadozatán.

Az esetről jelentés érkezett a debreczeni ügyészséghez, s minthogy az öngyilkosság oka kétségtelen beigazolást nyert, a temetésre az engedélyt megadta.

El a szanatóriumba!

— **A László ügy aktái.**

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, dec. 24.

László József, a perverz földnélküli földbirtokos már élvezi a szabadság örömeit — addig a míg a büntető törvénykönyv paragrafusai nem számolnak le vele. Addig csupán addig. Mert a hogy bírái elé kerül, újból meg fog nyilni előtte a törvényszéki fogház ajtaja.

A dráma legszánalomra méltó szereplője a szép László Gabi egyelőre kikerült a cselekvények tömkelegéből. Az történt vele a mi az ilyen szerencsétlen gazdag uri lányok sorsa. Elvitték egy németországi szanatóriumba.

Néhány nappal ezelőtt László Imre, a leány gyámja tudatta vele, hogy külföldre fog menni. A leány örömmel vette ezt tudomásul, s a legnagyobb készséggel egyezett bele, hogy egy két évet egyi

Bisquits (Cakes)

fahéj kétszersült, Cacao kétszersült, Graham kenyér és egyéb finom sütemények állandóan kaphatók

Horgonyi Károly

fehér finom sütemények sütődejében

BEBRECZEN Batthányi-u. 15.

Megnyitott **MOSKOVITZ JÓZSEF** férfiszabó

— ur-i divatszalon —

Piacz-utoza 46. sz. a. az Örvényi-féle házban,

ahol elegáns uriruhák, szalonöltönyök, Különlegességek, a legújabb divat szerint készíttetnek. **Dus választék a legkitűnőbb angol és hazai szövetekről.** Gyászruhák 24 óra alatt készülnek. ←←←←←

németországi szanatoriumban töltsön. László Imréné kísérté el a németországi Sandoba, a hol két évig marad.

Sarkadi Szabó Istvánról ujabban kiderült, hogy egy pillanatig sem volt a Vilmos huszárok önkéntes iskolájában. A mikor bevonult szolgálattételre, jelentkezett az ezredesnél. Elmondta, hogy milyen ügye van. Gróf Zedwitz ezredes azonnal Nagyváradra küldte, a hol a legénységgel együtt képezték ki. Eleinte eljárt társaságokba, kolonokba, feltűnően költekezett. A mikor aztán kiderültek üzelmei, minden helyről kiltították.

Sarkadi egyébként még mindig Debreczenben van, és ott is fog maradni addig a míg a vizsgálóbíróknak szüksége lesz rá.

IRODALOM.

Debreczeni írók. Szinyey József „Magyar írók élete és munkái” c. irodalmi vállalatának 100. füzetét jelent meg legutóbb. Az R. betűnél tart már a vállalat. A füzetben két debreczeni íróról emlékezik meg Szinyey József. Az egyik Rudnyánszky Gyula, a költő, a ki csak volt debreczeni író, a másik Dr. Rózsa Mór orvos. Majd egy oldalon foglalkozik a füzet Rózsa dr. dral, aki ha most nem is annyira, de az előző években hasznos és nagy irodalmi munkásságot fejtett ki.

Gál Zoltán könyve. Két-három hét előtt nagyérdemű, tekintélyes kötet került ki a sajtó alól. A szerzője Gál Zoltán, a debreczeni zurnalisztikának igen tehetséges tagja és jónövű poéta, a kinek számos költeménye fővárosi lapokban is megjelent feltűnést keltve. Egy év előtt kiadta Gál Zoltán verseit is. Bájos, kedves poemák voltak azok s most, hogy ismét kötetet lépett a közönség elé konstatalhattuk tehetsége izmosodását, költői vénájának nagyságát. — Ez az új kötet, melynek Milona a címe, verses regény, katonáskodásának ideje alatt ragadta meg lelkét a Száva folyó egy szigete, egy csodás táj, várom, a mely régi időkrol regél. Megkapó színezéssel, hatalmas erejű költői tehetséggel dolgozta fel regénye tárgyát, egy bosnyák leány szerelmét és lelkének bánatát. Lapunk szépirodalmi mellékletén közöljük a regénynek egyik csodaszép részletét, a melyet — hisszük — minden finomabb lelkű ember gyönyörűséggel olvas el. Gál Zoltán verseivel „eknikáva” keresetlen rimeivel kétségtelenül sikert arat a kötetével, a melyről eddig elismerőleg több fővárosi ujság írt. A kötet kiváló nyomdai díszszel jelent meg Ára 1 korona. Kapható a szerzőnél és a könyves boltokban.

Vonatrablás a fővárosban

Kifosztott utasok.
Expressz tudósítás.

Budapest decz. 24.

Néhány nappal ezelőtt hirt adtunk arról, hogy az újpesti kapitányság átiratban kért intézkedést az újpesti és angyalföldi széntolvajok ellen.

A veszedelmes emberek valóságban megtámadják és kirabolják a vonatokat. A nyugati pályaudvar felé bejövő vonatok menetsébségét a sinekre tett akadályokkal meglasztják, aztán megrohannak a vonatot és a szentet ledobálják. A vonat mentén már várnak segítő társak, akik kézikocsikon szállítják el a szentet. A vonatkísérő személyzet teljesen tehetetlen a rablókkal szemben, akik revolverekkel tartják távol a vasutasokat és már több ízben lövöldöztek is. A rend-

őrségnek pedig nincsen elég embere, hogy a veszedelmes rablásokat lehetetlenné tegye.

Az átirat következtében a főkapitány intézkedett, hogy az éjjel bejövő vonatokat ezentul 2-2 rendőr kísérelje.

A rablók tudnak erről az intézkedésről, de ez sem tartja őket vissza a vonatok megtámadásától.

Az éjjel a Rákospalota felől jövő egyik szentes vonat, amelyet Fehér Ferenc és Braun Simon rendőrök kísértek, a felsőkőbányai állomás után megtámadta egy ilyen rablóbanda. Megrohanták a kocsikat és a szentet kezdték ledobálni.

A rendőrök megállították a vonatot és a rablók felé indultak, akik azonban nem ijedtek meg a rendőröktől és feléjük lövöldöztek.

A rendőrök erre szintén löttek és Fehér rendőr állítása szerint a rablók egyikét lelőtte. — Erre a rablók megugrottak, de összeesett társukat is magukkal vitték.

A főkapitányság utasította a 80. sz őrszobát, hogy küldjön ki őrszobákat és kutassa ki a megsérült rablót.

REGÉNY-CSARNOK.

Az utazó csoda.

6. Fantasztikus regény.

Társát már ismerjük, mert hanyag piszkos öltözete azonnal elárulta a gondatlan, szórakozott tudóst, ez ugyanis Grillard Nepomuk tanár segédje volt.

*

— Tehát igaz, — mondá a bársony-zekés férfi — nagybátyámban csakugyan megszólalt a vér szava.

— Azaz kifejezte előttem, hogy önt látni akarja. — felelt Pileséche, a tényt szépitve.

— Eddig nem voltam annyi gyöngédséghez szokva, e szokatlan fordulat teljesen elkábit.

— Tudja, kedves Bémolisant, a halál küszöbén az érzelmek átalakulnak, — megszeliidülnek . . .

— Azt hiszi, hogy már annyira van az öreg ?

— Bizony, azt hiszem, hogy nehezen gyógyul meg. Nagyon hanyatlott az utolsó időben, egész szervezetében zavarok mutatkoztak és idegei roppant érzékenyek lettek.

— Elhet ugyan még néhány hétig, mert tegnap este, midőn őt elhagytam, nem volt nagyon rosszul. Egyedül akart lenni és kissé türelmetlenül küldött el engem . . .

— Rendes, szeretetreméltó modorában . . . Pileséche ur, ön igazán a béketűrős angyala, ha én az ön helyében lennék, már régen a fejéhez vágtam volna a lombikjait.

— Lásza és ön csodálkozik, hogy nem lehetek jó egyetértésben !

— Mi az orvosok véleménye ? — kérdezte a szobrász szünet után.

— Az orvosok ! Hiszen nem akarja a tanácsukat meghallgatni és ismerve erőlyes akaratát . . .

— Mondja csak esőkönyösségét. — Igen, igen, ismerem a kedves bácsit, habár engemet régen elűzött köréből. Tudom hogy nem bír vele senki. — Lehet ugyan híres tudós, de azért mégis kiállhatatlan ember.

— Pileséche mestere védelmére szólalt : —

— Hiszen minden embernek vannak gyöngeségei, én megszoktam apró hibáit és őszintén sajnálom, hogy annyira

jutott. Ah, hogy elhanyagolta a szegény vegműhelyét, még mielőtt ágyba feküdt, elvesztette egészen a kedvét. Szegény gazdának már nem volt ereje a megkezdett kísérleteket befejezni. Csak az utolsó kutatásai . . . hiszen talán tudja, kutatásai az élő lények elzárása tárgyában ? . . .

(Folytatjuk.)

Nyilttér.

Cognac

Gróf Keglevich István utódai

Külföldön is a legnagyobb elismerésben részesülnek a cég gyártmányai mint minden nagyobb kiállításokon, így ez utóbbi bukarestin is a legmagasabb kitüntetéssel, **diszoklevelet** nyertek, 1882. évi óta forgalomban levő gyártmányaink mindenütt kapható. **Központi iroda:**

BUDAFOK (Promontor.)

Rheumát, Csúzt, Köszvényt

föltőlentül és biztossan gyógyít a hirt és minden házban nélkülözhetetlen

Dr. Arányi herculesfürdői Rheuma-Olaj

Ajánlható kéz-, láb-, hát-, mell- és derékfájásnál, ütés, erőltetés, ficamodásoknál, fül-fájás és fülzúgás, fej- és fogfájásnál. Kapható egyedül a készítőnél :

Balla Sándor gyógyszer-tára Hódmezővásárhely. Kos-súh-tér 20. és minden nagyobb gyógyszer-tárban. Ára egy üvegnek 2 korona. Próba üveg 1 korona. 6 koronás rendelésnél ingyen csomagolás, bérmentve. **Debreczenben kapható: Tóth Béla** ur gyógyszer-tárban Plooz-utca 18. az. Vigyázzunk a Dr. Arányi névre ! — A többi mind roszakaratu hamisítás.

Telefon 296.

Csáthy Ferencz

DEBRECZENBEN, Egyház-tér 2. szám, a nagy templomnál.

Ajánlja 10000 kötetből álló magyar és német kölcsönkönyvtárát a n. é. közönség szives figyelmébe jelen őszi és téli évadra, a legillőbb árak mellett. E tekintetben kellő felvilágosítást nyújt a kölcsönkönyvtár jegyzéke. — Kivánatra ingyen és bérmentve küldi meg a cég.

László Zsigmond állatorvosi-rendelő

irodája

nagy és kis állatok részére

Csapó-utca 30.

DEBRECEN
LEN UJSÁG
1906/329
Kiegészítőből

Egy galler 14 kr.

Őszi és téli idényre

Czibelin	80 krtól.
szövetek	40 "
flanelk	26 "
parchetek	20 "

Selyem- és Plüss sálak.
Férfi, női- és gyermek tricó.

Férfi- és női fehérnemű
és még sok fel nem sorolt árus választékban.

Doszpoly János Utóda
Főtér, Tisza palota.

Menyasszonyi kelengyékék

1 kézzel 20 krajczár.
Női és gyermek harisnya 18 krtól.

Megkezdődött a nagy karácsonyi vásár
Donogán és Somossy
üzégnél.

Jó áruk. Olcsó árak.

HÁLA

késztet engem, hogy minden tüdő- és torokbajban szenvedővel szívesen és díjtalanul közlöm, mi módon szabadult most már tanító fiam egy egyszerű, olcsó és hatásos termék által hosszadalmas szenvedéstől.

K. Baumgartl, Gestwilt in Mendot bei Karibad.

Fővárosi pénzüntézetek
Képviselőiben
Személyi és tárczahitelt
kereskedők és iparosok részére.
Jelzálogkölcsonőket
Fogyasztási adóhitelre
Keresességi okiratokat
legelőnyösebben eszközöl

Klár Andor
kereskedelmi és bank irodája
DEBRECZEN, Deák Ferencz-utca 9. sz.

Pénz

Legelőnyösebb föltételek mellett beszerezhető

Kisbirtokosok Földhitel

Forgalmi Intézetnél
DEBRECZEN,
Piacz-utca 83. sz.

Dr. SZÁSZ ADOLF
medico mechanikai

Zander-gyógyintézet

Piacz-u. 59. Steinfeld-ház. Földszint.
Telefon 389. Telefon 389

Zander-féle mechanikai gyógykezelés,
Fejlesztő gymnastica (gyermekeknél).
Orvosi massage. — Tulhevített száraz levegő fürdő. Villamozás. (Fardizálás és Galvanizálás.)

Köszén!

Magyar Porosz és Brikett
minőségűt
egpontosabban és leggyorsabban házhoz szállít

Varga Károly
Hatvan-utoza 70. sz.
Telefon 465 sz. Telefon 465. sz.

Karácsonyra

Inga és Salon órák, pontos zsebórák és szép ékszerök legolcsóbban kaphatók

Kurián Gyula
DEBRECZEN, Piacz-utca 42.
Javítások legolcsóbban jótállással.

Rouyer Guillet & Co.,
cég

Cognac eredeti francia győgcognacja.

Ezen régi jóhírnevű cég 1801. év óta áll fenn, mely tény eléggé kezességű készítménye megbízhatósága és ósáért. Nevezet cég a charentei legjobb szőlővidéken saját szőlőtelepein 36 készüléken párolja cognacját.

Ezen kiváló győgcognac Debreczenben kizárólagos raktáron:

Lévay Károly
kútfurási vállalkozó, Debreczen, Kertész u. 5.

Szabad kut csináló. Rossz és jó vizre furok jntányos árban.
Elvállalok: Szivattyu javításokat és minden e szakmához tartozó dolgokat.
Több éven át szerzett tapasztalataim a helybeli Bauer cégégnél és mint 12 évig kútfurási munkavezető arra bátorít, hogy a nagyérdemű közönség teljes megalégedését kiérdemeljem munkám pontosságával és megbízhatóságával. — A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve, tisztelettel

Lévay Károly
kútfurási vállalkozó Debreczen, Kertész-u. 5.

Férfi kalapok, Ingek, Harisnyák, Nyakkendők, Bőröndők, ajándéktárgyak pazar választékban Leszállított árban szerezhető be December 31-ig

a Nyakkendő királynál
főposta mellett.

Czégvezető: Rózsa Lajos. Piacz-utca 42. sz. kapható.

Rác Herman ur
„Angyal drogueria“-jában

Megnagyobbított divatraktárunkra
gyönyörű választékban érkeztek az őszi és téli idény

legszebb újdonságai:
Női ruha- és kosztüm szövetek.
Fekete és színes ruha selymek.
Lyoni divat-selymek színházi blou-
zokra. Csipke- és selyem Esarpok
jutányos szabott árakhoz

SZABÓ LAJOS FIAI

vászon-, divat- és szőnyeg áruház.
Kirakataink állandóan a legutolsó
divatot tüntetik fel. 2

Minden utánzás és utánnyomás büntetve lesz. Egyedül valódi a

Thierry balzsam

csak a zöld apáca védjeggyel. Törvényesen védve. Ez híres, utólrághetetlen emésztés-
zavaroknál, gyomorgörcs, ko-
lika, katarhus, mellbaj, influ-
enza stb. stb. — Ára 12 kis
vagy 6 kettős üveg v. 1 nagy
különleges üveg patent sártra
5 K franco.

Thierry centifolia kenőcs
non plus ultra

minden még oly régi seb, gyu-
ladás, sérülés, kisebesedés
mindennemű daganatok ellen
Ára 2 tégely K 3.60 franco
küld a pénz előleges bektől
dése vagy utánvétel mellett

THIERRY A. gyógyszerész.
Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Könyvet, köszönetnyilvánítások czérével ingyen
bérmentve.

Raktár Budapestben Török József és Dr. Egger
E. L. Longoson-Vörtes L. gyógyszereszeknél.

Ritka alkalom csak Ujévig.

A raktáron lévő összes gyer-
mek játék árukat

más vállalat miatt

minden elfogadható árban eláru-
sítjuk.

Bolti berendezésünk eladó.
Bőröndös vállalatunk a jövő
hótól kezdve a nagy tőzsde udvar-
ban lesz található.

Óriási raktár van még

francia babák, baba bútorok és
baba kofferekből, varak, mache-
állatok, gépezetes- és társas játé-
kokból valamint gyermek kony-
hak, dobozok, szervizek és minden
itt fel nem sorolható másnemű
játékezkékből.

Miklósné és Társa

Nagytőzsde mellett.

Kugler cukorkák.

Eredeti árakon és csoma-
golásban 1/4, 1/2 és 1 kgr.
debozokban és remek se-
lyem dobozokban kaphatók,

Hegedüs és Sándor

czégnél, Kossuth-u. 11. sz.

47 kiló volt
Dr. Gera Attila volosznikai
ur, aki a tüdővészből eny-
nyire kigyógyult a Castillio
fenyőszörptől és meghízott
a Hypophosphát szörptől.

Tüdőbajok (Hektika)

a légzőszervek idült katarusai ellen, jobb minden hirdetett svindlinél
az általános ismert „Castillio fenyőszirup”. Enyhíti a köhögést,
megszünteti az éjjeli izzadást, fokozza a beteg étvágyát, megszünteti a
vérköpést. 1 üveg 2 korona 40 fillér. Ehhez való (súlyos esetben)
„Guajacolin” pirulák 1 doboz 4 korona.

„Syr Hypophosph. Co Kun” vérszegények, sápkorosnók,
kiknek sokat fáj a hátuk közepe, ki megy belőlük egy kis dolog után
a jártányi erő, kiknek rendszeresen naponként fáj a fejük, lesoványodott
gyengék, kik bizni, erősödni kívánnak, a legjobb hizlaló, szövetalkotó
szer, a legtöbb helybeli orvos ur által ajánlva. 1 üveg 2 korona 40 fill. r.

Kapható minden gyógyszerertárban. Főraktár Török J.
Budapest.

KUN ISTVÁN, gyógyszerész,

vegyi és cosmetikai készítmények műlaboratoriuma. „Laboratoire cos-
metique Matilde”. (Alapítottát a hasonló nevű párizsi laboratorium min-
tájára 1895-ben Budapesten.)

Hajdusóváton, Debreczen mellett, Kossuth-utca 3.
Direct hozzám intézett 6 koronás postai rendelése k bérmentve.

Aláírási felhívás.

A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet

XI-ik évtársulata megalakult s ez uton hívja fel Debreczen város közönségét
az új évtársulatba való belépésre.

A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet XI-ik évtársulata — az alapsza-
bályok módosítása következtében — már hat évre alakul, miáltal a tagoknak
lehetővé tétetik nagyobb kölcsönöket esekély heti befizetés mellett igénybe venni.

A szövetkezet tagjai 20 fillér heti törzsbetéteik alapján 60 ko-
rona hitelt tarthatnak igényt az alapszabályok feltételei értelmében, jel-
zálogos kölcsönképe pedig ugyancsak 20 fillér heti törzsbetét alapján 120
koronát kaphatnak.

A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet az elmúlt 10 év alatt
7 millió 600.000 korona hitelt folyósított

tagjai részére.

A szövetkezet tagjainak száma az 1906-ik évben belépett 1162 taggal
2801-re szaporodott, akik 68000 törzsbetéttel segítik elő az intézet alapsza-
bályszerű céljait.

A szövetkezet kölcsönállománya a mai napon

egy millió 382.308 korona

és a most kezdődő 6 éves évtársulat újabb erőt nyújt a tagok nagyobb hitel-
igényeinek kielégítésére.

A szövetkezet tagjai 20 filléres törzsbetéteket fizetnek be 6 filléres 12
éven át, a mely befizetésekkel könnyen és kényelmesen törlesztik a törzsbeté-
teknek megfelelőleg felvett kölcsönöket.

Minden 6 év leteltével az évtársulat felszámol és az évtársulat vagyona
a tiszta haszonnal együtt a tagok között felosztatik.

A kölcsönök folyósításánál a Polgári Takaré- és Segélyszövet-
kezet nem szed információs díj és más czimeken a kamatot drágító
illetékeket, hanem a pénzpiacz kamat-viszonyaitól képest a legmérsékeltebb
kamatlábat alkalmazza.

Az igazgatóság határozata értelmében az új évtársulatba belépő tagok már
1906. október 15-iktől igényt tarthatnak kölcsönökre, a nélkül, hogy a folyó év el-
múlt heteinek betétei levonásba hozatának, vagy a felek mulasztási illetékek ter-
helteknél.

Vidéki tagok befizetéseiket bérmentve, chequek utján teljesíthetik.
A XI-ik évtársulatba való felvétel iránt jelentkezősek az intézet hi-
vatali helyiségében.

Piacz-utca 83. sz. (Hartstein ház) alatt teljesíthetők.
Kelt Debreczen 1906. évi október hó 12 én.

„POLGÁRI TAKARÉK- ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET” DEBRECZENBEN:

Weesprémy Zoltán,
Hajdúvármegye és Debreczen
város. főispánja, alelnök.

Rácz Gyula,
kir. tanácsos, elnök.
Dr. Freund Jenő,
ig. jegyző, jogtanácsos.

Katiz. Jakab,
alelnök, ügy. igazgató.

Köhögés!

A ki ezt meg nem figyeli, saját élete ellen vét!

Kaiser-féle mell-karamellák

3 fenyőfával.

Orvosilag kipróbálva és ajánlva köhögés, rekedtség, katarhus, nyálkásodás és gégehurut ellen.

5120 közj. hit. bizonyítványra igazolják, hogy megtartják a mitigérnek. Csomagja 20. és 40 fillér. Debreczenben: Tóth Béla, Mihalovits Jenő, Muraközy L., Grósz Nagy Ferencz, Újfehértón: Tron Gyula gyógyszerészeknél.

Köhögés, rekedtség es hurut ellen n ncs jobba

Réthy-féle

pemetefü cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. 1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Idei termésű zamatos Ceilon és Cuba kávé naponként

frissen pergelt kávé.

Zamatos teák.

Friss liptói turó.

Valódi szegedi idei paprika

Kohn Henrik

ozégnél kapható

Debreczenben, gr. Degenfeld-tér 7

Edes mustár friss kolbászhoz, Piros és fekete Afonya vadhoz, Aszalt urt gomba, feltört francia dióhéj, Örölt friss mak, pergetett méz legolcsóbban

Kontsek Gézánál

Debreczenben, Kossuth-utca.

Magasított kétvasu ekeestek

LACZKA LÁSZLÓ

gőzcsapó, ramlata, géplakatos és géppelítő műhely, saját gyártmányú eke és gazdasági gépek rakására 20-23 DEBRECZEN

Központi üzlet: H. Belső-utca 48
Felső-utca 5-23
Elnyomás nélküli fűtővel
Pontos és jutányos kiszolgálás
Készít és állandóan rakítáron tarti tökéletes egytelmes ekeket, répa- és szecskavágókat, tengert morzsolókat főtűlítés mellett Elvállal mindenféle kaszáló- és műkövetes munkákat ú. m.: esélőgéptengelyek távvezérlését, mindenféle géprezések vaszerelvényezését és gyaloglását, gazdasági és ipari gépek, egyes es kettős eke szabvány javítását.

Előrejelzés: Kérem, ha meg akarja látni a gépeket, kérem, látogasson meg a műhelyembe.

Előrejelzés: Kérem, ha meg akarja látni a gépeket, kérem, látogasson meg a műhelyembe.

A legnagyobb választék karácsonyi cikkekben Kontsek Gézánál van.

A Magyar jelzálog-sorsjegyek

huzása már

december 27-én d. u. 3 $\frac{1}{2}$ órakor tartatik meg.

Főnyeremény

egy millió korona.

Ezen sorsjegyeket:

Készpénzért pontosan a hivatalos napi áron. Részletre 36 havi, havi 5 koronás részletekben. Letétre 20 korona lefizetés ellenében kapható a

Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Banknál

Iparbank udvar.

Üzletátvétel.

A nagyérdemű közönség szives tudomására adom, hogy a helybeli piacon több mint **50 év óta tennálló**

Papir-, író- és rajzszer üzletet

Pongrácz Géza urtól minden cselekvő és szenvedő tetelekkel együtt megvettem és azt ezentul

Thaisz Arthur

törv. bej. cég alatt saját számlámra fogom tovább vezetni.

Igyekezni fogok, hogy e cégnek elődöm által megállapított jó hírnevét a jövőben is fenntartsam és az üzletet modern alapon vezetve, a nagyérdemű közönség becses pártfogását és bizalmát megnyerjem.

Kiváló tisztelettel

THAISZ ARTHUR

előbb Pongrácz Géza papirkereskedése.

DEBRECZEN.

Karácsonyi ajándéktárgyak, u. m.: diszlevelepapírosok, emlékkönyvek, lev. lap albumok, téntartó stb. raktárom tulzsfolt-sága miatt leszállított áron adatnak el.

Karácsonyi ajándéktárgyak, u. m.: diszlevelepapírosok, emlékkönyvek, lev. lap albumok, téntartó stb. raktárom tulzsfolt-sága miatt leszállított áron adatnak el.

Felhívás.

A Debreczeni kölcsönös-Segélyző-Egylet

mint szövetkezet, alapszabályai értelmében

1907. január 1-én a XXIV-ik évtársulatot megnyitja,

melyre a tagok már most felvétetnek.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak olcsó és a heti befizetésekkel könnyen törleszhető kölcsönöket nyújtson, továbbá, hogy apró kötelező betétekkel a takarékosságra még a szegényebbeknek is alkalmat szolgáltatasson.

Egyletünknek jelenleg 9500 tagja van, akik 14.000 betéti könyvecskével **86,000** törzsbetétet fizetnek.

Befizetett saját tőkénk **6 millió korona**, melyet tagjainknál kölcsönökben helyeztük el.

Új törzsbetéti-könyvecskék válthatók az egylet üzleti helyiségében **Kossuth-u. II. szám a.** (Zádor-ház), ahol a közelebbi fölvilágosítások megadatnak.

Debreczen, 1906. november hóban.

Fenyéri Zádor Lajos,

elnök.

Dr. Szántó Sámuel,
igazgató.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér. Vasatag betűkből szedett minden szó 8 fillér. — Vidéki tudakosodásnál tessék válaszbeléget csatolni.

Komolyan házasodni akaró

férfiak minden rangnak (akár vagyon nélküliek is) diszkret ajánlatokat kapnak 5—200.000 márka hozománygyal bíró hölgyekről, ha teljes nevüket és lakásukat beküldik. **Fides, Berlin** 18. címre.

Azon urral, ki ezen lapra figyelmeztetett, holnap d. u. 5—6 óra közt találkozhatom a Piacz-utczán lévő Halász Nándor mű órás és ékszerész kirakata előtt.

Férjhez mennék azon urhoz, a ki arról biztosít, hogy a karika gyűrűt Halász Nándor ékszerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón lehet vásárolni.

Hálás leszek azon nemesszivű hölgynek, aki, hogy a hivatalból el ne késsek megveszi azon szép és olcsó zsebórát, a melyet Halász Nándor mű órás Piacz-utczai kirakataiba láttam.

Pénzkölcsönöket földbirtokra, házakra 4 1/2 %-os kamat mellett is néhány nap alatt folyósítat, drága kamatu tartozásokat olcsóbbra kieserítet, birtokokat veszen és elad Héry bankirodája Debreczenben, Piacz u. 46. sz. (Szentanna-u. sarok.)

"Villamos" jó karban tartási bérlet villamos házi csengők. Házi és magán központi Telefont új berendezések és javítások szakszerű és olcsó Villamos felszerelések anyagok raktára. Magán telefonok kölcsön bérlet évi 20 kor.

felszereléssel együtt készít Földvári L. Debreczeni első Elektrotechnikai vállalat Debreczen Kossuth-utca 1 szám az udvarban. Telefon szám 168.

Miklósné és Társa (börbnd) koffer gyártó műhelye Debreczen, Piacz-utca 26. nagytözsde mellett. Nagy raktárt tart saját gyártmányú kézi és láda kofferekben, saját gyártmányú utazó, piaci és iskola táskákban, kézi táskák, szivar-, cigarettá- és dohány tárcsákban. Javítások és megrendelések pontosan és olcsón eszközöltenek.

Hus füstölést elfogad a Bikfalvy Testvérek hentes üzlete, Péterfia u. 54.

Mielőtt karácsonyi újévi s bármely alkalmi ajándékot vásárolna, bárki is el ne mulassa megtekinteni a Harmathy Pál könyvkereskedését Fűvészkert-u. 14. hol még soha nem létezett leszállított árak mellett, óriási könyvvásár van — Karácsonyi, újévi s minden alkalomra, új állapotban lévő ajándék könyvek, zsol-tárok, imakönyvek, gyermek mese, képes és ifjúsági könyvek, emlék, levelezőlap és bélyeg albumok, fényes díszkötésbe soha nem létezett árleszállítással szerezhetők be. Könyvjegyzék ingyen.

Osakis valódi "Verge" egészségi papirból készült nicotin mentes cigarettá hüvelyeket használjunk, egyedüli főraktár a Harmathy Pál könyvkereskedésében van Fűvészkert-utca 14. 100 drb. "Tiszti" hüvely 16, "Rákóczy" 12, "Ambre" 12, "King" 8, "Progress" 10, "Riz Abadi" 14, "Jogot hüvely 12 Antinicotin fadozobba 18. 250 drb. Antinicotin fadozobba 40. töltő 6krajcár.

Gonvárlóaszt 3 krajczártól kezdve elvállal Rózsa Ignáz női felöltő- és kalap áruháza Debreczen, kistemplombazár.

Butor, varrógép, tükör, képek, férfi- és női ruhák legolcsóbban Kaisernél Hatvan-u. 2. sz. kaphatók heti 1 kor. részletre.

Valódi Karloczai ürmös 1 üveg 7/10 Lt. kor. 1.50 Kontsek Gézánál.

Eladó gyönyörűen éneklő kanári madarak Péterfia utca 26. szám alatt.

Olcsó zsir. 1 kilo házilag olvasztott sertészsir 64 kr Ugyiszintén fiatal sertés hus olcsón kapható. Karácsony és újévre finom malaczkok egész és félben kaphatók Csapó-u. 68. sz.

Nyir-Lugoson egy kitűnő üzletnek alkalmas ház lefizetésre is eladó vagy haszonbérbe adó. Czim a kiadóba.

Antaly Ferencz könyvkötő, bördíszműves, Debreczen, Piacz-utca 31. A városházzal szemben.

Egy jókarban levő pálinka üstöt megvételre keresek. Vámos Péres házsám 456.

Két éves lánykámhoz egy német pesztonkát keresek újévi belépésre. Czim a kiadóban.

Kötött harisnyák, kesztyük, tricó alsó ruhák, gyermek plüsch kabátok, plüsch és haszt fejkötők legnagyobb választéka Márton Gyulánál Piacz-u. 9. sz.

Vigyázzon! Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Bádogos-u. 4. sz.

Egy gyakornok azonnali belépésre keresetlik Hochfelder Jakab irodájába.

Egy darab Benz és Társa-féle 3 lóerejű benzin motor 22 ezolós cséplővel teljesen kijavítva jótállás mellett, egy darab Kollai Lajos-féle két éves 4 lóerejű benzin motor, cséplőgéppel teljes jótállással, 6 darab különféle gyártmányú jól javított lóhuzó cséplő garnitúrák olcsón és kedvező fizetési feltétel mellett eladók, ugyiszintén más mezőgazdasági gépeket is. Czim Rosenberg Sándor mezőgazdasági gépraktárossal Búd-Szent-Mihály.

Szakképzet kerégyártó mester ember uradalmi állást keres esetleg nagyobb műhelybe mint segéd is elfogad alkalmazást. Czim a kiadóhivatalban.

Keresek megvételre: dió, szil, nyár, tölgy és akácfákat. Diófát csak 50 centi átméretűeket, vagy annál vastagabbakat veszek. A szilfa, nyárfa, tölgyfa és akácza is szép és vastag legyen, melyeket illő árban megveszek. Takács Gábor diófa kereskedő. H.-Böszörmény, középkeret.

Egy jókarban lévő zongora olcsón eladó. Czim Sziv utca 4.

Villanycsengőt olcsón és pontosan készít s9 javít Krausz Kálmán Hatvan-u. 2. sz.

Egy jóforgalmu italmérési üzlet berendezéssel, betegség miatt eladó. Czim a kiadóhivatalban.

A nagymartinkán 1600 négyszögöl három éves szőlő eladó rajta lévő épületekkel és jó vizű kuttal. Czim a kiadóba.

Raktárnoki, vagy ehez hasonló állást keres egy középkorú megbízható ember, kinek vidéken szatócsüzlete s italmérése volt. Czime megtudható a kiadóba.

Alkalmas Karácsonyi és Újévi ajándékok. Zongorák,

piaininók, harmóniumok, cimbalombok és mindennemű hangszerek legjutányosabban vásárolhatók

Schmidt S.

1876. év óta fennálló zongora és hangszerraktárába.

Ujdonság.

Zongorák és piaininók, angol mechanikával és hárfá pedállal.

Modern lakóházak, villák

valamint egyéb

épületek tervezetét

felépítését, művezetését, épületek becslését stb. vállal

Pavlovits Károly

műépítész, Kossuth-u. 26. szám.

Hajdusági Bajuszpedró.

Szép a bajusz

a híres

HAJDUSÁGI PEDRÓ-vel.

Elismert legjobb különlegesség a a bajusz növesztésére és ápolására, mely meg nem avasodó zsirmentes növényi balzsamos anyagokból készül.

Hatása gyors és biztos

Törvényesen védve.

1 doboz 50 fillér, postán csak 3 doboz küldetik 2 kor. 15 fillér, bérmentve utánvétellel.

Védjegy.

Egyedüli készítő:

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerész

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.

„Arany egyszarvu” gyógyszerár.

Köszvény, Csuz!

ellen ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja és rendeli betegeinek a híres

Király-balzsamot

az egész világon ösmert legjobb gyógyszer. 1 üveg 2 K. Vidékre 2 K 50 f., 3 üveg 6 K 65 f. bérmentve utánvétellel. — Belügyminiszterileg engedélyezett gyógyszer. — Törvényesen védve! — Egyedüli készítő.

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerész

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.

„Arany egyszarvu” gyógyszerár.

Telefon 496. sz. Telefon 496. sz.

Szendró Sándor

zongora és hangszerkészítő.

Ajánlja legjobb gyártmányu

**zongoráit és pianinóit,
valamint hegedűit.**

Mint a „Tch Gramophone and Type writer Ltd“ cég Debreczen és vidékén **kizárólagos képviselője** ajánlom e cégnek raktáramon tartott és a jelen korban világszerte legtekintélyesebbnek ismert gramophonjait és nagy választéku lemezeit.

Mindennemű zongora és hangszer javítást, ugyszintén hangolást mérsékelt árban eszközölk.

Zongorák és pianinók jutányos ár mellett bérbe kaphatók.

Üzlethelyiség Sz. nt-Anna-u. 3. sz.

A hölgyközönség figyelmébe!

Az a szives pártolás, melyet a nagyérdemű hölgyközönség részéről **már 10 év óta** tapasztalni szerencsém van, arra serkentett hogy az eddig is minden igényt kielégít

derékfűző (mieder) üzletemet

megnagyobbítottam. Most, midőn annak megtörténtét tisztelettel tudatom, egyidejűleg jelezni bátorkodom, hogy mieder-üzletemet dusan felszereltem, kész árukat raktáron nagy választékban tartok, továbbá mindenféle

divatos reform és csipő-fűzőket

pedig bármily kivitelben, rövid pár nap alatt a legpontosabban elkészíték.

A nagyérdemű hölgyközönség támogatását továbbra is kérem.

Maradok tisztelettel

özv. Fodor Józsefné,

Piacz-u. 40., a Hungária kávéházzal szemben. Báró Josinezy-ház.

Szives figyelmébe ajánlom a kávé fogyasztó n. é. közönségnek

kávé nagy raktáramat,

valamint motorüzemű szabadalmazott kávépörkölő gépen mindig frissen pergelt

kávéimat,

mely izre, aromára és zamatra felülmulhatatlan.

Kapható:

Félegyházy János

Fiumei és Trieszti kávébehozatali üzletében

Piacz- és Miklós u. sarkán.

A corsó szenzációja.

Valóságos gyémántbánya.

Hirefutott

a szélrózsa minden irányában, hogy az

„Amerikai Gyémántkirály“

országos vállalatának helyifiókja

Debreczenben megnyitott

Fötér 46. Békés Lajos ur üzlete mellett

Hogy e legtekintélyesebb kivitelű, tudományos uton előállított gyémánt utánzatok értékét mindenki megismerje, a karácsonyi és újévi ajándékozások alkalmából

nagy reclameladást rendez az alanti árral.

Ezelőtt 8 koronás tárgy most 2 korona.

Gyűrűk, broche ok, nyakkendőtűk, karpereczek, függők, kezelő- és mellgombok Pazar választék férfi- és nőilánczok és nyakékekben valamint az ékszerárak összes fajaiban.

Csakis Fötér 46., Békés Lajos üzlete mellett.

Orosházi Kenyér sütőde és Élelmezési Csarnok

A nagyérdemű közönség kényelmére fiók üzletet nyitott a város különböző részein.

Árpádtér 18. sz. alatt (Móricz t. lep.)
Csapó-utca 37. „ „ (Burgondia-utca sarok.)
Bocskay-tér 1 „ „ (Czeglédi ház.)
Mester-utca 46 „ „ (Hortobágy malommal szembe)

Szt. Anna-utca 49 sz. alatt.

Sok pénz megtakarítás a háztartásban, a ki az orosházi sütődeből a legolcsóbb árakban szerzi be kenyereit.

A legszebb és leghasznosabb karácsonyi és újévi ajándék

egy jó varró és himzőgép,

mely a legjobb minőségben szerezhető be.

Schweitzer Testvérek cég

varrógép- és kerékpár áruházában,

Debreczen, Piacz-u. 56. sz., a megyeház mellett.

A divatos műhímzésben ingyenes oktatást adunk egy helyben, mint vidéken. Gépjaink jószágáért 6 évi írásbeli szavatoltságot vállalunk. Eladások kedvező részletfizetésre is a legmésékeltbb árak mellett.

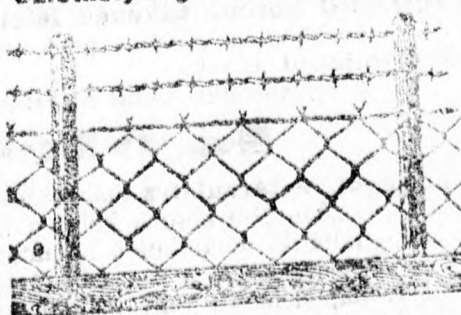

NEUBAUER JÁNOS

sodrony-szövet, szita-áru, szabadalmazott kocsai-éles, ruganyos ágybetét és sodrony-kerítések gyára.

DEBRECZEN, Kétmalom-utca 4-ik szám.

Üzlethelyiség: Piacz-utca 12. az „Arany Bika“ szállodával szemben.

Gyártmányaimra számtalan sok kitüntetés és elismerést nyertem.

Készíték mindennemű sodronykerítést a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig. Fácánosok, erdők, szőlők, gyümölcsösök, udvarok, parkok s baronfi udvarok kerítését, szórórosta szöveteket, föld- és kavics szűrőrostákat, sodrony lábtörölőt, ökörtákosarakat, szoval mindennemű drótműveket. Kitünő ruganyos ágybetétet készítek szabadalmazott ruganyos aczélsodronykocsúé-

Ezen minta szerint készült kerítés igen olcsó s minden eddigi kerítést előmul tartósság és szélszerűség tekintetében

Kivánatra képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Szives pártfogást kérve
NEUBAUER JÁNOS.

Legolcsóbb, legjobb

bevásárlási forrás
karácsonyi ajándékokban

u. m.: Illatszerek, Parfüm casetták, Illatos keztyű és zsebkendőtartók, Menicür készletek, Cognac, Rum, Tea, Czucorka különlegességek.

Rác Herman

„Angyal” drogueriája.
Debreczen, Piacz-utca 42.

Stock-cognac Medicinal

kezeség mellett, tiszta borból párolt
Allandó vegyi ellenőrzés alatt.

Camis és Stock

pároló telepe,
Fiume-Barcelona.

Csakis elsőrangú üzletekben kapható.

HÜTTL TIVADAR

CS. 40 KOR UDV. SZALLITÓ BUDAPEST PORCELLÁN-
GYÁR V. DOROTTYA-U. 14. GYÁROS ÉS
SAMT PORCELLÁN-ALAPITTATOTT NAGYKERESKEDŐ
GYÁRA BUDAPESTEN 1864 ÉVBEN V. DOROTTYA-U. 14.

Étkezéskor, teákhoz, kávéhoz, mosdóhoz, övegkész-
letek stb. Háztartási cikkek. Kelengyék.
KÉPES ÁRJEGYZÉK KIVÁNATRA BÉRMENTVE

Alkalmi vétel.

Egy 1 lóerejű Langen és Wolf-féle

gázmotor

jelenleg üzemben, kifogástalanul kijavítva, jótállás mellett

olcsón eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Lám Sándor

üveg-, porcellán raktára
DEBRECZEN, Főter 5. szám.

Első emeleti tükör salonjaimban — 4 nagy terem — mai naptól kezdve különféle művészi dísz tárgyakból, állandó remek összeállítás látható.

Kérem a n. é. közönséget a szives megtekintésre.

Vásárlási kényszer nélkül.

**Uj : Uj :
Műlakatos műhely.
Bárány Henrik**

Piacz-utca 66. sz. a.

Készít és tervez kert és sárkerítéseket, vaskapukat, virágárványokat és dísz tárgyakat.

Takarektűzhelyek

a legjobb kivitelben jutányos árakban kaphatók.

Tanulók felvétetnek.

Mélyen leszállított árak!

különösen kiemelendők:

75 cm. széles Anna flanel métere 17 kr.
Jó mosó velez és flanelok „ 25, 28, 32 kr.
120 cm. széles Angol Cheviot „ 55, 75, 80, 90 kr.
120 cm. széles tiszta gyapju koczkás Cheviot m. 70 kr.
1 darab mosó Zefér bluz . . . . . 70 kr.
1 darab flanel bluz . . . . . 2 frt.

Fekete és színes férfi nyakkendők

óriási választékban, feltűnő olcsó árakban.

Maradékok fél árban.

Szabó Lajos Fiai

vászon, divat és szőnyeg áruház.

a legszebb
karácsonyi és ujévi

ajándéktárgyak

a legolcsóbban csak a

Hajdu József

ujjonnan berendezett

divat- és díszmű üzletében

szerezhető be

Piacz-u. 50. sz.

Nagy Lajos irodája.

Okmánykészítő vállalat. Megszerz nagykorúsítási, kivételes nősülhetési, ipar, telepedési, örökbe fogadási és más egyéb hatósági engedélyeket. Erkölségi és egyéb bizonyítványokat. Válperekhez szükséges okmányokat. Utlevelek megszerzése körül személyesen eljár! Másoló iroda. Mindennemű írásmunkák egy vagy több példányban — személyes felügye-
letem mellett — szép kivitelben és gyorsan készítettnek saját írógépeimen! Első Debreczeni Adásvételközvetítő Iroda. Debreczennek egyetlen ilyenmű nyilvános irodája, közvetít ingatlan adásvételeket. Iroda: Csapó-u. 13. sz. Telefon: 335.

Hajdumegyei Népbank
mint szövetkezet Debreczen.

IV. évtársulatát 1907. január hó 1-én nyitja meg, melybe tagok bármikor beléphetnek. Az intézet tagjainak száma 2400, akik 13,000 törzsbetétre több mint 580,000 koronát fizettek be, mely összeg az évtársulat tartama alatt 1,700,000 korona tőkénél többet meg.

A vidéki tagoknak a postaküldésére postatakarékpénztári befizetési lapokai díjtalanul adunk.
A törzsbetelek eddig meglehetősen 6%-ot jövedelmeznek.

Kölcsönöket

a negyedik évtársulatra már azelőtt utólag fizetendő legolcsóbb kamat mellett.

Minden 100 korona kölcsön havi 50 fill.-vel visszafizethető, melyben a kamat is befoglaltatik, tehát külön kamatot nem kell fizetni.

Jelentkezések a negyedik évtársulatba való belépésre, vagy kölcsön iránt bármely nap délelőtt, vagy délután az intézet helyiségében Piacz-u. 26. szám, főközségi épületében eszközölhetők.

Dr. Révi Nándor,
jogtanácsos.

Dr. Bruckner Ernő,
elnök.

Hegedüs Sándor.

Ügyvezető választmány:

Dr. Ferenczy Gyula, Grósz Nagy Ferencz.

Nagy Sándor

eki. mérnök
magánmérnöki irodája
Debreczen, Simonffy-u. 37.

A bútortvásárló közönség

csakis saját érdekét védi, ha komplet lakberendezésekben, mennyasszonyi ke-
lengyekben, valamint egyes darabokban
való szükségletének beszerzésénél első
sorban az újonnan megnyitott és fénye-
sen berendezett

Weinberger Nándor

butor raktárát
piacz-utca 70. szám alatt
tekinti meg, hol állandó és válasz-
tós kiállítás van a legfinomabb és
legnevesebb fajú fából készült modern
dívatos réz-, vas- és fabutoroknak és
a legizlésebb kivitelű kárpitozott
butoroknak.

Az árak olcsóságáról méltóztat-
sának meggyőződni.

Kiváló tisztelettel

WEINBERGER NÁNDOR

butor kereskedő Piacz-utca 70. sz.
• Saját kárpitos és asztalos műhely.

Nem olvasni

keil csupán, hanem meg is kísérelni
a rég bevált orvosi

Steckenpferd lilium szappant

Bergmann és Fiától Drezda és Tetschen a/E
ezelőtt Bergmann lilium-szappana
(2 bányász-jellel), hogy szeplőmen-
tes, fehér arczbőrű, finom arczzint
nyerjünk. Kapható dbként 80 fillér-
jével a legtöbb gyógyszerárban és
drogeriában.

Nagy választék

bel- és külföldi

illatszerek, kazetták,

pipere ozikkek, továbbá
gyógyszer különlegessé-
gek és sebészeti eszkö-
zökben, stb. stb. <<<<

Tóth Béla

gyógysértára és illatszertárában
DEBRECZEN, Tisza palota.

Kereskedők és Iparosok Hitelszövetkezete

Csapó utca 1. szám. Piacz-utca 14. (sarok) Hajdu ház.

1907. január hó 1-ével kezdi meg működését. Minden évtársulat 5 évre alakul.

Egy törzsbetét 50 fill. mely hetenkint avagy havonként fizetendő.

VI ÉKI TAGOK befizetéseiket bérmentve postai befi-
zetési lapok útján teljesíthetik.

Az eddigi tagok száma 610 kik 4360
törzsbetétet jegyeztek, a mi évi 113,360 korona vagyis 566,800 korona befi-
zetésnek felel meg, egy évtársulat tartamára.

Minden törzsbetét (50 fillér,—25 kr.) után
100 korona kölcsön vehető fel,
mely 50 fillérben befoglaltatik
a kamat is. Tehát külön kamat nem fizetendő.

Betétkönyvek naponta 9—12 és délután 3—5-ig válthatók intéze-
tünk helyiségében.

Dr. Szöllős Dezső, **Kozma László,** **Thiesen Arthur,**
jogtanácsos. elnök. ügyv. igazgató.

BUDAPESTI KORONÁS ÁRUHÁZ

DEBRECZEN, Piacz-utca 7. (Vecsey palota.)

Megnyilt. a Karácsonyi Kiállítás. Megnyilt.

Megtekinthető vásárlási kényszer nélkül.

Gyermekjáték, majolika, kinaezüst disztárgyak, szobrok, dohányzók, női kézitáskák, pénz-
és szivar tárczák és írókészletek

csoda olcsón január 1-ig.

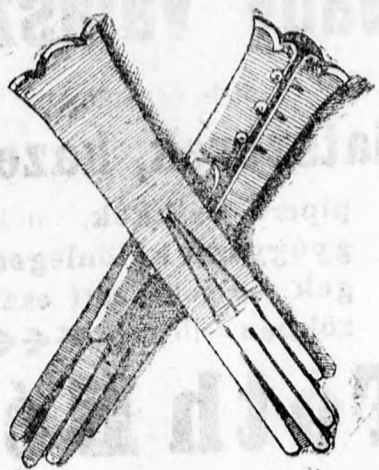
Kassai gyártmányu mahagoni- és nickel asztalka.

Egy koronás osztályban.

50 filléres osztályban.

Csodaszép öltözött baba	25 kr.	Nagy szénvasaló	25 kr.	Eredeti francia baba	50 kr.	Legnagyobb magyar képes	50 kr.
Zorgora acél hanggal	25 "	Nagy mozsár	25 "	Játék város össze állítható	50 "	könyv	50 "
Brtorkészlet fenyvezett fából	25 "	2 pár fekete kávé csésze	25 "	6 személyes porcellán vagy	50 "	Bárfai tót talyigával és	50 "
dobozban	25 "	virágos festéssel	25 "	majolika kávé készlet	50 "	edénnyel	50 "
Hegedű	25 "	Tükör szoba	25 "	szép festéssel	50 "	Dohányzó készlet csodaszép	50 "
Asztalos szerszám dobozban	25 "	Masché állat	25 "	Nagy hegedű vonóval doboz-	50 "	Legyező nagyon szép	50 "
Sörös kocsi	25 "	Nagy számoló gép	25 "	ban	50 "	Tükör szoba csodaszép	50 "
Vaj köpülő	25 "	Lóversenyjáték	25 "	Kávé őrölő fenyvezett fából	50 "	Felzolgáló álvány csodaszép	50 "
Önműködő automobil	25 "	Atléta játék (új)	25 "	vagy fémből	50 "	üveg tálcával és üveg állal 1	1
Képes koczka diszes dobozban	25 "	Domino játék	25 "	Lombfűrész készlet	50 "	Hintaló	1
Othangu trombita	25 "	Zenélő doboz	25 "	Sakjáték	50 "	China ezüst ezukordoboz	1
Frobel kezimunkajáték	25 "	Levelezőlap album	25 "	40 különféle új önműködő	50 "	6 személyes csodaszép sörkés-	1
Nagy fa építő szekrény	25 "	Emlékkönyv plüsch kötésben	25 "	játék	50 "	let virágos égetett festésel 1	1
Tekejáték	25 "	Csodaszép faldisz	25 "	Latermagika társasjáték 150	50 "	6 személyes csodaszép likör	1
Gyermek csitera	25 "	Kézimunka kosár	25 "	féle új kiadásban	50 "	készlet virágos égetett fe-	1
Gyermekdob bőrrel	25 "	3 oldalú tükör	25 "	100 drb csontlevélpapír csoda	50 "	téssel és tálcával	1
Gyermekkard nickelből	25 "	Nickel gyufatartó	25 "	uj diszes dobozban	50 "	Tükör szoba magas csoda-	1
Gyermek puská	25 "	Tükör etager csodaszép	25 "	Mosdó készlet	50 "	szép nászajándék	1
Gumi baba	25 "	50 drb csontlevélpapír diszes	25 "	Bárány haranggal	50 "	Felzolgáló üvegálvány tányé-	1
Nagy baba szekrény	25 "	dobozban	25 "	Nagy konyha tűzhely teljesen	50 "	rokkal	1
Mangorló gép	25 "	Női kézitáska	25 "	felszerelve	50 "	Női kézi táska csodaszép	1
Teljes konyha berendezés	25 "	Magyar képes-könyv csodaszép	25 "	Nagy kőépítő szekrény	50 "	valódi tóka bér	1

DEBRECEN
 LEN UJSÁG
 1906/329
 Keigészítől
 Keigészítől

Legalkalmasabb Karácsonyi és Ujévi ajándékok.

Hölgyeknek.

3-6 vagy 12 pár glace keztyü elegáns dobozban. Kézi tárcza (Ridikul) Eredeti francia illatszerek.

Uraknak.

Péncz-, szivar-, vagy levéltár-czák. Finom kivitelü nadágtartók. Szörme bélelésü téli keztyük stb.

Legolcsóbban be szerezhetők

Schön Sándornál

Debrecen, Piac-u. 12. sz. (Stencinger-ház.)

keztyü-, kötszer és orvosi műszertár.

Karácsonyi és Ujévi

ajándékba vegyünk gyakorlati tárgyakat.

Gyermekeknek: kocsolyát, lombfűrész és kézügyesítő szerszámot.

Gazdsasszonyoknak: vasbutort, fa- és szénkosarat, kályhaelődiszt, husvágógépet, konyhamérleget, fűszerdarálót, nikl- vagy „Sphynz” jegyü veres zománczu főzőedényt stb.

Főfiaknak: vadász fegyvert, revolvert, vadászati felszerelést, tornasulyót, díletáns szerszámot.

Tóth Gyula

vaskereskedő

DEBRECZEN, városháza.

Legrövidebb út

röfös- és rövidárak, kész nőruhákat és bluzok mesés olcsó árakban való bevásárlásához a

Kész nőruha áruház

Kossuth-utca 17. sz. alatt.

Megnyílt a Karácsonyi blouz tárlat.

Saját varrodánkban a legkényesebb ízlést is kielégítő kész női bluzok, női ruhák, gyorsan és pontosan saját felelőselem alatt készíttetnek.

Karácsonyi ajándékok

szébbnél-szebb

ékszer különlegességek,

aranyemüek, ezüst disztárgyak, legujabb kigyós karekek, cigaretta- és szivar szelenczék, gyönyörü pénztárczák, séta- és lovaglópálczák, toalett készletek és minden e szakmához tartozó

ajándéktárgyak a legolcsóbban

ROSE DEZSÓ

ékszerüzletében szerezhetők be.

Debreczen, Főtér (Hungária mellett.)

Legnagyobb Női felöltő és kalap áruház

RÓZSA

Blattner József

üveg-, porcellán és kőkeret üzlete
Debreczen, Csapó-u. 1. szám alatt
A legdusabban felszerelt üzlete

karácsonyi és ujévi

ajándék tárgyakban

u. m. sör- és bor készletek, viz-
és likőr szervize, kávé- és tea
készletek, evőeszközök, disztárgyak
valamint asztali és függőlámpák
minden a legjutányosabb árban.

Tisztelettel

Blattner József

Csapó-utca 1. szám.

Debreczeni Hitelbank

részvénytársaság

Debreczen, Piacz-u. Széchenyi utca sark.

Kölcsönök adunk

váltókra, kölcsönvénnyekre és folyó számlára a
legelőnyösebb kamattal.

Elfogadunk takarékbetéteket

betét könyvecskére és check-számlára.

Szelvénnyel kölcsönök adunk

földbirtokokra és házakra.

Óvadékkölcsönök adunk

vállalkozóknak, és bérlőknek.

Elfogadunk tőzsdei megbízásokat

értékpapírok vételére és eladására.

Kölcsönök nyújtunk

tőzsdén jegyzett értékpapírokra, valamint vidék
pénzügyintézetek részvényeire.

Leszámítolunk tároza-váltókat

az intézet kebelében alakult hitelrészecske-
portban.

Ércpénzek és külföldi bankjegyek

bevitelére.

A magyar kir. szab. osztályorszájáték

főeljárásító helye.

Felvilágosítással készséggel szolgál

Az igazgatóság.

Hölgyek figyelmébe.

Krausz Gyula

Debreczen, Kossuth-u. 15.

Debreczen és vidéke is
koláinak szállítója. →←

Karácsonyi kézimunkák rend-
kívül olcsón kaphatók. ←←←

Mindennemű női kézimunka cik-
kek és ahhoz szükséges kellékek a
legnagyobb választékban raktáron
tartatnak.

Jutányos
árak!

Figyelmes
kiszolgálás!

Karácsonyi vásár!

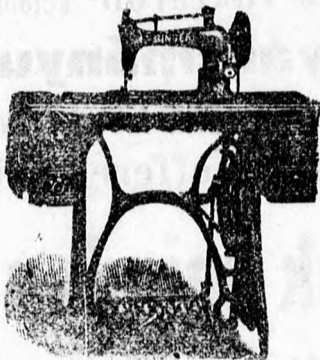
A legújabb modern arany- és ezüst brillians
ékszerek, alkalmi tárgyak, férfi- és női
finom zsebórák legolcsóbban beszerez-
hetők, a már 21 év óta fennálló és megbízható

Kostya János

ékszer üzletében

Debreczen, Széchenyi-u. 1. sz. a ref. kistemplom mellett.

Javításokat, megrendeléseket a legolcsóbb árért pontosan készítem.
Lelkiismeretes kiszolgálás. — Kérem a n. é. közönség b. pártfogását.

Karácsonyi és Ujévi ajándéknak kiválóan alkalmas
egy jó **varrógép,**

melyek az előnyösen ismert cégnél **Rosenberg és Hammer**
Piacz-utca 8. (a kereskedelmi akadémia palota.) Heti vagy
havi könnyű részlet fizetésre megszerezhetők, hol minden
vevő díjtalanul lesz kitanítva a divatos műhímzésben és
modern szabászatban. Minden varrógépnél 8 éves írásbeli
jótállás lesz vállalva. — Raktáron „Adria” magyar gyárt-
mány, valamint a világhírű eredeti „Viktoria” gépek.

Rosenberg és Hammer varrógép kereskedők.

HAZAI IPAR.

Jó férfi ruhákat mérték szerint
a legolcsóbban készít

Grünfeld Adolf és Tsa

DEBRECZENBEN, (a kistemplom mellett.)

Ugyanott saját készítményű legjobb kész

Férfi-, fiu- és gyermek ruhák
nagy választékban kaphatók.

Tóth Gyula

Debreczen, Piacz-u. 20.

Budweizeri- és honi gyártmányu porcel-
lán, valamint Meidinger köpeny és öntött

vaskályhák,

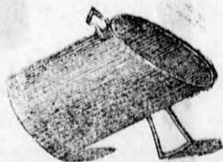
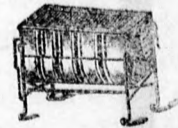
minden szerkezetű vas- és porcellán bur-
kolatu **konyhák.**

Multiplicator hőfejlesztő kályhabetétek.

Vadászfégyverek és felszerelések,
revolverek, hüvelyek és töltények. **Lőpor-
áruda.** Ujdonság! **Browning** rendszerű
ismétlőfégyver 190 minta.

Szén- és fakosarak, melegvédők, fürdő-
kádak, **vasbutorok**, gyermekszékek és
kocsik, mosdókészletek, fényezett konyha-
felszerelések, gépmangorlók és facsarók
gummi átvonattal.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

DEBRECEN
LEN UJSÁG
1906/329 1-6. oldal oldal
kiegészítőből
Kiegészítőből

20

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

1906. december 28

Szives figyelmébe ajánljuk!

Békés Lajos

fehérnemű készítő, uri divat-, kalap- és fehérnemű üzletét,

Debreczen, Piacz-u. 46.

Készít finom uri fehérneműeket, angol női ingblousokat és teljes uri kelengyéket méterek szerint. Nagy választékban tart raktáron különlegességeket,

magyar gyártmányu

kalapok, fehérneműek, czipők, keztyük és bőr-árakban. Utazási cikkek, kofferek, bőröndök.

Ujdonságok minden idényre.

Ujjonnan berendezett üzlete méltó feltűnést kelt minden körben.

Akar olcsón és jól vásárolni?

ékszer-, órat-, lánczot-, vagy
egyébb arany- és ezüstneműt?

Keresse fel okvetlen

Halász Nándor

óras- és ékszerész

rendkívül szolid üzletét

DEBRECZEN, Piacz-utcza 24. sz. alatt.

1906. KARÁCSONY 1906.

Karácsony ünnepén.

Elérkezett a keresztyén világ az ő egyik legnagyobb ünnepéhez, a szép, a boldog karácsonyhoz. Nincsen minékünk olyan ünnepünk, mely annyira a szívekhez szólana, s olyan igaz öröm lángját gyujtaná föl nagynak és kicsinynek lelkében, mint a hogy ezt, ez a mi nagy ünnepünk teszi.

E napokban kezdettek hosszabbodni nappalaink s rövidülni éjszakáink, — úgy, hogy a természeti világ a maga változásaival szintén azt jelképezi, hogy végének kell lenni a mélységes sötétség uralmának, s új nap derültével meg kell változni a világ ábrázatának.

„Dicsőség a magasságos menynekben az Istennek, és e földön békesség és az emberekhez jó akarat”, angyalok ajkáról zendült föl az ének, hosszú-hosszu időknél előtte egyszerű pásztorok hallattára Bethlehemnek mezejében.

Legyen, óh legyen hát dicsőség a nagy Istennek, ki világosságot derített a sötétségek völgyeiben, a siralmak völgyeiben járt emberek fölött s megmutatta az ő szent Fiának elküldése által a lelki szolgátságból szabadulás útját mindazoknak, kik megváltatást keresnek lelkök, szívök és akaratviláguk lenyűgöző hatalmai alól.

Az a vallás, melyet a földre szállott Krisztus adott az emberiségnek, ha egyebet nem tett volna is, annyit a maga tisztaságában mindenestre megtett, hogy hirdette és beplántálta az emberek lelkébe a lelkiösmeret szabadságának nagy tudományát, és a szüklátkörűség korlátai közül kiemelve az elméket, a világosság evangéliomának napvilágát árasztotta szét hegyeken, völgyeken, emberi elmékben, egy szóval mindenütt, hol korábban mélység uralkodott.

Békesség e földön és az emberekhez jó akarat! Lehet-e örventesebb izenet az emberek számára égi hatalomtól, angyalok ajkáról, mint ez az angyali szózat?! Van-e érzemény, van-e gondolat, melyre jobban áhítoznék az ember, zaklattott földi életének folyamán, mint az édes békességre, mint a szelid jóakaratra?! Bizony, Krisztus vallásának szellemét tagadja meg az ember, mikor az égi hatalmak e két nemtőjét kiüzi a maga köréből, s rut viszályban, ádáz gyűlölet-

ben emészti föl lelkének nemesebbekre hivatott erőit.

Örömet és tiszta boldogságot hirdet a föld népeinek a karácsony ünnepe a maga felgyuló lángjaival, az általa költött szent gondolatokkal. Magába száll ilyenkor minden lélek, még az is, melyet más-kor teljesen hatalmába ejtett a világ, úgy, hogy nem is tud a miatt a lélek benső javaira gondolni, s egyedül csak a testiekért fáradozik. A gyermek repeső örömmel várja a karácsonyfa lángjainak felgyúlását s a felnőtt örül a gyermekek örömeinek, és mindenki örül a lélekemelő gondolatnak, hogy az élet prózájába bevegyül egy fényes sugár a magasabb költészet világából is.

Legyen boldog karácsony ünnepe minden léleknek, minden háznak, minden családnak, egész társadalmunknak, és az egész szép magyar hazának.

Hazánknak talán régen is nem volt ily szép karácsony ünnepe, mikor most méltán örülhet a nehéz béklyókból való felszabadulása szent örömeinek, mikor most csaknem a maga egészében egy táborba térve édes reménységgel tekinthet régi vágyai beteljesülésének boldog ünnepe elé, s mikor most azt várhatja, hogy új ösvényre jutva, biztos lépésekkel haladhat politikai boldogulásának mennyországa felé.

Győzedelem! Győzedelem!

Áldott a kijött az Urnak nevében!

Legyen áldott az Ur, ki a ma született Jézusban diadalmat adott az ő népének!

Sok boldog karácsony ünnepet kívánunk édes magyar hazánknak és e magyar haza minden polgárának.

Csiky Lajos.

A régiségbuvár.

Nézzétek: az utcán, kavargó tömegben,
Szárnyas csurapéja fodorodva lebben,
Ösztövré természetét ölelgeti lágyan;
Fakó papir-degesz két zsebje dugában.
Nyakát nyújtogatja hol jobbra, hol balra,
Hadar a kezével, mint jó idők malma.
Kis makkopáncs ember, nagy szelet hajt mégis.

Szortyog a szájában csutkás szivarvég is.
Göthöl, kehel, kahol, tüdejére szálla
Háromezer éves, sulyos tudománya.
Mindig kocogóban, mindig lötyögőben,

Előre a térben és hátra időben.

Tán suhanó idők szekerét hajhássza,
Mikor apró léptét csinnal szaporázza?
Tán üstökét fogná rohanó századnak,
Ki mögött nem egyek, ezerek maradnak?

Még kora reggelnek alig bomlik szárnya,
Még leskel nyugaton a futó éj árnya,
Már a kis gőzü-lény, mint az örök-mozgó,
Zsibogóban tób-láb, nem fogja a kuckó.
Bábeli zárzavar, civakodó lárma.
Zúg gátjaskadva — mit bánja — utána.
Testes kofa-delnők pederitnek rajta,
Lábára is toppant egy-két finom fajta.
Vén felleghajtója ri sokszor utána,
Mikor horgon akadt valamelyik szárnya.
Nem lát, nem hall, nem ért jelenvaló

dolgot;
Öreg készség mellett; órákig ácsorg ott,
Mestergerendákról levert ócska káté;
Bőrbe szegett kucsma, tán az úkapádé;
Fejkötő, gyászgyöngyös; szinpántlikás
párta;
Régi táblás fokos, kifakult kokárda;
Tornyos nyoszolyának lebernyege árván;
Szűtt fátermörder; Eötvös-asztal, márvány;

Hortobágyi pásztor remekelte kostök;
Régi pénzzel földből felhányt öreg üstök;
Régi módi kanták; fakanál, kés, olló,
Szövő osztováta, szeredás, mángorló;
Kis bögre, nagy bögre, római lángtartó;
Ördögös závárok, cifrázott sőtartó;
Céhládák, pecsétek, kulacsok, vak bankók,
Tulipános ládák, leszakadt szürkankók,
Ördög, pokol együtt garmadába rakva,
Hogy a szegény vén föld csak úgy nyög
alatta.

Itt, csak itt van otthon a makkopáncs ember,

Latolgatja, becsli csodás értelemmel:
Mikori? mennyit ér? Egy-egy rakott
háttal

Emelint belölk, s elvinni sem által.
Sok öreg készség közt maga is már óság
S mint bennök, benne is nagy az állan-
dóság.

Köntösgát, Kincseshegy, Basahalma, Szikgát:

Mint vakkondok, durja valamennyi titkát,
Ásatja, véseti kubikossal sorba,
A fekete földet két marokkal hordja.
S szent lelkesedésnek bűvös heve rázza,
Ha kibukkan itt-ott egy-egy holt csontváza,
Romlatag koporsó, halottcsontos urna...
Ha birná: a földgömb közepéig furna,
S' ami csintét-csontot, vaskót mit találna:
Bábeltornyosítná kis muzeumába.

Bekukkan a falvak kunyhóiba sorra,
Furu küldetését kisbiró dobolja.
Édesgeti kézhez bizalmatlan nyáját,
Azután, bezeglen, nap-nap után várják!
Soha ilyen lököst! új pénzt ad az óért!

Nagyanyánk viselte özvegy víganóért!
Kötik aztán rája, ami ringy-ronggy, váltig,
Gyűszűt, ha lyukas, kést, ha nyele hiányzik.

Ott suhan! Ot kocog! Eltűnt ezerévek
Mintha szellemszárnyon vele röppennének.
Lengő kacagányát a Mult lobogtatja,
Vállára települ a bölcsesség baglya.
Előtte a mának széthasonlik árja,
Medrét, mint a zsidók, száraz lábbal járja,
— Csak, ha asszonyi nép fodorul elébe,
Renden kívül: kacshint az ifjabb szemébe.

Oláh Gábor.

A nőemancipatio.

Vig felolvasás.

Irta és felolvasta: **Dr. Rédei Rezső.**

Teremté Isten az embert a maga hasonlatosságára.

Cynikus tudósok könyveiben több helyen azt olvastam, hogy ez csak olyan képletes beszéd, mert ellenkezőleg: az ember volt az, aki az Istenről való fogalmát a saját hasonlatosságára alkotta meg. Ezen tudósok szerint innen van az, hogy az Isten mind azokkal a szervekkel rendelkezik, mindazokkal a lelki indulatokkal, érzésekkel bír, melyek nekünk embereknek tulajdonai és sajátosságai. Így pl. van a jó Istennek szeme, mellyel mindent meglát, füle, mellyel mindent meghall, keze, mellyel megáld, megver, s mely mindenhova élér. A jó Isten haragszik, örül, szereti pl. a jámborokat. Bizonyos dolgokat csak a hozzávaló kedvében tesz: pl. a huszárt — amint tudjuk — jó kedvében teremtette, rossz kedvében az adóvégrehajtót stb.

Ez azonban mind nem bizonyít semmit. Az Istenről való fogalmat még sem mi emberek találtuk ki, mert ha így volna a dolog, feltétlenül nőnemű volna az az Isten, holott a valóságban ő — mint tudjuk — férfi.

Hogy az ember okvetlen nőnemű Istent alkotott volna magának és nem férfit, arra legjobb bizonyíték az angyalok dolga.

Az angyalok, mint azok már gymnazista korunktól fogva tudatunkban élnek, következőleg volnának osztályozhatók: van szőke angyal, barna angyal, molette angyal, karesu angyal, hájos angyal, aztán az u. n. rézangyal, kire aprócsapró bosszuságaink alkalmával szoktunk hivatkozni. Természetes, hogy mindezen angyalok alatt töről metszett szép leányok értetnek.

Az, hogy angyal csak nőnemű lény lehet, annyira átment a köztudatba, hogy az ellenkezője szinte gunynak látszik.

En legalább hosszú praxisomban sohasem hallottam, hogy ez vagy az a nőiskolai számtan tanár, hitoktató, avagy a huszárhadnagy — lett légyen az bármily snájdig — angyal volna; ellenben a francia kisasszonyról ezt már ballottam. Ideáljainkra, jegyeseinkre, sőt feleségeinkre is — tisztelet a kivételeknek — tartózkodás nélkül alkalmazzuk ezt a titulust.

Pedig minő tévedés! Az angyalok a valóságban, mint a kinyilatkoztatásból és az elemi iskolából tudjuk — egytől-egyig mind férfiak.

Méltóztassék csak az arkangyalokra gondolni: itt van Mihály (Michael), Gábor (Gabriel), Lucifer a bukott angyal stb.

A templomok falfestményein, freskóin világosan látható, hogy a mennybéli töméntelen sok piczi angyal egytől-egyig mind fiugyerek.

Ime, ahol a mi képzeletünknek módja volt valamit a menyországba rakni, ott — a köztudomású valóságtól is eltérőleg — nőt helyeztünk el.

Pedig az uralkodó szerepet ott is a férfiak foglalják el. A nőknek csak a szentek között jut szerényen hely, kiknek tudvalevőleg maguk felé hajlik a kezők, amin a mondottak után immár egy csepp esodálkozni való sincs.

Lévén a jó Isten is férfiú, természetesen, hogy ezen a világon gyöngy a sorsa a férfiúnak, mindenféle szabadságokban hővelkedik, szóval gyöngyélet a legényélet.

S ezzel elértünk haladó korunk nagy panaszpontjához: a nő kérdéshez.

A nő napjainkban eszmélni kezd. Megsokalja a férfiak kiváltságait, és felzúdul a mennybeli protektio ellen, melylyel a férfiak bőven élnek, sőt gyakran rutul visszaélnék, és álljt! kiált, mert ez már nem járja kérem.

Évek óta észleljük, hogy időnkint meg-megjelenik egy-egy hosszú szakálu külföldi tudós, vagy egy-egy beesett szemű kopaszos szikár nő hazánkban, és tart felolvasást Budapestén a Royalban egyszer, a Vigadóban másszor. Ezek feministák. Az ujságban aztán olvassuk, hogy szépen beszélt, jól beszélt, bolondokat beszélt. Aztán megyünk dolgunk után.

Hát ezek, kérem, a nők felszabadulása tavaszának első fecskéi bazánkban.

A mult hónapban már kettő volt itt egyszerre: *Missis Caris Chapman Catt* az egyik, és *Dr. Aletta Henrietta Jakobs* a másik.

Egy fecske nem csinál ugyan nyarat, de már kettőről nem állhatok jót, mert erre nézve közmondástárunkban semmiféle támpontot nem találtam.

Igy tehát óvatosságból elérkezettnek látom az időt arra, hogy a kérdéssel itt, a helyhez és alkalomhoz mért keretekben — a komolyság teljes kizárásával — foglalkozzam.

E célból ismertetni kívánom a nő helyzetét a multban és a jelenben.

Kezdjük a legelején. A teremtésnél. Teremté az Isten az embert saját hasonlatosságára. Az eset úgy történt, hogy ama bizonyos 6-ik napon az Ur agyagból embert formált: Adámot. Nőt nem. A nőről akkor még szó sem volt. Csak jó későn merült fel az a megfontolás „nem jó az embernek egyedül lennie” Erre Adám elaludt, s az Ur kivevé egyik oldalbordáját s abból lőn Éva.

Hát kérem, a mint látjuk, már a teremtésben is csak ilyen mellékes szerep jutott a nőnek. Csak amolyan oldalborda. Szükséges rossz. Hogy szegény Adám ne legyen egyedül, ne unatkozzék. Legyen mivel játszania.

A történeti hűség kedvéért sietve kell azonban megjegyezni, hogy jutott a nőnek főszerep is egynémely dologban. Így pl. ama bizonyos alma históriában. Az ur szigorú szavai elől bujdosó Adám — mint az ilyen esetekben a gentlemanek még ma is teszik — a dologódi-umát sietett teljes egészében rávára tolni. „En nem uram! Az Éva! Ő a bűnös, ő kinalta; máskülönben dehogy is nyalakodtam volna.”

És ezzel a dologgal még ma is szakasztottan úgy vagyunk, csakhogy ma az almát „agi”-nak nevezzük.

Az első emberpár a paradicsomból kitűzve, Adám szorgalmasan járt vadászni — akár csak a mai jól situált férjek — s bebeszélte Évának, hogy az ő rendeltése és hivatása semmi más, mint a családi tűzhely melegét ápolni, vagyis örökké ott-hon ülni, és sehova sem kívánczolni.

Éva ezt elhitte — mint általában a nő mindig és mindent elhisz — és az emberiség hosszú történetén keresztül hivatása legnagyobb részt (tisztelet a kivételeknek) a családi tűzhely melegének ápolásában merült ki.

S ebben a sok ezeréves gyakorlatában a nő meglehetősen tökélyre vitte a tűzhely melegének ápolását, amit nap-nap-mellett sok házas ember bizonyíthat, ki-

nek gyakran, kivált ha idő után téved haza — nagyon melege lett.

Amint ebből sejtethető, a családi tűzhely melegének ápolása eléggé kedélyes foglalkozás, a nő életét betölteni képes, változatos és nem is minden izgalom nélkül való, kivált mióta a bőgre, seprőnyél és más ehhez hasonló kultur tárgyak is bevonattak a tűzhely melegének ápolása eszközei közé.

Hogy ez pontosan mikor, mely században történt, Krisztus urunk születése előtt-e után-e, azt nem állapította meg a kulturhistória, de annyi bizonyos, hogy ezen eszközök ma, számos családnál, sőt amint mondani szokás — a legjobb családoknál is — élénk forgalomnak örvendnek.

Tehát a nő évezredek óta a családi tűzhelyet ápolja, ezen hivatásába már belelte magát, nem is zugolódik ellene. A költők, a tragédia és vigjáték írók meghatóbbnál-meghatóbb színekkel festették a háztűzhely szent magasztosságát s a nő már végkép megbékült egyetlen és kizárólagos feladatával, hivatásával, rendeltetésével.

És eddig nincs is baj. A baj ezután kezdődik.

Megjelennek az élet szinpadán a női nem nagy ellenségei. Vegyük sorjába őket.

Megjelenik a folyton haladó kultúra, mely a férfiakat rettenetes okosokká teszi. A kultúra vezetői a férfiakat arra a felvilágosodásra, hogy nőszülni nem egészen okos dolog, legalább nem mindig. Rájönnek a férfiak arra, hogy a házasság részben felesleges, de mindig csak akkor érdemes, ha kifizeti magát.

A kulturával együtt jár, illetőleg nyomába baktat az állami törvényhozás. Közvetett és közvetlen tilalmakat állít a házasság elé. Közvetett tilalom pl. az, hogy oly kevés fizetést ad a fiatal, épkézláb tisztviselőnek, melyből kúnt megélni egy személynek is. Mikor aztán a fizetés kellő mértékre felnövekszik, rendszerint már késő van.

Közvetlen tilalom pl. a katonaság. Éppen abban a korban (19—21 év), melyben legkönnyebben kitelhetnék a legénytől a házasság, katonának viszik.

S mikor így egy nagy csomó embernek úgy is lehetetlen megházasodnia, és illetőleg sok nő elesik a házi tűzhelytől, jön mindezek tetejébe a társadalom, ezer és ezer korlátozásával. Rang, vagyon foglalkozás, származás, rendezetlen vállalási viszonyok címén ezer és ezer akadály áll fenn.

Igy aztán az a helyzet áll elő, hogy míg nőink egy napról-napra nagyobb hányada esik el a házi tűzhely melegének ápolásától, addig a teremtés urának mindig több festett bajuszu, kopaszodó torzfigurája veszélyezteti a járdák sétáló liliumait.

És ezzel elérkezettünk az új század legújabb keletű nagy kérdésének, a nőkérdésnek gyújtópontjához.

Ha nem tudunk minden kis lánynak megfelelő férjet biztosítani, akkor hát mi jögon zárjuk el a nőt ez összes szabadságoktól? És egyáltalán: mi jögon tekintjük a nőt oly másodrendű tényezőnek? Miért nem ismerjük el egyenranguságát?

Merthogy a nővel szemben tanusított bánásmódunk nem állja ki a bírálatot, az kézen fekvő.

Vessünk csak egy pillantást a nő élete folyására. Megszületik. X urnak, a boldog apának, már ezt az eseményt is ajkbigyesztve így jelentik: „Csak egy kis lány.” X ur, a boldog apa, erre a rézangyal emlegeti és az ugynevezett „fanyar” arczkifejezést ölti fel. Barátai szánakoznak rajta — kivált, ha ez az első — és vigasztalják, okos embernek nevezik. Ellenségei kárörvendnek és kaján mosolylyal gratulálnak.

Ime — így fogadjuk a nőt, mikor a napvilágra érkezik.

Ezután egy ideig nő a nő s nincs vele komolyabb baj. De aztán. Megtanul járni. Innentől kezdve sűrűn állítjuk fel neki a tilalom fákat, melyekkel már kora ifjúságától fogva hozzászoktatjuk ahhoz, hogy neki semmi sem szabad, míg aztán nagy korában szépen beleszokott abba, hogy neki csakugyan semmit sem szabad.

Kis lánynak nem szabad ugrálni, kis lánynak nem szabad kíváncsinak lenni, kis lánynak nem szabad a rossz fiukkal az udvaron hanczurozni, kis lánynak nem szabad a kerítésre, fára mászni, kutyát, macskát nyaggatni, nem szabad semmit, semmit mindazokból az aranyzabadságokból, melyeket a hasonkoru fiuknál az életrevalóság megnyilatkozásának veszünk.

Aztán jön az iskolázás. Mennyi gondot okoz ettől az időtől kezdve az aggódó szülőknek, hogy a kis lány — csak semmit meg ne tudjon.

Aztán jönnek a bakfisch évek. Mennyi újabb tilalomfa. Nem szabad az utcán jobbra-balra, hátra nézni; nem szabad ismeretlen urak köszönését fogadni; ezt meg azt nem szabad megérteni; Zolát, Paul de Cockot, Maupassant stbit nem szabad olvasni, „Ó“ vele nem szabad levelezni és mindezek mellett féjhez kell menni. Kell menni, tetszik ezt érteni? Annyi sok „nem szabad“ mellé ez a nagy „muszáj“.

Következik a férjhez menés nagy és — valljuk meg — igen nehéz művelete. Ilyenkor tűnik ki csak igazán, hogy milyen mostoha helyzetet, minő alárendelt szerepet biztosított a teremtés gögös koronája, a férfiu, az általa önzően csakis a saját javára berendezett világon a nőnek.

Ezen életszakában a nő egyszerűen az adás-vételi ügylet — tehát a szélesebb értelemben vett kereskedelmi forgalom — tárgyává fokoztatik le. Veszik és adják.

E czélból rendeznek nagy — mondhatjuk — országos vásárokat. Ezeknek a neve *bál*, és heti vásárokat, melyek *zsúr* néven ismeretesek.

E vásárookra kiki elhozza leányát, ha van eladó s megjelennek a vevő- (vő) legények is.

A férfiak öntelt elbizakodással, hetykén lépdelnek a sok remegő lány között, bírálgatják, összehasonlítják őket, szóval: kényesen válogatnak köztük.

Hát kérem ez türehetetlen állapot. De még meg tudnék benne nyugodni ha a vevők tényleg vennének. Am a valóságban éppen megfordítva áll a dolog, őket kell tulajdonképpen megvenni, amint ezt találóan fejezi ki az az ismert francia közmondás: „*Ohne Geld is ka chaszene.*“

Ennyi igazságtalanság után teljesen érthető, hogy némely hős lelkű nő, ha férjet fogott, jól meggyőtri azt, mert hiszen az egész női nemért kell bosszút állania, és arról csakugyan nem ő tehet, hogy épen a férje az a szerencsétlen, aki körmei közé került.

A házasságban — de jure — a nő véget ér. A nevet is elveszti, mindenét elveszti — tisztelet a kivételeknek.

A férj ura és parancsolója, kinek már csak a jó Isten és — ha van — az anyós parancsol.

Ilyen állapotok mellett lefeljebb azon lehet csodálkozni, hogy a nő eddig is türe némán a rabigát, az elnyomatást, a jogszfosztottságot.

Am a nő napjainkban ébredezni kezd, s immár félelmetesen csörgeti meg rabbilincseit, melyeket mézes-mázos hízlekedéssel, versben és prózában, hosszú évezredek óta ravasz taktikával ugynevezett „*bársony*“ kacsói és „*piskóta*“ lábai köré mi, férfiak, kovácsoltunk.

Rettenetes még elgondolni is azt a veszedelmet, melyet a nők esetleges nyílt fellázadása magában rejt, mert ők a statisztika bizonyossága szerint sokkal többnek vannak, mint mi férfiak.

Akarhatalomtól pedig ők meg nem ijednek, ők tudják, hogy ez nem olyan veszedelmes. Vannak köztük hősnők, kik egy tuczat katonával könnyedén végeznének.

Vitéz hadseregünkben még meg sem lehetne bizni, már amennyire én ismerem a kujonokat.

De hiszen ez a veszedelem még megszese van. A nők még szervezetlenek, előbb a szervezkedés nagy feladata előtt állanak, s míg ez végbe megy, még meg is találhatjuk azt az aranyos középutat, melyen át érdekeink és óhajaink találkozhatnak.

Egyelőre szervezkedni fognak. És ezt valószínűleg a már kipróbált minta szerint: szakszervezeti uton, szakcsoportok szerint fogják megcselekedni.

Találkozni fogunk talán már a közel jövőben a *kis lányok* szakszervezetével, mely egyelőre a czukoradó eltörléséért fog küzdeni.

A *serdülő lányok* szakcsoportja tán a számtan és fizika tantárgyak eltörléséért fog sorompóba lépni.

Az *eladó lányok* szakcsoportja a szabad választói jogért folytathat sikeres harczot. Ez a szakszervezet a legközelebb áll felfogás tekintetében a koalícióhoz, mert szintén nem a titkos választói jogot követelné, még pedig azon egyszerű meggondolásból, hogy: hiszen *titkos* választottja eddig is volt minden kislánynak.

Előre láthatólag fel fog sorakozni a *fiatal asszonyok* szakszervezete, tü és koszt-péNZ felemelésének követelményével, s az *anyósok* szakcsoportja is, mely tisztességes bánásmóddért fog sikra szállani.

Ha pedig a békés követelődés eredménytelen fog lenni, — mint ez előre látható — akkor alighanem, a modern minta szerint, sztrájk fog következni.

Mi lesz akkor?

A lányok beszüntetik a férjhez menetet, az asszonyok beszüntetik a munkát és a piacutczai sztrájk tanyára vonulnak ki, hol tömegesen tüntető sétát fognak rendezni reggeltől estig.

Hogy az anyósok is elhatározzák e magukat a sztrájkra, azt nem igen hiszem, mert ki nem telik tőlük az, hogy a vőknék ekkora örömet okozzanak s egyébként sztrájkjuk ugyis eredménytelen volna.

Szóval vigasztalan jövő elé nézünk mi szegény férfiak, ha netán — s ami hamarosan bekövetkezhetik — a nők sztrájkja kiütne.

Ez esetben csak egy hü szövetségesre számíthatunk: az *aggleányokra*. Ezek a nők sztrájkjának született sztrájktrófi.

Melyik aggleány nem csapna fel a legelső hívó szóra, eladó lánynak?

Bőven akadna köztük pótanyának, annyahelyettesnek stb. vállalkozó.

Hogy a férfiaknak talán nem kellenének?

Óh ne tessék abban bizakodni! Hiszen a férfiaknak mindegy, csak — *tunika* legyen rajta.

Ezen aztán könnyen megtörhetnék a nagy nősztrájk.

Levonhatjuk már most a tanuságot, a morált úgy pro, mint contra s ez az:

Hölgyeim, nőkérdés ide, nőkérdés oda, egyelőre ne sokat gondolkozzanak, hanem menjenek férjhez.

Uraim, nőszüljenek szaporán, mert így még sikerülhet a mozgalmat egy ideig — elnyomni.

Dallam,

a melynek nincsen szövege.

Gyakran, — miként édes, sejtelmes álom,
Amelybe tisztán nem lát be a lélek, —
Kimondhatatlan édes érzeménye
Támad a szívem minden idegének.

Egy-egy dalnak pajzán, vagy bus akkordja
Nótás szívemnek hurjait ha éri.
Addig csapong, vagy zsong melán a dallam.
Míg végre ajkam szöveggel kíséri.

Csak ez az egy mély, sejtett érzelem van
Szívem legmélyén, csak ez az egy dallam,
Amelyre — míg szabad téged szeretnem
Ily mondhatatlan, örök-szerelmmel —
Soha sem lelhet szöveget az ajkam . . .

Magyar Meteor.

Margit.

A „Kürt“ című radikális politikai napi lap szerkesztőségében megdöbbenve tapasztalták, hogy Kereszturi Tibor belmunkatárs rettenetes következetességgel hanyagolja el teendőit. Mindez ideig nem volt panasz riporter működése ellen, s ime most, mikor a levegőben egymásután torlódnak össze a szenzációsbabnál szenzációsbab dolgok, Kereszturi ur egy mohamedám közömbösségével ül órák hosszáig asztala mellett — s szerelmes verseket ír!

A napokban is megtörtént, hogy a lap — műnyelven szólva — lemaradt egy olyan kettős gyilkossággal, a minő fél esztendőben egyszer fordul elő.

A szerkesztő szigorú fellépése, a munkatársak méltatlankodása mit sem használt. Kereszturi ur nem akart megjavulni, s érdemetlenül szedte fel 50 forint fizetését.

— Mit akar ön tulajdonképpen kérdzte, ki tudja hanyadszor a szerkesztő:

— Én kérem semmit! Osztom a nagy spanyol poéta nézetét: „Az élet álom, az valódi bölcs, ki éhben él, de mégis álmodik!“

— Bujjon az ördög a maga spanyol bölcsébe! Tegnap megint elesített a konkurens lap egy érdekes betörést. Ha így dolgozik kénytelen vagyok a közgazdasági rovat ollózáásával megbizni.

— Hát megakar ölni a szerkesztő ur?

— Akarja a guta! De nem türetem a Schweitzkopf kiadó örökös jajgatását! Pokolba azokkal a rossz szerelmes versekkel, menjen hírek után.

Ilyes zaklatásoknak volt kitéve szegény Kereszturi Tibor. Ez bolygatta meg szépen induló szerelmi idiljét, melynek mozzanatairól hűségesen értesítette volna a közönséget, ha a segédszerkesztő műkritikus, a Margit dalok című verseiklust hitvány tinta pazarlásnak, papirkosárba való émelgős jeremiádoknak nem nevezte volna.

— Az ég és föld összeesküdött ellenem, morfondirozott szegény Tibor, mikor a panaszosoktól hemzsegő rendőrségi hivatalokat járta.

— Margit, Margit, ha te tudnád, hogy e szív mennyit szenved a durva emberek érdes szavaitól, gyöngyharmat perregne le bűvös szempilláidról!

Sajnos, Margit ezt nem tudhatta meg, mert a mama felügyelete alatt végbe ment találkozókon nem volt alkalom a keserveket kiönteni.

Margit mamája ugyanis gyakorlati asszony volt. Régen kiadta volna az utját Tibor barátunknak, ha nem szerez biztos tudomást arról, hogy a jelzett fiatal ember többszöri kísérletezés után letette a második alapvizsgát, s rokonsága révén reménye van, hogy hátat fordítva az újságírásnak bejut Ugocsa megye egyik bár szerényen dotált, de állandónak ígérkező szolgabírói székébe.

— Utóvégre is szolgabíró — szolgabíró! Lehet belőle főbíró, főjegyző, alispán — főispán. Buzinczky Margit pedig akármilyen jónevelésű leány is: egy főispáni férjfel meglelgedhetik.

Ez a képzeleti főispánság mentette meg Tibort a csendes eltávolítástól. És ő ezt úgy látszik megérezte, mert vakmerő színekkel kezdte ecsetelni hetenként legalább kétszer a közigazgatási pálya nagy előnyeit.

Mindezekkel azonban Revizió Mihály segédszerkesztő nem elégedett mely, hanem a felelőssel tartott közös anketten elhatározta, hogy Tibor urat ki kell gyógyítani mélységes szerelme miatt. Mert elvégre mégis rendellenes dolog az, hogy a Kürt szerkesztőségének egyik beltagja a helyett, hogy szolidan és tisztességesen ebédelgetne és vacsorálgatna, száraz kosztot tengődik, s fizetésének tetemes részét képes levelező lapokra és virágcsokrokra pazarolja.

— Elvégre én is voltam szerelmes, fakadt ki a jeles segédszerkesztő, de azért volt ebédem és vacsorám, s ideálom még sem hidegedett el tőlem.

A felelős szerkesztő keresni kezdett régi emlékei közt. Ugy találta, hogy bár ő huzamosabb ideig élt parizerrel és virslevel, de ezt nem azért cselekedte, hogy szerelme tárgyának képes levelezőlapokat és virágcsokrokat küldözgessen.

Végre is arra a megállapodásra jutottak, hogy a szerkesztőség törvényszékké alakul, és súlyos büntetést ró Kereszturi fejére, ha nem tér vissza a becsület útjára.

A törvényszék elnöke a felelős szerkesztő lett, tagjai a munkatársak. Szigorúan sarokba szorították Tibor barátunkat.

— Honnan vesz ön pénzt a virágcsokrokra és képes levelező lapokra?

— A kiadó urtól.

— Hogyan?

— Előleg alakjában.

— Igen, kiáltott fel diadalmasan Revizió Mihály segédszerkesztő, hát azért nincs önnek elsején soha sem pénze, mert forintokint kiszedi.

— Igenis, rebegte szemlesütve Kereszturi!

A törvényszéknek ez tökéletesen elegendő volt. Visszavonult ítélőhozatalra. Rövid tanácskozás után Revizió Mihály segédszerkesztő kihirdette az ítéletet.

„Kereszturi belmunkatárs ur kötelességének pontosabb teljesítésére hivatik fel. Különben a közgazdasági rovat naponkénti korrigálására utasítatik teljes felelősség mellett.

Egyben a kiadónak meghagyatik, hogy előleget semmi körülmények között ne adjon.

A határozat első része csak türehető volt, de az utolsó az lesujtó. A véletlen úgy hozta magával, hogy Buzinczky Margitnak másnap volt a születésnapja.

Tibor barátunknak pedig becsületbeli kötelessége volt virágcsokrokkal lepni meg az ideálját.

— Igen de hogyan?

A virágkereskedő már régóta nem hitelez — pénz pedig nincs.

— Hát ha a kiadó szívet meglehetne lágyítani a szerkesztőségi döntvényvel szemben?

Bekopogtatott a kiadóhivatalba. Alázatosan köszönt, s tudakozódott a kiadó egészségi állapotáról.

— Hogy van édes kiadó ur?

— Köszönöm, egészen jól!

— Hát a kedves neje?

— Az is.

— És a gyermekek?

A kiadó rábámult Tiborra:

— Hát nem tudja, hogy nincsenek gyermekeim?

— Ezzel felsültem — szólt magába Tibor ur. De menjünk tovább!

— Van ugy-e elég dolog?

— Van hála Istennek.

— Hát öt forint előleg van valahol?

— Az tegnap óta nincs.

— Miért?

— Ön tudja legjobban!

— De kedves kiadó ur?
— Akármilyen kedves vagyok előleg nélkül. Hozza le a csillagokat az égről, akkor sem adok.

Tibor megsemmisülve távozott az irodából. Egy keserű sóhajt eresztett meg a zsarnok kiadókról, s azután kiment az utcára.

Metsző hideg szél csapott az arcába, füttyülése eszébe juttatta minden embernek, hogy itt a tél.

Tibor is meghoronzogott. De a másik pillanatban már felragyogott az arca.

A sarkon álló hordárnak intett egyet és behúzódva a kapu alá levette a téli kabátját.

— Ezt a kabátot beviszi a zálogházba. Kap érte 5 forintot bizonyosan. A pénzzel elmegy a virágkereskedésbe, és csináltat egy csokrot, s felviszi Buzinczky kisasszonyékhöz.

— Értem instállok!

A hordár jobbra, Tibor zsebrevágott kézzel balra indult. Egyet füttyentett s elkezdett kacagni.

— A redakciót megfogja ütni a guta, de Margit mégis csokrot kap!

Aznap este Revizió Mihály segédszerkesztő jól befűtött otthonában teás csésze mellett olvasgatott. A szoba regényíróink szerint barátságos volt, nemesen egyszerű bútorai jó benyomást gyakoroltak a szemlélőre.

Revizió ur kényelmesen hátra dőlt karosszékében s élvezte a csendet.

— Egyszerre valami tapintatlan ember egész indulót kezd verni ablakának üvegtábláján. — Ki az, ordított ki Revizió ur dühösen?

— Én válaszolt egy reszkető hang.

— Ki az az én?

— Kereszturi Tibor!

Revizió kinyitotta az ablakot s elbámulva látta, hogy az utcán csakugyan Kereszturi van.

Kiskabátban a hidegtől kékké, zölddé válva.

Hát maga mi az istennyilát csinál itt kis kabátban?

— Nem tudok hazamenni?

— Miért?

— A téli kabátomat becsaptam a zálogházba, s benne felejtettem a kapukulcsomat.

Ha be nem ereszt itt fagyok meg ablaka alatt.

Revizió majd a szoba tetejéig ugrott dühében... Ez a fiu lefőzte az egész szerkesztőséget... Mert azt az első pillanatban kitalálta, hogy a téli kabát ára csokor alakjában ott illatozik Buzinczky Margit szobájában.

Hanem aztán gondolt egyet. Beengedte a didergő fiut, sőt hamarosan még egy csésze teát is főzött neki.

Másnap azonban Kereszturi Tibor már a közgazdasági rovat korrekurátit böngészte nagy szorgalommal.

S. B.

Részlet a Milóna c. verses regényből.

Irta: Gál Zoltán.

(Gál Zoltán, az ismert fiatal poéta, kinek első kötetét a fővárosi és vidéki sajtó egyértelmű dicsérettel tüntette ki, az ideai karácsonyi könyvpiacon nagyobb szabású művel: verses regény nyel jelent meg. A poétikus kis munkáról már elmondtuk véleményünket; ezuttal közöljük belőle az első ének egyik részletét. Tájékoztatóul annyit, hogy Milóna, a szerelmes kis bosnyák lány találkozik itt Josippal, a kedvesével. A Száva szigetén enyelegnek.)

... De hogy megkezdjem valahára,

A lány tehát Milóna volt.

Oly szép, hogy este ablakára

Sűrűn leselkedett a hold.

S a vén kujonnak sárga arca
— Felleglepel ha nem takarta —

Ilyenkoron tüzesre lángolt,

(Hibás persze a szép leány volt!)

S mohó mosolyra szélesült.

Némely nap hajnalig leselge,

Reggel felé oszt nagy kesergve

— A nap kergette — félreült.

Divatlapokba hogyha láttok

Hamupipőke-lábakat,

Bogárderékot, melyet átfog

Tenyértek is, ha rátapad —

Mindnyájak fogadna rája:

Ez csak piktor fantáziája.

Pedig imé a kis Milóna

— Hiszték vagy nem, nincs tenni róla —

Termetre épp ilyen vala;

Szép volt minden, de minden rajta:

A hónyaka, cseresznye-ajka

És földigérő lenhaja.

E percben ott ül elmerengve

A szigeten. A táj kiholt,

Joszip meséli néki rendre:

Az este óta hogy s mi volt?

Bizony a csónakos legények

Napestig percre sem henylének.

Ma délelőtt is úgy kifáradt,

A Száva is már zajlik, árad

— A lányka itten megremeg,

Az életük isten kezében,

S ennek dacára csakhogy épen

Megfizetnek az emberek.

Ma délután Szamacs felé vill

Egy jó urat. A víz olyan,

Miként a könyvolap. Megy felényül

Az úton: zajlik a folyam.

Hab habra kél. A táj setétül,

S a bős, szilaj hullámveréstül

Vad táncra kél a bojkarája.

„Szent Szüz, segíts!”, sikolt a lányka

És majdnem összeroskad ott;

A férfinak repül a gondja:

— Szeret, szeret! — s biztaltva mondja:

— Ne félj no lelkem, itt vagyok! —

S a megrebbent szegény madárka

Hogy csak tovább is fél, piheg,

Vigasztalásba kezd a párja.

Buját más ügyse érti meg.

Sajátságos vigasztalás ez:

Milóna egy-egy csókra rálesz.

Hogy cipp, mindössze annyi baj volt,

Hogy cupp, a csónak félrehajlott,

Cipp-cupp, nevéssünk, tréfa volt.

— Ládd gyöngyikém — új csók a szájra —

Mily csöndesen folyik a Száva

S milyen szeliden ég a hold! —

A ki másnak vermet ás . . .

Irta: Zib Sándorné.

Tessék parancsolni még egy kis befőttet, Gulicska ur, — nagyon finom, tessék csak, tessék még venni belőle, ebbe nincsen ám szaliczil — kinálkozott Viktoria kisasszony, kedvesen mosolyogva Gulicska urra. A mama is helyeslőleg bolintgatott s mégegyszer megerősítette ő is a Viktoria kijelentését: Nincsen benne szaliczil, nincs bizony.

Gulicska ur vett még egy keveset. Roppantul érdekesnek találta és bámult rajta, hogy ebbe a befőttbe nincs szaliczil s nagyon örült rajta, hogy ezzel az ismeretével milyen érdeket fog ő kelteni maga iránt a műhelyben.

Ugy fogja adni, mintha ő olyan szakértő lenne a befőttek dolgában is, mint a box, bagaria vagy chevreux bőrök megválasztásában.

Kissé hosszabb meggondolás után azonban úgy határozott, hogy nem a műhelyben fog előállani a szenzációs kijelentéssel; mert ott nagyon sokszor ott van a főnök ur is, és az néha furcsán szokott mosolyogni a Gulicska ur fokozódó műveltségéről tanuskodó megjegyzéseire, és ilyenkor mindjárt eszébe jut a kis nyomorult oláh falu, a sok éhezés, a sok verés, rongyoskodás, és a mostani nagy uraság, a befőtt, a melyik olyan különleges, hogy még szaliczil sincs benne.

— Hát kérem szépen, Viktorka nagysád, — az olyan befőttbe sincs szaliczil, a milyen a cukrászdába van kiteve?

Óvatosságból megkérdezte, mert oda fogja a barátját vezetni a cukrászda elé, s rá mutatva a befőttes üvegekre, fogja gyakorolni a lesújtó kritikát, melyre Viktoria kisasszony nagy szakavatottsággal kioktatta:

— Nem ér semmit, mert a szaliczil-tól olven szép élénk a színe, attól pedig megfájul az ember feje.

Gulicska ur ugyan ezelőtt úgy tudta, hogy az ember feje a koplalástól szokott megfájulni, de mióta felszabadult, cipész segéd lett s a tánciskolában megtanult táncolni, a varrókisasszonyokat Nagysádnak szólítani, udvarolni, — azóta nagyon sok mindent másként tudott, mint ezelőtt.

Tudta például azt is, hogy a varrólányok már elegáns hölgyek, a kiknek nagysád cím jár ki, míg a dohánygyári munkások, vasalónők, kalapos szobalányok csak kisasszonyok. És ő most egy varrólánynak, Batiz Viktoria nagysádnak szerencsés udvarolni.

Batiz Viktoria meg is becsülte a szerencsését, mert Gulicska ur nagyon művelt iparos, hetenként tíz forintot keres és nem iszákos. Éppen neki való parthie lenne.

Bizony igaz, hogy régente nem ilyen szerencséről ábrándozott, de hát az ezelőtt tíz évvel volt már, de azért Viktorka ma sem több 21 évesnél, s Gulicska ur azt is megtanulta tőle, hogyan kell mélysegesen lenézni s vén csoroszlyának nevezni az olyan lányokat, a kik ezt a kort már túlhaladták.

— Hát csak menjen mama — rendelkezett Viktorka, — menjen és hozza el a keresztlevelemet, aztán három hét múlva megesküszünk Floriánnal, ugye?

Gulicska ur mosolyogva bolintott, óh, hogyne, bizonyosan.

Mert micsoda nagy szerencse éri őtet, hogy egy ilyen uri leány (igen uri leány Viktorka saját maga mondta, hogy ő uri leány) lesz a felesége.

Rendre megbámulta a Viktorka toilette czikkeit. A dupla hajhullámot sütő vasat, a vazelines dobozt, még a puderes skatulyát is, meg a Kaladont fogpép tartót, micsoda szép kisasszony van rá festve.

— Bizony, most már neki mindent szabad látni, szokta mondogatni a műhelyben, mikor eldicsekedett a látottakkal, mert már ő vőlegény.

— Te Flóri, csak nem akarsz azt a vén szipirtyót elvenni? — ingerkedett vigyorogva vele a barátja.

Flórián máskülömben nagyon szelid ember volt, de most az öklét mutogatta:

— Hogy mered te azt mondani Viktorkáról hogy vén, hiszen még csak 21 éves!

— Adok én neked toronyórát láncozástól, ha nem több harmincznál, — fogadkozott a jó pajtás.

Gulicska ur erre nem szólt semmit, csak azt várta, hogy zárás után minél hamarabb Viktorkánál lehessen.

— Itt van már a keresztlevél. — tudakolta sietve.

— Minek az magának? — kérdezte Viktorka kellemetlenül.

— Hát csak kell, adja ide.

— És ha nem adom, mi köze magának az én keresztlevelemhez, — tüzeskedett most már Viktorka.

Gulicska ur gyanut fogott:

— Ha nem adja ide, akkor tudni fogom, hogy maga, maga — ekkor már dühös lett Florián, mert eszébe jutott, mennyi gunnyal szokta Viktorka le vén csoroszlyáznia a barátját. Színéből kikelve ordította tehát:

— Tudni fogom, hogy maga vén csoroszlya!

Viktorka kisasszony elájult, Gulicska ur pedig eltűnt.

A műhelyben pedig úgy nyilatkozott Viktorkáról, hogy az nem neki való, mert nem uri leány.

Pannika meghalt.

(Hír a faluból.)

Öreges irás jött a faluból,

A mi benne van: siratni való.

»Szegény anyád a halálos ágyon,

Egyre azt kérdi: Mikor jön a lányom,

Pannika édes, Pannika jó...?»

... Cifra ruhában, dözsölő nép közt

Ugy a szívébe nyilallik a szó...

»Hát ezt mi lette, hogy így elhallgat!»

Addig csókolj, míg tüzes az ajkad!»

... »Pannika édes... Pannika jó...»

Künn áhitatos, csillagos éjjel.

Hömpölyög lassan a szürke folyó,

Ugy csalogatja, hívja az árja,

S azon megy haza a falujába

Pannika édes, Pannika jó.

Ott találták a fűzések alján.

Olyan szép halott: fehér, mint a hó

Öreg asszony a halálos ágyon

Egyre azt kérdi: mikor jön a lányom?

Pannika édes, Pannika jó...

Kuthi Sándor.

A feminizmus.

A tanítvány: Mit szólsz hozzá mester, Finnország nőképviseletét választott Grip- penberg Alexandre báróné személyében?

A mester: Ugy-e, előtted csodálatos? Nálam pedig egészen természetesnek tűnik fel a dolog.

A tanítvány: Már hogy a fenébe lenne természetes, egy nőszemély annyit férfi között! Mit gondolsz, mester, hogyan fogadják majd, milyen helyzete lesz a többi képviselők között?

A mester: Mindenesetre a legkelle- mesebben fogja magát érezni, a képviselő urak oly udvariasak lesznek vele szemben, ahogy egy nővel szemben csak lehetséges. Mert a férfiak Grippenbergről bárónéban inkább a nőket fogták látni, mint a képviselőt.

Beszédeit a legnagyobb érdeklődéssel, a legnagyobb csendben fogják meghallgatni, legfeljebb néhány kockázatos beszéde alatt. Így lesz ez mindaddig, a míg Grippenbergről báróné egyedül lesz. Később ott is fel fog lépni és mindjobban ki fog élesedni az a nagy harc, a nők létkérdése és ezzel együtt az egész társadalom átalakítására irányuló küzdelem, mely már az első nő- képviselőt a finn parlamentbe bejuttatta.

A tanítvány: Hát ez nagyon szép; hiszen én is helyesnek tartom, hogy a nők mind nagyobb tért hódítsanak egyé- niségük fejlesztésére és mindinkább a fér-

fiak műveltségi fokára emelkedjenek, mert különben férfi és nő nem értenék meg egymást. De hát mi szükség van arra, hogy a nők helyzete külön kérdést képezzen az emberiség helyzetében, a társadalom jövő kialakulásában?

A mester: Nagyon helyesen beszélsz, fiam. Az emberiség fejlődésének kérdésében specialis érdekek tényleg nem jöhetnek számításba. De a feminizmus mozgalmá épen arra törekszik, hogy azon specialis érdekek, melyek az emberiség két neme, a férfi és nő között fennállanak, melyek őket egymásra utalják, megszünt- jenek. Hogy úgy fejezzem ki magamat, a jelenlegi állapotokban a férfi érdeke a nő, a nő érdeke pedig a férfi, a férfi sorsa részben a nőtől, a nő sorsa pedig teljesen a férfitől függ. Ezt akarja a feminizmus megszüntetni és az által, hogy a nőt a férfivel teljesen egyenrangúvá teszi, érdekeiket is teljesen függetleníti egymástól. Nem lesznek különös férfi és női, hanem tisztán emberi érdekek.

A tanítvány: Mester, én ebben ellent- mondást találok. Mivel a nők sorsa telje- sen a férfitől függ, azért a férfiak helyzete- tét kell rendezni, a férfiak sorsán kell javítani, ez azután maga után vonja a nők jólétének emelkedését is.

A mester: Ma — úgy látszik — könnyen végzek veled. Semmi olyat nem mondasz, a mit meg kellene cáfolnom. Ha a férfiak sorsán annyira segítve van, hogy megházasodhatnak, akkor a nő is elérte célját. Mert elhiheted az a régi mon- dás, hogy az emberek célja a boldog há- zasélet, az mindég igaz marad. Csakhogy az ám épen a bökkenő, hogy ez a bol- dog házasság mindinkább elérhetetlen. A házasság az emberiség mind több réte- gére nézve válik lehetetlenné. A boldog házasságról pedig ne is beszéljünk; már manapság is oly ritka az, mint a fehér holló.

A tanítvány: És nem gondold, hogy ennek épen az az oka, mert a nők mind nagyobb igényeket táplálnak férjükkel szemben, el akarják érni azt, ami férjük számára, így tehát az ő részükre is lehet- telen?

A mester: Igen, ez az oka. És látod, épen ebben mutatkozik legjobban, hogy a nő képtelen a saját sorsát egy más em- ber sorsába kapcsolni. Ez lehetséges, de nem szükséges valami. Előfordul, de nem természetes, mert hiszen a nő is épen olyan ember, mint a férfi. Épen úgy van tehát hivatva rá, hogy sorsát önmaga in- tézze, mint a férfi.

A tanítvány: Gyengesége lehetet- lenné teszi erre és épen ezért nincs is joga, hogy annyi igénye legyen, mint a fér- fiak.

A mester: Lehet valaki gyenge a ki- vitelben, de a megismerésre épen oly ké- pes lehet, mint az erősebb. Avval nem üthetjük el a dolgot, hogy a nő gyenge a saját élete fentartására, bízza tehát mag- gát a férfira. Ezt a nőtől nem kívánhatjuk, mert az életet épen úgy ismerheti, mint a férfi, ez a körülmény pedig ép oly igé- nyeket keltett benne, mint a férfiben. Ha ezen igények meg vannak a szóban — mint a hogy a tapasztalat szerint tényleg megvannak, — akkor hiába iparkodunk azokat elnémitani avval, hogy a nő gyenge azoknak kielégítésére. A kielégítetlen igé- nyek utat törnek maguknak mindenféle és mindaddig háborognak, amíg dülőre nem jutnak. Merő véletlenség az, ha akad olyan férfi, aki ezen igényeket ki tudja elégíteni.

A tanítvány: Lám, ezelőtt boldogok voltak a nők feminizmus nélkül is, mert tudatában voltak gyengeségüknek és nem támasztottak oly igényeket az étellel szem- ben, mint ma. Tudatában voltak hivatá- suknak. Anyák voltak és a család szá- mára éltek. Ma is csak az a baj, hogy mindezeket meg akarjátok bolygatni.

A mester: Igy csak az beszél, fiam, aki az orránál messzebbre nem lát. Igy beszélnek a kisvárosiak, így gondolkodnak Debrecenben is, mert itt még mindig a régi világ járja. Hjah, könnyű volt a régieknek. Nem ismerték a világot, tehát nem volt igényük, ennyi az egész. A házasság nem került sokkal többre, mint a legényélet, és ha nagyobb költséggel járt is, volt még miből fedezni a költségeket. Látod, nagyon egyszerű a dolog, mégis oly kevesen értik. Régen a házasság természetes volt, mert nem volt anyagi akadály. De mind kevésbé természetes lesz az, minél nagyobb nehézségekbe ütközik az ember saját létfentartása. Lásd csak, nekem például 4000 korona évi jövedelem van és — hiszen tudod — mindent elköltöm. Már most hogyan tartsak fenn abból a 4000 koronából egy családot, mikor magam is többet el tudnék költeni?

A tanítvány: Ha megházasodsz, mondj le egyik-másik igényedről, húzd kissé össze magadat.

A mester: De mikor én nem akarok lemondani? Hát arra való a házasság, hogy lemondjunk érte? Fiam nem ismered az embert. Az ember nem tud egykönnyen lemondani. Én sem mondanék le. Ha meg akarok házasodni, vagy gazdagon kell nőstülnöm, hogy a hozományom kamatjával szaporíthassam jövedelmemet, vagy olyan nőt kell elvennem, aki szintén keres. És itt a feminizmus. *Alkalmat kell adnunk a nőknek, hogy önmaga fenntarthassa magát, mert különben nem mehet férjhez,* hacsak sok pénz nincsen.

A tanítvány: Hát azt gondolod, hogy így jól lesz? Hiszen láthatod, hogy az önálló keresettel bíró nők, a tanítónők, a varrónők, a hivatalnok nők megvénytülnek, mert nagy az igényük.

A mester: És azt hiszed, hogy az olyan nagy baj? Kinek mi gondja van reájuk, hiszen senkire sincsenek rászorulva? Hogy férjhez nem mennek az igaz, hogy természetellenes, de — hidd el — nem az ő részükéről. Az önálló nők helyzete még mindig az a kezdetleges állapot, melynek küzdenie kell a régi elavult felfogással. A férfiak java része még mindig idegenkedéssel, sőt némileg megvetéssel viseltetik az önálló nők irányában. Még mindig nagyobb előszeretettel táplálunk az úgynevezett „házi lány“-nyal szemben, akiknek nincsenek olyan igényeik, ami természetes is, mert még mindig improduktív munkának tekintjük és tekinti ő is a főzést, sütést és takarítást.

A tanítvány: Én azt hiszem, mester, hogy ha a nők önállóak lesznek, akkor amit megnyerünk a réven, elvesztjük a gáton. Mert hiszen magad is mondtad, hogy az önálló nőnek — joggal — nagyobb igényei vannak, mint a háziasszony nevelésnek.

A mester: Ez igaz, csak a számítás nem helyes. Számoljunk egy kicsit. Lásd csak, mit tesz ki pénzösszegben a házi nő munkája. Ne csodálkozz, hogy számokkal dolgozom, mert hiszen ép a számítás teszi lehetetlenné a keresetnélküli nő részére a házasságot, amely maga sem más, mint a meghamisíthatatlan anyagiasság. Lásd hát. Ha a feleségemnek a háztartáson kívüli önálló foglalkozása van, akkor a családon kívül — akit a házi asszony is tart — tartanom kell egy szakácsnét havi 40 korona bérért, esetleg egy dadát ugyanannyiért. Ez 80 korona, de ha élelmezésüket is beleszámítom, akkor is csak havi 120—150 koronát tesz ki, míg a feleségem azalatt 2—400 koronát. Sőt többet is megkereshet.

A tanítvány: Igen ám, de azt csak reá mondhatod, hogy a szakácsné meg a dada munkája olyan értékes, mintha a feleség végezte volna azt. Képes-e a dada megadni a gyermeknek azt, amit az anyja? Nem, ez képtelenség.

A mester: Ide hallgass csak, fiam. A szakácsné mindenestre tud úgy főzni, mint a feleségem, hiszen gyakorlottabb benne, az a foglalkozása. A dadát úgy választom meg, hogy legalább is olyan jó tejet adhasson a gyermeknek, mint az anyja. Utóvégre annak a gyermeknek, amíg a dada kezében van, úgy sem kell más, mint tej és táplálék. Az még nem érez, nem eszmél. Máskülönben pedig küzdenünk kell, hogy a nők munkaideje épen úgy, mint a férfié ne legyen oly nagy, hogy családjával ne törődhesse. Ekkor azután a házi felügyeletet és ellenőrzést is teljesítheti.

A tanítvány: Ez így nagyon szép lenne. De hát megbocsájtasz, mester, hogyan lehetséges az, hogy minden nő munkába jusson? Hiszen vannak olyan foglalkozási ágak, melyek terén a nő egyáltalában nem működhetik. Azután meg, hogyan adhatnának szabadságot a nőknek mindakkor, midőn gyermeket szül, mert ez legalább négy hétig távol tartja őt a foglalkozásától. Ezt a szabadságot nem hasonlíthatod össze a férfi hivatali szabadságával, mert a nő ezen szabadságideje alatt szenved, a férfi pedig élvez.

A mester: Arra való a tartalékszemélyzet tartása a hivatalokban. Ha megmondjuk, mily sok fölösleges kiadást teljesítenek a hivatalok horribilis, jogtalan nyugdíjakra stb., akkor ezen kiadásokat is megköveteljük tőlük. Különben ez oly szükséges kiadási többlet, a mely a tömegesebb keresmények, a jólét emelkedése révén megtérül.

Mint látod tehát, a nőknek a férfival való egyenjogósítása szükséges és a feminizmus is oly mozgalom, melynek sikere el nem maradhat.

Rubinstein Albert.

Versek.

Kis gyerek koromban . . .

Kis gyerek koromban:

— Ma is emlékezem —

Mennyire sirattam,

Ha elvágtam kezem . . .

S hogyha mai napság

A szívem éri seb:

Még sirnom sem lehet,

Bár százszor mérgesebb!

A városban . . .

A városban tegnapelőtt

Két gavallér egymásra lőtt . . .

Megtudja az egész ország:

Hírül hozza minden ujság!

Nálunk — ha két parasztleány

Össze is tűz egy leány kezén:

Nem kerül az ujságokba,

Legfellebb — a falu tudja! . . .

Zug a vihar . . .

Zug a vihar, tördeli az ágot,

Sajog a szív, dulja a bu, bánat:

Vihar után csendes lesz a tájék,

Hejh! de a szív azután is fáj még!

Mert ha a fa veszt is egy-egy ágot,

Jő a tavasz, hoz helyette másat:

De hogyha a szívet bánat érte:

Fájdalmának se hossza se vége! . . .

Baka Elek

A szöke Ilona.

Irta: **Balassa Sándor.**

— Csak arról az undok politikáról ne beszélnének már — kiáltotta harsány hangon a kacér számtanácsosné. Az ember társaságba megy és arra számít, hogy kedvére kiszórakozza magát, e helyett azonban bele esik a cseberből a vederbe.

— Hogy mondhat ön ilyen nagyságos asszonyom! Ön, a ki előtt kedvesebb tárgy soha sem volt, mint a politika.

— Csak volt, a mig értelme volt, ma már azonban undorító az örökös huzgálása a nemzet jogának. Éppen ezért nem is elegyedem addig a politikába, megvetek mindent a mi kapcsolatos a politikával, nem olvasok még ujságokat se, a mig vége nem lesz. Nem én. Sőt az uramat is meggyűlölöm, ha arról beszél. — Nincs talán igazam hölgyeim és kedves Balázs?

A társaság összenézett és egyértelműleg igent mondott, csak Balázs, a kit az asszonyok maguk között blazirtképű aliatnak hívtak, — nem nyugodott bele a politikának illetékesen való lebecsmérelésébe.

— No de illet, hölgyeim, hiszen ez hallatlan, hát mit szóljon az ember a nemzethez, ha önöknek se tetszik a politika válsága. — Kedves Balázs, ugrott fel helyéről az alispánné, hajlandó ön vagy nem hajlandó ön bennünket más dolgokkal szórakoztatni?

— Kérem szívesen a legnagyobb örömmel — válaszolta a blazirtképtű állat.

Balázs már ismét a politika bonyodalmairól kezdett beszélni, tekintettel a válságnak a magyar faj kiveszésére, a mikor a szomszédos szobából a társaságokban általánosan kedvelt Baranghy Oszkár az asszonyok dédelgetett hullópofájú gavallérja lépett be.

— No jó hogy jön édes Oszkár szől legelsőnek a számtanácsosné. Bizony elküldtem volna utána, de nem tudtam bizonyosan, hogy benn volt-e a férjek között.

— Ott ültem hölgyeim és unatkoztam.

— Ej, ej, hát hogy lehet valaki ilyen gonosz, hogy bennünket kikerül.

— Igazán örülök, hogy végre itt lehetek. Miről folyik a vita?

— Semmiről. Néhány percz előtt torkoltuk le Balázs drt. az ő kiálhatatlan politikájával.

— És sikerült?

— Bajosan — mondta az alispánné — és ezer szerencse, hogy maga idejött.

Ó az a szerencsétlen, — folytatta a hullópofájú gavallér — ha már politikáról beszél, hát mért nem a szerelmi politikáról, ezt csak szívesen hallgatják nemde?

— Természetes — hangzott.

— Mert kérem, hölgyeim semmi a világon nem olyan érdekes, mint éppen a szerelmi politika, amely különb a századokig tartó válságoknál is. Azonban mást mondok. Hallották, hogy Jankó Béla nőstül?

— Nem, igazán? Kibe lett szerelmes azóta?

— Senkibe. Nagyon érdekes dolog.

— Ugyan menjen, csak nem akarja azt mondani, hogy . . .

— Bizony pedig azt akarom mondani, hogy a szöke Ilonát viszi az oltárhoz.

— Lehetetlen — mondták az asszonyok!

— A szöke Ilonát! Az nem lehet.

— Hát megbolondult, hiszen az képtelenség!

— Hölgyeim, bármilyen nagy is az elképedés — folytatta beszédét a hullópofájú — az igazság az, hogy Jankó Béla a jövő héten feleségévé teszi a szöke Ilonát.

— De hát mi történt — kérdezte az alispánné.

— Hogyan, hát nem ismeri az esetet, hogy olyan csodálkozva kérdezi?

— Ismerni csak annyiban ismerem, hogy Jankó visszalépett, de hogy miért, azt nem.

A társaság többi asszonya csodálkozva nézett az alispánra. Ime egy asszony, aki a legnagyobb chronic skandalóztól nem tud. A szapora beszédű Leontin asszony vette át a beszélgetést:

— Kérlek édesem arról van szó, hogy a szőke Ilonát, a büszke Ilonát a derék öreg Laci bácsi Ilonája és szeme fénye követte a szive vágyát és egy szép napon megszökött. Husvét előtt történt. Senki se tudta, hogy a leány szerelmes, senki se tudta kicsoda, micsoda az az ember egyszer csak elszökött ahhoz a micsodához, izének hívják no . . . hogy is hívják kedves Oszkár?

— Azt a ravasz embert? Valami Déry a neve, állítólag ír.

— Igen Dérynek hívják édesem. Szóval a szőke Ilona elszökött hozzá Pestre és az öreg Laci bácsi, a becsületére még most is feltékeny tábornok utána ment és egy kis szállodában, a hol az a Déry lakott, elcsipte őket. Ilonát hazahozta. Azóta eltelt az idő és most . . .

— Bocsanat nagyságos asszonyom — folytatta a hüllőpofájú Oszkár — azt elfelejtette megjegyezni, hogy a szőke Ilonának már a szökés előtt vőlegénye volt Jankó Béla.

— Igen és éppen ezért csodálatos mostan, hogy ez a Jankó, a ki mikor a botrányról tudomást szerzett, visszalépett, most meg rászánja magát és mégis feleségül veszi.

— De kérem Jankót csak erőszakolják a leányhoz. Én tudom az egész csak politika. Jankó, a mint tudják Garlathy gróf titkára. Kellemetlen lett volna rá nézve, ha a szőke Ilona, a kinek neve a szökési botrányval van kapcsolatban, a felesége lenne.

— De hiszen az lesz!

— Igen ám, csak hogy azóta másképpen gondolkozik. Laci bácsi, a tábornok iskolapajtása Garlathinak. A minap ebben a dologban járt a grófnál, a ki becsitálta a titkár s mintha semmiről se tudna, megkérdezte tőle, vajjon miért adta vissza a jeggyűrűt. Jankó hebegett, zavart volt, végre egyszerűen kijelentette, hogy nem szereti a lányt. — A gróf látta, hogy Jankó róstell a dolgot, azért egy olyan megoldási dolgot talált az ügynek békés elintézésére, a mi a további habozást szükségtelenné tette.

— Apropos, kedves Oszkár, hát mért nem adja Laci bácsi Déryhez Ilonát? kérdezte az alispáné.

— Hiszen most akarom elmondani. Ez a gróf terve. Az öreg tábornok mindég a becsület szabályaihoz akar alkalmazkodni. A katonai becsületől nem akar eltérni. Nyakas az öreg s ragaszkodik ahhoz, hogy a leányát az vegye nőül, a ki már előbb megkérte.

No de ezek után lehetetlen!

— Annak látszik, de még sincs úgy, mert a kérdést a gróf úgy akarja megoldani, Ilonát férjhez adják Jankó Bélához, aki azonban a házasság kötés után nyomban valókeresetet fog beadni és ha a választ a törvényszék kimondta, férjhez megy Déryhez.

— No hát ez bolond dolog. Nem volna sokkal egyszerűbb, ha mindjárt Déryné lenne?

— Hát mi így gondoljuk és mindenki így tenne, de tudják, hogy az öreg milyen akaratos. — Nem akar eltérni a rendtől és a módtól.

— Igen? Így áll a dolog? No akkor most már értem, hogy Jankó miért udvarol Vargha Emminek.

— Persze. Tulajdonképpen ő a Jankó jegyese. A szegény fiú félti az állását, mert a gróf megfenyegette azzal is, hogyha nem teljesíti a kívánságát, akkor elbocsátja.

— És hogy lesznek addig, a míg a váló per tart? Ugy, hogy Laci bácsiék külföldre utaznak Ilonával, Jankó meg a gróffal megy Afrikába és a mire vissza térnek, a válás meg lesz.

— Nos hölgyeim, hát mit gondolkod, mi ez az egész? — kérdezte Balázs, a blazirképtű.

— Csak nem akarja azt mondani, hogy politika, válaszolt néhány saszonny.

— Pedig az! Még pedig a házasság politikája, a minek föltétlenül van jövője!

Mihály bá a kocsmát bucsustatja.

Már, azt mondom ténsur, kocsmá sines manapság,

Üsse meg a ragya ezt az új világot,

Az a sokbélyeges kormány, — már czudarság!

Ennek a jónak is nem a nyakára hágot!

Vagy tán kocsmá ez itt? S ez meg tán kocsmáros?

Honnan szabadult ránk gyütt-ment szel-tolója?

Kutyát sem tudott még szoktatni magához

S kéményét azóta elhagyta a gólya!

Itt benn cifra lim-lom, tükrös nagy kre-denczek,

Cifra bak a söntés, puderes nagysáddal,

Vesse jól a tüzláng, be pipesen henczeg,

Tisztes magyar ember ránézni is átall.

Hajdan csak akadt egy cigány a kuckóban,

Az én nótám huzta, szemem után járva,

Most német-fundálta nótadáraróban

Czeppedli divatos, — kutyám is nyi rája!

De ki is mulatna ily pocsek világban?

Csak pusztul a falu, tengeren-tul meggen,

Alig dong-czelleng egy ringy-rongy a kocsmában

Mint őszi döglőlég az ablaküvegen.

Veszni tért a magyar, lenyuzták lelkéről

Még a jókedvét is, haj, mi jó még rája!

Ténsur, igyunk egyet ebből a sváb léből,

A régi jó kocsmák bucsuztatására.

Bodor Aladár.

A tárkányi-tó virága.

Irta: **Magyar Gyula.**

Ha nem költött az alapja annak az elbeszélésnek, amit tavaly egy kirándulás alkalmával a felsőtárkányi öreg erdőkerültől hallottam, akkor az én tollam is igaz történetet ír le.

A hevesvármegyei Felsőtárkány község határában húzódó Mátra hegység egyik vadregényes, festői szép részén, a tárkányi-tó környékén már mintegy 30 év óta alkalmazott erdőkerülő: az öreg Száli Mihály bácsi csak főbb vonásokban, vázlatosan beszélt el azt a megható szerelmi történetet, vagy mondjuk drámát, amely a felsőtárkányi-tó környékén nyár elején nyíló piros virágok eredetéhez fűződik. A szürke vázat az én tollam színes lepelben igyekezett öltöztetni. Ugy amint következik.

I.

Bánom Pali és Szabó Gergely a falu legderekabb legényei voltak. Deli természetű, ügyes, egészséges, igazi magyarvágású fiúk. Együtt ették a császár kenyereit. Együtt csavargatták el a szőke, barna fürtű leány

fejeket. És nem is csoda, ha nagyon sokra ment azoknak a leányszíveknek a száma, a melyek szerelmes dobogásának részben Pali, részben Gergely volt az oka: mert akár a Pali, akár a Gergely szeme, bajusza, nyalka termete, no meg ügyes beszéde nagyon is alkalmas volt arra, hogy a szerelem rózsaszínű hálójával szője be a lányok, menyecskék szívét.

Kenyeres pajtás, elválhatatlan társ volt a két legény. Szerette egymást, mint testvér a testvért. De csak addig, míg egyszer mindkettőnek a szive lobbott vetett egy fekete szempár tűzétől.

A vetélytársak szívének ez a lángolása a szerelem önzésének válaszfalát emelte a Gergely és Pali szive közé.

Nyílt haragot nem tartottak. Nem kerültek egymást. Sőt kölcsönösen lesték egymás minden lépését, cselekedetét: mert mindkettő szerelmének tárgyát féltette a másiktól.

Molnár Éva, a két legény közös szerelmének tárgya azonban nem olyan leány volt, aki egy-kettőre, mint lepke, belerepült volna abba a lángba, amit a Gergely és Pali szive gyújtott s szerelmes sóhajtozása élesztett. Ő előbb kiakarta ösmerni a két legényt lelke, a szive fenekéig, hogy aztán méltónak nyujthassa oda szerelmét, a kezét . . . És a két ifju lelkének szívének tanulmányozása közben egyszer csak azon vette észre magát, hogy a szive minden dobbanásával, összes szerelmével Bánom Palihoz vonzódik. Most már elárulhatta volna mindkét legény előtt a szive titkát. De nem tette, meri még egy ideig gyönyörködni akart azok vetélkedésében szerelmes epekedésében, s úgy gondolta, hogy arra különben is legjobb alkalmá lesz a közeledő ünnepek alatt.

II.

Ünnep előtt délután Éva kis hugával a tárkányi-tóhoz ment ki virágot szedni. Az erdős, sziklás hegyóriásoktól körített völgyben dalolva tépdeste a vadvirágot . . . S talán éppen Bánom Palira gondolt, mikor Szabó Gergely hangját hallotta a háta mögött:

— Ha nem haragszol meg érette, én is segítek virágot szedni, Éva.

Éva felrezzent álmodozásából, s csodálkozva, kérdően nézett Gergelyre.

— Azon csodálkozol, hogy ide jöttem? — kérdezte a legény, közelérve a leányhoz. — Pedig nincs abban semmi csodálni való. Aki annyira szeret téged, mint én, az nem ösmer fáradságot, azt semmi sem akadályozza . . . Láttam mikor jöttél. Tudtam, miért jössz. Hát utánad jöttem, hogy lássalak, hogy beszélhessek veled, hogy tépjek a számodra néhány szál erdei virágot. Bánom Pali is tudta, hogy idejöttél. Még sem jött ki, hogy segítsen neked virágot szedni.

Éva a Pali említésére elpirult. S a vetélytárs szerelmét lekicsinylő legény iránt valami gyűlölet felét érzett . . . S már-már feltárta Gergely előtt a szive titkát: hogy szerelme a Bánom Palié. De meggondolta a dolgot és csak ennyit mondott:

— Pali azért nem jött ki, mert nem olyan tolakodó, mint te.

— Én sem tolakodom, Éva, hidd el. Én csak jobban szeretlek téged, mint az a másik . . . Hej! aki igazán, szívből szeret, annak nincs nyugodalma se nappal, se éjjel. Az nem tud megpihenni, de nem tud lemondani sem addig, míg azt hiszi, hogy lehet reménye a szívének. Az én szívemnek is van még reménysége, mert még nem mondtad soha hogy nem szeretsz. Ha nem tudsz szerelmeddel hozzám hajolni, mond meg szemtől szembe: és én nem ostromollak többé, hármennyire nehezemre esik is, lemondok rólad, de nem fogok a boldogságod ellen törni. S amit legjobbat kívánhatok neked, az lesz, hogy légy igazán boldog azzal, akivel több boldog

dogságot remélsz, mint én velem. . . De ha nem gyűlölsz, nem utálsz, ha tudnál szeretni, ne tarts tovább e győzelmes kétségben: hanem add nekem a szerelmedet, a kezdetet. Meglásd, nem méltatlannak adod.

Éva elmosolyodott. . . Aztán tréfásan — amit azonban Gergely nem vett észre — így szólt:

— Nagy ára van annak Szabó Gergely. Nem adjuk ám azt oda csak szóért, üres beszédért. Vedd meg ha olyan nagyon szeretnéd.

— Mit adjak érte?! — kérdezte lázas lelkesültséggel a legény. — A vagyonomat, a lelkemet, az életemet? . . . Vagy mind a házamat?

— Nem olyan ám annak az ára. Mással kell azért fizetni.

Gergely erre elgondolkodott. Majd látva, hogy Éva hazafelé indul, a szedett virágbokrétát átnyújtotta a leánynak:

— Nem a szerelmed áraként, de fogadd el tőlem ezt a bokrétát Éva. A szívem adja a szivednek.

A leány miközben a virágot átvette hosszán elgondolkodott. Aztán a tó tulsó oldalán meredező hegycsucsra pillantva, sajtós fénybe villant a szeme. Majd oda mutatva, tréfás mosollyal szólott Gergelyhez:

— Látod fönn azt a piros bimbós bokrot?

— Látom. Ott két szikla között.

— No hát annak a bokornak a bimbói ilyenkor szoktak szép piros virágokká nyilni. Ha holnap hajnalban lehozol nekem arról a bokorról egy szál piros virágot akkor . . .

— Akkor? — kérdezte remegő hangon, mohó kíváncsisággal a legény.

— Hát nekem adod, mint szerelmed jelét. . . És én . . .

— S te szeretni fogsz érte engem?! — Én pedig cserébe adok érte neked valamit. Hogy amit, azt most ne kérdezd. Majd megtudod akkor.

— Jó! Hozok arról a bokorról egy szál piros virágot. Hoznék, ha százszorta magasabb sziklát kellene is érte megmásznom.

Ezt olyan határozottsággal mondotta Gergely, hogy a leány, a ki azt gondolta, hogy képtelenséget kíván s csak tréfálni akart, félve a következményektől, nevetve mondotta:

— Hiszen csak tréfáltam, Gergely. Nem kell nekem az a virág. De meg ha lehoznád, sem adhatnék érte semmit.

De Gergelynek most már hiába beszélt. Megmaradt az eltökélt szándéka mellett: hogy a virágot lehozza.

Mikor elváltak, Gergely bucsut intve a leány felé ezeket mondotta:

— Ez a jobb kezem fogja holnap neked azt a piros virágot átnyújtani. Jóéjszakát! . . .

— Ne bizzál abban Gergely. Ne hidd azt Éva. — Ezt halk, suttogó hangon Bánom Pali mondotta, aki Gergely után leselkedve, egy sűrű bozót mögül kihallgatta a mit sem sejtő Éva és Gergely beszélgetését.

III.

Molnár Éva nem tudott azon az éjszaka aludni. Nagyon bántotta az elhamarkodott tréfa, amit a megelőző délután Szabó Gergelyvel üzött. És tartott tőle, hogy a legény vakmerő vállalkozásának igen komoly következményei lehetnek.

. . . A keleti szemhatár hajnaltó bora még nem győzte le a holdfényt, mikor Éva már talpon volt és utrakészen a tóhoz, hogy Szabó Gergelyt lebeszélje szándékáról.

Alig hogy elindult, a Bánom Pali hangját hallotta a háta mögött:

— Várjál meg Éva: én is a tóhoz megyek.

— Én ám nem oda, — szólott zavartan a leány.

— És ha nem oda igyekeznél is, én akkor is felmegyek a csucsra, azért a piros virágért, amit Szabó Gergely soha sem fog lehozni a te számodra.

— Hát honnan tudod, hogy Gergely mit akar? — kérdezte Éva még jobban megzavarodva.

— Tudom megtámadta a szerelmes szívem az éjjel. En fogom lehozni neked azt a piros virágot. Gergely még sosem volt a csucsánál, de én már sokszor voltam. Tudom az utat, ismerem minden cserjét, minden sziklát.

A leány most már kérésre fogta a dolgot:

— Ha szeretsz Pali, ne menj fel érte. Harmatos, csuszós a hegyoldal, nedvesek a sziklák gyöngék a bokrok, cserjék: könnyen bajod eshetnék. Inkább igyekezz Gergelyt is lebeszélni a szándékáról. Hiszen csak tréfáltam vele tegnap.

— Jó. Ha Gergely nem megy fel, én sem megyek.

Többet nem beszéltek. Elgondolkozva gyors léptekkel igyekeztek a tóhoz. Mikor oda értek, Éva a tulsó part fölött emelkedő hegyoldalra pillantva, éles sikoltott. . . Szabó Gergely már vagy 20 méter magasságban igyekezett a két szikla között zöldelő piros virágos bokorhoz.

— Ahogy én ismerem azt az utat, még utólérem, meg is előzőm Gergelyt, mondotta Bánom Pali — és futva a tó tulsó partjára került. Azután fel a hegynek. . . Nehány perc múlva már majdnem oly magasan járt mint Gergely. De ott már csak cserjéhez kapaszkodva, sziklához tapadva életveszélyvel lehetett feljebb kuszni. . . És folyt a küzdelem életre halálra. Nehány öl távolságra egymástól oldalt, egymás verejtékes küzdelmét figyelve, igyekezett a két legény feljebb, feljebb. . . Mintha azé lenne az élet, a boldogság, aki előbb szakít arról a bokorról egy szál piros virágot.

Éva is a tó tulsó partjára ment át, onnan nézte szorongó szívvel, visszafojtott lélekzettel a két legény elszánt vetélykedését. . . Azt hitte, hogy Gergelyhez csak a hűséges felebarát, Paliban pedig a szeretett szerelmes életért aggódik, remeg. . . és még sem tagadhatta el, hogy a Gergely száz veszedelmet és halált megvető vállalkozása a Paliénál sokkal tisztább, csupán mélységes szerelméből fakadó. . .

Ezen elgondolkozva, már szinte óhajtott, hogy Gergely szakithasson elébb virágot: hogy legalább a dicsőség legyen az övé. S mire ismét felpillantott a hegycsucsra, Szabó Gergely már ereszkedett le a két szikla közé. Bánom Pali tehát nem előzhette meg.

A következő pillanatban Gergely egy szál piros virágot szakított, s azt jobbában előre tartva, lekiáltott a tóparton álló leányhoz.

— Itt van a szerelmünk virága a kezemben, Éva. Nemsokára a kebledre tűzőm.

Éva a Gergely szavaira elpirult. S amint felnézett a legényre, s látni vélte annak boldogságtól sugárzó, felpirult, a küzdelem hevéből verejtékező arcát, s hallani vélte őszintén szerető szívének dobogását, úgy érezte, hogy a Bánom Pali képe kihullott a szívéből, s akiért odavárta helyébe az igaz szerelem hatalma, az Szabó Gergely.

Ekkor érkezett az egyik sziklacsucsra Bánom Pali. Gergely a virágot kalapja mellé tűzve, úgy szólott fel hozzá:

— Nyujtsd le a kezdet Pali: hadd kusszam fel a sziklára, mert nagyon fáradt vagyok.

De Bánom Pali irigy kárörömmel szólott vissza:

— Nem nyujtom biz én. Amit megkezdted, végezd is be. Különbösen jobb, ha

onnan igyekszel lefelé menni: ott könnyebb járhatóbb az út.

Mindezt Éva is hallotta. S látta minő veszedelmes Gergely alatt az út, a lelke mélyéből meggyűlölte Palit, az irigységért és rosszakaratú, félrevezető tanácsáért. Eppen felakart kiáltani Gergelyhez, hogy az út igen veszedelmes: ne arra jöjjön, amikor Gergely már éppen kezdett aláereszkedni. De a bokor alatt alig pár ölnyire az egyik sziklán megcsuszott, egyensúlyt veszítve, szikláról-sziklára esett, bukott, gördült alá a szédületesen meredő hegyoldalon egyre gyorsabban. . . Éva a rémülettől nem jutott szóhoz, csak egy néma pillantást vetett a boldogságát elrabló Bánom Pali kaján mosolytól eltorzult arcára. . . Nehány pillanat múlva Szabó Gergely alig pár ölnyire Évától a patakba zuhant. . . Az összerézett arcán tiskék, bokroktól megszakgatott ruhája halálra csuszott legénynek még volt anynyi ereje, hogy a part szélbe kapaszkodva az esés közben is megőrzött piros virágot egy gyöngye mosollyal szó nélkül Éva felé nyujtsa. . . A leány oda ment. Elvette a legénykezéből a virágot s a keblére tűzte. . . Aztán megfogta a legény jobbát, mintha kiakarná segíteni a partra. De amint hosszán nézett azokba a végtelen szeretettel mosolygó, de már üvegesedni kezdő szemekbe, mintha onnan és a tó fenekéből a boldogság hívogató szavát hallotta volna — utána hanyatlott a legénnyel ő is. . . A négy kar ölelt. . . A két test alámerült. . . A tó langyos vizén egy nagy hullám képződött. . . Aztán elmerült az is. . .

A Szabó Gergely és Molnár Éva egymást ölelő holttestét a tó fenék fogva tartotta. Így kerültek a felszínre soha. De az Éva keblére tűzött piros virágot felhozta az ár. . . S annak a himporából a hegytetőn elszáradt bokor helyett a tóparton nyilnak azóta, minden esztendőben a tárkányi-tó piros virágai. . .

Dr. Nagy Pista.

Iskolai év eleje volt. A kis nebulók félénken húzódtak meg helyeiken s bizonytalan tekintettel nézegették a falra kifüggesztett képeket. Az első padban egy pufók képű, eleven szemű gyermek ült. Bátorabb mindannyinál. Szemeiből az élénkség, okosság sugárzott ki. Egész otthonosan érezte magát. Az elfogultságnak, a félénkségnek legkisebb nyoma sem látszott arcán.

Első tekintetre megtetszett a fiu.

— Hogy hívnak?

— Dr. Nagy Pista.

Önkéntelenül is elmosolyodtam a feleleten, míg a többiek arcáról a bámulsat tükröződött vissza.

— Miért vagy te doktor?

Mert az leszek!

— Tehát még nem vagy. Nagy Pista a neved.

— De édes anyám mondta, hogy doktor leszek.

— Segítsen az Isten. De addig még sokat kell tanulnod. Van-e sok pénzedek?

— Nincs. Édes anyám szegény, újságot árul, abból élünk.

S mig ezt mondta, kissé elkomolyodott.

— Sose busuly! Csak légy szorgalmas, jó fiu, megsegít az Isten!

Ettől kezdve figyelemmel kísértem a gyermeket.

Ő volt a legrendesebb s legszorgalmasabb az egész iskolában. Játszva tanult meg mindent. Bátran, érzelmesen felelt a hozzá intézett kérdésekre. E mellett szerény, jó magaviseletű gyermek volt. Tanulótársai szerették s szívesen osztották meg vele falatjaikat.

Vizsga után könnyes szemekkel jött hozzám.

— Mi bajod, Pista?

— Bucsuzni jöttem. Elköltözünk a város tulsó végére. Jövőre nem járhatok ebbe az iskolába, mert nagyon messzire van. Pedig úgy szeretnék ide járni.

— Ne busulj, Pista. Csak légy továbbra is szorgalmas, jó magaviseletű. Szeretni fog a tanító ur, szeretni fognak új tanulóársaid is. Aki doktor akar lenni, annak nem szabad elcsüggedni.

— Nem is csüggedek, Isten áldja meg tanító urat. Köszönöm a sok jószágát.

— Isten veled. Majd beszélék tanító uraddal.

Elváltunk. Sokáig nem láttam. Kérdőzködtem utána. Csak jót hallottam felőle. Nem győzték dicsérni szorgalmát, eszességét, szerény magaviseletét. Nagy jövőt jósoltunk a szegény fiúnak. Segítettük könyvvel, ruhával, ösztöndíjjal eszközölnünk ki a részére, hogy édes anyja terhén is könnyítsünk.

Igy télt el pár esztendő. Pista már a felsőbb osztályba járt.

Egy hideg téli napon beállított hozzám. Fázott, didergett szegény. Arcza, kezei megkékültek a hidegtől. Hóna alatt néhány krajczáros ujságot szorongatott.

— Ne tessék rám haragudni, hogy betolakodtam, de már nem birtam tovább a hideget. Majd megfagyok.

— Jer közelebb, Pista. Ül le s melegedj. Ebédeltél-e?

— Ma még nem. Tegnap sem sokat ettem. Nagyon szegények vagyunk. Édes anyám beteg. Nincs, aki keressen. Az újság árulása kevés hasznot hoz. Abból is orvosságot veszek, meg édes anyámnak ételmelet. Magam alig eszem valamit.

— Derék fiu vagy, Isten megáld jószágodért. Mióta beteg édes anyád?

— Már két hete. Azóta iskolába sem voltam. Nem is megyek többet. Nem lehet. Csak azt várom, hogy édes anyám meggyógyuljon, beszélgöddöm valahova inasnak.

— Ne csüggedj, Pista. Mint eddig, ezután is gyámolítunk. Amit elmulasztasz hamar utána pótolod. Jövőre beiratunk a gymnasiumba. Édes anyád is meggyógyul, könnyebben lesztek, ha ő is kereshet.

— Köszönöm a tanító ur, nagy jószágát. Fizesse vissza az Isten. Majd meg-lássuk, hogy lesz jövőre.

Olyan bánatosan, olyan lemondóan ejtette ki a szavakat. Hiszen reményeit, szép, fényes álmait temetgette. Nem is jött többet hozzám.

A multkoriban városban voltam. Amint a főtucznak végig haladtam, ismerős hang ütötte meg fülelmet.

— Jó napot, tanító ur! Ugy-e nem ismer? Én vagyok Nagy Pista.

— A doktor?

— Csak álom volt az tanító ur. Egy szerető szülei sziv s egy bohó gyermek csalóka álma. Elmúlt. Helyébe jött a valóság. Iparos vagyok, itt van az üzletem a főtéren. Édes anyám is itt van s boldogabb, elégedettebb, mint mikor álmait szötte.

Tassi Miklós.

Barangolás Erdélyben.

Irta: Oláh Gábor.

(Folytatás és vége.)

IX.

Az Aranyos mentén élvezett tömérdek tojás most tette meg a hatását, ezen az éjszakán. Lelkem átrepült az álmok elefántcsont kapuján, az igéző képeket mutogató Vénusz fogta kézen s valának gyönyörű látományaim. Azt szokták mon-

dani: hizó disznó makkal álmodik. A bucsumfalvai idill én rajtam is tetemes nyomokat hagyott. Ugy jártam, mint Horatius egyik utja közben, mikor téjfélleg hasztalan várt szava nem tartó violájára: immundo somnia visu nocturnam vestem maculant ventremque supinum. Eheu!

Hanem azért már korán reggel utban voltunk Zalatna felé. „Híntó“ vitt bennünket, ahogy az erdélyiek titulálják az egyszerű féderes bérkocsit. Ugy feszítettünk benne Aladdinnal, mint két eső tengeri egy zsákban. Ő ugyan gyalog szeretne menni utolsó útjára is; szitta a fogát most is, mint egy ifju Harpagon, a vitelbér miatt.

Sajátságos őszies reggel volt. Mintha az Ősz, ez a talpigéző ködruhában ifjusága tünt tavaszát sirató vén kisasszony, korai látogatásra kukkant volna be a javakorát élő Nyárhoz. Nedves ruhája olyan hűvös-séget hajtott, hogy cinkét fogott az orrunk. A támadó Nap, ez a fiatal ragyogó király, még nem bírta szétverni a nehézkes ködök táborát. Ott hömpölyögtek az Abrud patakot szegő hegyhátakon, mint a megölt Éjszakának halvány szellemei. Viaskodtak egyideig az aranykocsin közelgető nagy urral, de az sugárnyilával leverte őket. Menekültek az elgyalázott szellemek, behuzódtak menedékes völgyek katlanába; aki pedig nem tudott már kerekét oldani, felakasztotta magát az erdőség fájára, ahogy Petőfi látta valahol.

A lovak egyhangu ütemben vágták a völgyi utat. A hosszas esend rászáll az ember lelkére, megüli, elveszi a hangját, mint az éjszaka a duruzsoló világét. Ilyenkor a lét és nemlét kérdései lopózkodnak be a lélek nyitvahagyott ajtaján. Én is ringatóztam gondolataim csuda tengerében, mint Csokonai. Mi az élet? Mi a halál? Petőfi Sándor frappáns felelete, mint ostor eserdülés, esattant fülembé: az élet rövid béke s hosszú harc, és a halál rövid harc s hosszú béke. Mire születtél az ember? Mi az életünk célja? Voltaire még kesernyésen ennyit mondott: „A legyek azért vannak teremtve, hogy a pókok meg-egyék; az emberek pedig: hogy a gondok elnyeljék.“ Ma már Flammarion magában az élésben látja az élet célját. Ez szépen-csendő visszhangja a Schopenhauer mély-ségből kiemelkedő gondolatának: az élet célja a faj fentartása. Akármithigyünk is igazán van Byronnak; „Az élet két világ között lebeg, mint rezgő csillag éj s nappal határán. Hullámszanak a mély évezredek, s mi buborékként pattogunk el árján roppant tömegben; és nem magasabb itt népek sirja, mint egy picit hab.“ A büszke Karthago hatalma, Róma s erős Babylon leomlott! . . . De azért utazni jó, míg el nem pattan a szappanbuborék; hiszen a halál is utazás ama nem ismert tartomány felé, honnan nem tért meg utazó. Ezt meg Shakespeare Vilmos mondja.

Hogy mi az emberi élet? láttuk egy utszéli esárdában, ahova tejelni tértünk be. A esárdás, aki szerette a bort, mint Falstaff Jankó, ott feküdt félleg gutaütötten a vackon, megnémulva, bárgyun, mint egy darabfa. Neki már mindegy: lét, nemlét, álom, halál. Az öntudat bezárta nála bolt-ajtáját; egész képe nagy betűkkel hirdette: itt már semmit sem árulnak. Felesége, ha kikapós asszony, mindenesetre jól járt: örök lakatra vert száju ura be nem vádol-hatja soha a bírónak! Kikapós asszonyok, itt a példa, okuljatok! De ti is ám: esze-tekvesztett alkoholisták!

A Gyalu Mare nevű hegység nyakára kezdett felkapaszkodni esengős-bongós két lovunk. Az Abrud patak egyszerre csak eltűnt mellőlünk. Gyönyörű völgyben kap-tattunk tovább, 950 méter magasig. Innen-tul kanyargós szerpentin-uton ereszkedtünk lefelé. Mellettünk száz meg száz méter mélységben vadon erdővel borított völgy hallgatott. Óriási egyenes szál-fák törtek fel belőle a hegy kalapjáig. Gondolom, ezek

a fák az erdővilág legambiciózusabb tehet-ségei, akik miniszterségre, sőt talán hal-hatatlanságra is törekednek. Ha sok vitor-lás hajója volna Magyarországnak, innen derék árbocfák kerülnének ki. De így nem használhatják másnak, legfeljebb — akasz-tófáknak.

Engemet különös érzés szokott meg-lepni az erdőben. Ugy érzem, mintha roppant tenger alján, korálok és rostos növények szövedéke közt mászkáló bogár volna az ember. A madarak ez óriási ten-ger szárnyas halai. Fent a fellegek a víz fodrozó habjai. A nap mintha a tengeren uszó égő hajó volna. És érzem fölöttem a teméntelen víztömeg nyomását; majd hogy meg nem fuladok. Elérhetetlen vágy szikrája reszket bennem: felszállani szár-nyakon, mint a madár, e szörnnyü tenger színére, hogy meglássam: micsoda élet van azon túl? — Talán a kormányozható léghajó feltalálása eszméjének az emberi-ség közt szétozott miriádnyi része moccan meg ilyenkor bennem.

Leereszkedtünk az itt gyermekkorát élő Ompoly patak völgyébe. Iskolás fiu módjára hancurozik végig a sziklafalak lábánál. Közben töltözik tudományokkal: új meg új patakokkal. Zalatnán már le is teszi az „érettségit“. Jobb partján meresz-kedik egy nagy bivalyfejű kopasz szikla; nem tudom, mi lehet a gyomrában: az em-berek már félig elrágták. Mindjárt Zalat-nával átellenben domborodik fel a „Zsidó-hegy“, ez az óriási vakondakturás, amely-ről azt tartja a népképzelet, hogy az özön-víz után itt feneklett volna meg Noé apánk bárkája. Tehát ez az Ararát hegye! Akkor meg az erdélyiek Noé unokái, azaz vitózó izraeliták! Ezt alighanem a szombatosok fundálták ki. Mások azt állítják, hogy De-cebál római császár itt öletett volna le huszezer zsidót, mert nem bizott bennök. Ez megint antisemita fejben fogamzott. Az ember nem tud eligazodni, melyiknek ne higgyen.

Zalatnán megnéztük az aranybeavatót. Szomorú, hangtalan emberek ödöngöttek e sokféleeszagú műhelyben, mint a jövő kor tudósai Madách falanszterében. Ke-zünkbe nyomtak egy háromkilós arany-pogácsát, azt mondták, hétezer kétszáz s egynehány koronát fizettek ki érte. Csodá-latos, még csak a szemünk se rebbent meg belé. Míg az ember az aranyifjusághoz számított, mi gondja a holt aranyra? Könnyebben látunk most a cigányasszony-ban is Helénát, mint sápadt aranyban földi boldogságot. Bezzeg hatvan esztendő s korunkban vadulnánk érte, mint a spanyol bikák a toreador veres posztójától. Rosz-szul van az élet berendezve! Örökös mac-bethi zavarban szenvedünk: előttünk semmi sincs, csak ami nincs! De mit tehetünk mást? Turgenyev Bazarovjával suhintunk egyet a levegőbe: basta! — A vegyelem-zőben pedig azt mutogatták meg, hogyan olvasztják ki sok mismás anyag közül a pucér aranyat. Olyan ez a sárga fémnek, mint a purgatorium a fekete-sárga lelki-ismeretnek.

A kőfaragó és kőcsiszoló iskola gyö-nyörű dolgokat állít ki. Önkénytelenül az ember élete ötlött eszembe, mikor láttam, hogy finomodik márvány, üveg simasá-guvá a darabos, nyers hegyi kristály, hogy őlt szabályos alakot a dimatlan kötömb a szurtos kőcsiszoló legények kezében. A vi-lág is óriási kőcsiszoló iskola; mi embe-rek vagyunk a nyers kővek, ahogy a ter-mészet kiszül magából; csiszoló mestere-ink: a bánat, fájdalom, küzdelem, esalat-kozás, diadal, szerelem és a sokat kár-hoztatott iskolák. — Nagyon meglepett az elemi iskolás fiuk agyag mintázása. Kedves, naiv gyermeki lelkek gondolata gyuródott kezdetleges formákba. De ahogy a gyermekek minden moccanásában van valami báj, mert természetes, úgy ezek-ből a miniatür szobrocskákból is moso-lyogtak ránk a kellem makkopános tűn-

dérei. Madárfészek tele tojással; hászija, hozzátámasztva a lajtorja; pipázó magyar fej; házi állatok, kis ház, kis kerítés — mind, mind apró emberek komoly megfigyelései. Magad szemével láss! ez a nevelés első parancsolatja.

A kohóban gyermekkori ismerősömré bukkantam, aki most már bányamérnök. Nagy készséggel vezetett keresztül bennünket a szénkéneg-gyártó műhelyek labirintusán, mint Vergilius Dantét a pokol, purgatorium és paradicsom hármasság körében. Tüszköltünk, hápogtunk az ammoniák és kénszagtól, nagy öröme minden vallásos léleknek, mert ezzel bizonyoságot adtak annak is, hogy a kénszagba szerelmes sátánnal nem állunk közeli rokonságban. Vezetőnk olyan szakképzettséggel, annyi technikus terminussal magyarázta ezt a szagos tudományt, hogy én nem értettem belőle semmit. Aladdin rá-rávágott nagy fejével, mint az áhitatos hívő arany-száju papja beszédére.

Jurinics bányatiszt nyitotta meg előtünk ajtaját és szívét. Felesége, tiszta feketebe öltözött, fehér márványarcú nő, fogadott és tartott bennünket szóval is, sóval is. Mint a lemondásnak angyala, járt-kelt a csöndes szobákban. Meghalt egyetlen leánya s azóta üres neki ez a feleséges nagy világ. A virágos udvaron két fiu repkedett; az egyiknek gyönyörű szőke angyalfeje volt, de ördögi hamis szeme. Mind a kettőt úgy tartják itt, a magánosságuk zajjal elverésére, mint néma szobákban a csevegő kanári madarakat. A mi bevetődésünk nagy forradalmat keltett a szomorúság várában. A márványarcú nő felocsudott álomjárásából s lett nekünk, fáradt vándoroknak, étellel, itallal üdítő jószellemünk. Férje kint mesterkedett az aranykallójában; csak azért is felkerestük naplement táján. Hat dobogós zúzó dö-möckölte a termésköbe rejtett aranyat. Oláh parasztok riszálták a mosót; egy asszony etette a zúzót, porontya ahideg, nedves földön Adám-nadrágbansivalkodott. Senkise hederített rá, csak egy fekete kutya csókolta koronként nyakon. Jól kell vigyázni a ragadós kezű oláhokra, mert úgy lopják az aranyat, mint az államférfiak az országhasszát. Azt vallja az a gügye nép, hogy az aranyat Domne Zeu adja, azért nem vétek lopni. Jurinics uram, hónaljig gyürkőzve, épügy végezte a magáét, mint legutolsó munkása. Naponként nyolevan-kilencven koronányi aranyat mosnak ki. — Két fáradt bányász szállt le a hegyek közül; pár szót váltott velök Jurinics ur, gazdag érre bukkantak. Az egyik sápatd volt, a másik egészséges. Jó szál legény mindkettő. Különösek ezek a föld alatt lakó emberek. „Jó szerencsét!” így köszöntek s mentek tovább a leszálló éjtszakában.

A kohó záptojásszagu környezetében mutatkoztunk be egy zalatnai kis lánynak, a feketegyémánt szemű király Erzsikének. Bemutatkozásakor szokás szerint elmor-mogtam nevemet s Pál Gábornak fogta fel filigrán fülecskéje. Beszélünk, beszélünk; s hogy Aladdin beszédközben többször idézi nevemet, felkiált a kis lány: — Ó, hiszen azt az Oláh Gábort én ismerem hirtől. Könyvet is adott ki négy társával.

— Én vagyok én — mutatkozom be újra.

Erre aztán zavarba jött a kis lány és még szebb lett.

Vacsorára ő is hozzánk jött; hajnalt hozott magával az éjtszakába. A bor megoldotta nyelvünket; a lámpák ragyogása valami csodálatos fénybe borította a fehér ruhás királyi leányt. Mélységes fekete szemébe már beleveszett volna a lelkem, mint megszállt turista a Vezuv torkába, ha markos társam meg nem ragad. Pirosan kigyózó ajka a legszebb imádságos könyv volt; ha kinyit is imádság volt, ha bezáródott is, imádkoztam volna belőle. Az

Énekek Énekének gyönyörű szólamaival ürdettem lelkemet mámoros lelkébe: Fátylad alól boesásd rám két szemed, felrebbentő páros galambodat! Hajfűrtöd göndör, mint a kecskenyáj, mely Gileád lan-kásán heverész. Karmazsin fonál drága ajakad. Fátylad mögül halántékd kivillan, mint gránátalma márványló szeletje. Nyakad Zionnak karesu büszke tornya, ezer paizsuk szépséged rajta függ... Ezután az következett volna: Datolyafürt mellednek bimbaja, — de ezt már nem mondtam, csak belenevettem az Erzsike feketegyémánt szemébe...

X.

Az Éjszaka magára kapta fekete palástját és menekült a piros Hajnal elől. Lelkünk is visszazállt az álmok elefánt-csont kapuján, elfoglalta trónját a holt nyugalomba merevült test fölött. A nap, mint diadalmas vezér, felhágott már a Zsidóhegy ormára; szárnyas órállói harsányan trombitáltak a szendergő Zalata fülébe. Bennünket siettetett a mérhetlen időt kimérő óra s búcsútanuln hagyott el a virágoskertű házat, mert jó lelkiismeretű lakói még aludtak nem hitető álomnak ölében. Isten hozzád, fekete gyémántszemű királyi lány! Vajjon lesz-e még veled találkozásom?

A kis műkedvelő gőzös begyeesen kocogott velünk Gyulafehérvár felé, mint a eszmadia mester inasa, ha valami fontos üzenetet viszen. Dugig volt ez a mozgó akol vásárra menő oláhokkal. Szembe kerültem velem egy magyar koponyájú, magyarul is tudó atyáit; mikor székelynek szólított: kézzel, lábbal tiltakozik, hogy ő mőc, semmi más. Na, hogy az Isten öljön meg! — füstölögtem magamban. Te sem mented meg a magyar hazát! Aladdin még jobban járt: a feketeszakálu pópa teperedett mellé. Ez az Isten embere először tetette magát, mintha nem is tudna magyarul; fülelt, vajjon nem terítjük-e reá vagy nemzetségére a vizeslepedőt? Mikor látta, hogy nincs veszedelem, megméltóztatott szólalni magyarul is. Egyéb-ként becsületes alaknak látszott; becsülebbnek, mint a Rákosi Viktor garabóci pópája. Vele volt görkakas módjára büszkélkedő felesége és sugár szép leánya. Ez már hasonlított az „Elnémult harangok” bűvös Flóricájához. Nem szólt magyarul egy árva hangot sem; bizonyosan nem is tudott. — A koesi másik részében egy kerekkepű, parázs szemű oláh menyecskeket adtak ölből ölbe a legénynek. A pópa mondta, hogy a bíró felesége az a hittyes asszony. Nem tudom, Dante poklának hanyadik körébe kerül majd a kis kedves?

A vasutól balra maradt el a zalatnai vérengzésben legyilkolt magyarok emlékoszlopa. Ugy állt ott a mezőségen, mint egy eltemetettnek a sírből kinyúló csontkarja, mely az Istenhez kapaszkodik segedelemért. Az oláh nem fél, a magyar meg nem igen mérgesedik tőle. Néma felkiáltó jele egy szörnyen véres mondatnak, melyet köszörült vassal irtak magyar földbe elvetemedett románok.

Gyulafehérváron alig lehetett mozogni, annyi vásáros nép rajlott a piacán. Bukdostunk a tarka áradatban, mint két, hajóból kilökött, hirtvivő palack a tengeren. Sodort bennünket föl a végzet a várba. Kétféjű sas berzenkedik a kapu szemöldöke felett. Jó jel! Hangulatot ébresztő, mint a Dante pokla kapujának fölébe irt fekete betűk: „E kapun át a jaj-városba léphetsz...” Jajgatott is bennünk a nemzeti önérzet; de a fáradtság elnyomta jajszavát s némán léptük át a vár küszöbét. Felettünk diadalmas Károly császár ugratja kőlovát; azonban a vén Időnek nem imponál, megharagudott rá s elkezdte már marni, tördelni lovát is, magát is. Ujabb száz esztendő bajosan ér meg ócsászár-

sága. Nem siratja meg még a gyulafehérvári gyalogezred cigány trombitása sem.

A vártemplomának feltornyát Bemágyui döntötték le valaha, mikor az Apokalipszis csodáit nem szárnyas angyalok, hanem szárnyatlan emberek vitték végbe Erdély földjén. Ebben a templomban őrzik a Hunyadiak koporsóját. Nem volt lelkem bemenni s megnézni; a koporsókba és csontokba vetett hitem mostanában megrendült.

Felmentünk a könyvtárba. Szép rendben tartja a kezelője, de nem igen élő forrása a tudományoknak. Olyan, mint a magtalam asszony: életcélja nincs. A sánta házmaster, vezérlő Vergiliusunk, egy pár láncos könyvet mutatott; többre nem becsült a ruhánk után bennünket. Lánc és könyv! Rabszolgaság és szabadság szimboluma egybekötve! Borzasztó találmánya egy tolvajlelkű kornak. Engem a hideg bosszuság rázott tőle. A könyvtár felett csillagvizsgáló toronylik, van egy kis meszesze látója; padozatán pedig ott a délkör. A csillagvizsgáló különálló kis tornyában sötét kamarát állítottak fel ügyes emberek; abban visszaverődik a várnak színes tiszta képe s kivetődik egy asztallapra. Még az utcán járókelők miniatűr képét is jól kivették rajta. Okos találmány! Ha az ember nem bizik feleségében, ide vonul s megleszi házataját napról napra. Ez a kis huncut gép mindent elfecség. Csak egy a baj! Ejnek éjszakáján csütörtököt mond, mert akkor is híven mutatja a sötétséget, a bolond. Pedig Amor éjszaka végzi mesterműveit, tudnivaló.

Már Zalalnán felbizzattak bennünket, hogy látogassuk meg Gyulafehérvár élő nevezetességét, az örökifju Bolyai Dénest, a nagy Bolyai Farkas unokáját, a még genialisabb Bolyai János fiát. Nézd meg az apját, úgy ismered meg a fiát! mondhatná egy új magyar közmondás. Bolyai János volt az a rettenetes ember, aki párbajt vivott mindenkivel, utoljára tulajdon apját is kihívta. Ő hozta be a koresolyázás divatát Magyarországra. Szerette a sportot és az asszonyt; gavallér volt, de lángész; csodabogár, de nagy intellectus. Ennek a fia Bolyai Dénes, aki több hetven esztendősnél, de azért úgy pereg-pattog harmadik fiatal felesége körül, mint egy nászutra induló vőlegény. Ilyen embereket csak a Jókai regényéből ismertem eddig. Udvarias, mint egy süldő diák; fürge, mint egy pincér; lelkesedik, mint egy honmentő; fiatal, mint egy csodagyermek. Kiválóan lobog benne az élethez való akarat igénye, mint ahogy boldogult Schopenhauer úr mondaná. Végtelenül büszke Bolyai voltára, mintha ő írta volna a Tentament, sőt az Appendixét is. Őseinek lángszelleme révén subvenciót húz a Tudományos Akadémiától.

Ebéd után cimbalmozott a „menyecske.” Bolyai Dénes hátradólt székében s egész volta azt ragyogta: nincs nálam boldogabb a két hazában! Igazán, mikor az ember jóllakik, még az ellenségének is megbocsát. Ilyenkor kell megkönyvékezni pénzes nagybácsikat; ilyenkor sarcol a nő kedves férje urán; ilyenkor kopogtat a bukni készülő diák mathe-sis tanárja ajtaján; ilyenkor kötik a legtöbb békét civakodó nemzetek és civakodó házaselekt. — Hanem a zene kilopta az én lelkemet is. Jessicával igazán mondhatom: kedvem borong, ha hallok szép zenét. A hangok veszedelmes hatással vannak rám: leveszik lábáról akaratomat, el lágyulok, szétfolyok, mint a víz. Ilyenkor talán még váltót is lehetne velem aláírni. Ilyenkor hatodik, hetedik érzékem fölébred s porától megtisztult, halhatatlan voltom átömlik maga is lobogó zenébe. Távoli érzések futnak által rajtam; ilyenkor átérzek nem tudott, nem látott, hétepecsétes titkokon. Hangfogója leszek angyalok dalának, istenek szavának! Nem látok, nem hallok, nem élek, de érzek.

„Fogadjatok be ti diés falak!” Az udvar hátulján egy hetven méter mély kut őrzi azoknak a rab törököknek az emlékét, akikkel ásatta a sziklába ezt a koloszalis viztartót a vár kemény ura. Három török név mulómódon ma is látszik a külső falba vésvé. Egy Hasszán volt közülök.

Beirtuk nevünket a látogatók könyvébe. Elandalogva ballagtunk kifelé, végig a hosszú dobogón, amelyen hajdanában, Hollós Mátyás korában, vidám vadásztársaság vagy csatára fegyverzett sasok szállottak Magyarország legszebbik várába. A Zalasd patak, mely körül futja a várat, be sok mindenről tudna beszélni! Elmondaná azt is, hogy hajdanában ő hajtotta a vármalmot; belőle ittak a Huszáruddvar nyerges paripái. Ma már csak a vajdahunyadi gyerekek ha horgásznak benne paraszthalakat. Elmulik minden, mint az árnyék. Levelek vagyunk az élet roppant könyvében; egyideig forgat bennünket valami rémletes kéz, azután megun; az enyészet szele szárnyára kap és röpit, röpit a határtalan semmisségbe...

Az volt a szándékunk, hogy másnap bejárjuk a gyönyörű Gyalár-völgyet s azután Petrozsényen át lemegyünk az ország határáig, átkiáltunk Romániába, megpirogatjuk a magyar földhöz idegen Duna folyamat. Ha pénzünkben tart, talán még egy kanyarodással a segesvári csatásikon is elzúgunk az „Egy gondolat bánt engemet”-et.

De az ördög keresztet vont számításunk elé. A vajdahunyadi vár megnézését követő éjszakán rámbocsátotta fekete táborát, forró lázban meggörgetett, majd fogvacogató hidegrázást futtatott rajtam keresztül-kasul, tetőtől talpamig. Egy kis hűs esti szellő csapott meg a Nye bojsza ablakán s egész sámsoni voltom egyszerre esütörtököt mondott. Megfeneklettem, mint az oldalbordája tört hajó. Ki voltam keményítve becsületesen. Szárnyaim verzetten csapzottak alá; ólomlábomat alig tudtam egymásután tevegetni. Határtalan társam melánkólikusan nézett reám; de belátta, hogy a hátára ő sem vehet. Mit volt mit tennünk? visszafordítottuk a szerkerünk rudját; Aladdin Tövsnél elhanyagolt tőlem Topánfalvára, én meg, mint a vert hadsereg, buskomoran huzódtam hazafelé, Debrecenre. Másnapra elszállt a csásbaság, de már akkor Nagyváradon túl zötyögött a gőzös, Budapestre utazó temérdekű évő japán ártisták társaságában.

Utazásom hát egyik legérdekesebb pontján szakadt meg. Vajdahunyadon kapott meg a történelem szelleme; sajna itt csapott meg a láz is, mely mindenkit legyaláz. Bizonyosan így szakad félbe majd az életem is valami fontos pillanatában. A cél álom marad örökké, s mint az elérhetetlenség csillaga: ragyog, sillámol a messzeség aranyos kódében. A felé tartó ut, küzdelem és vergődés esupa kedves izgalom, más néven: az élet. Talán a sorsunkat igazgató, kiismerhetetlen hatalom szántszándékkal lebegtetni előttünk csak távolnan viaskodásaink pályaberét; talán jobb is úgy, hogy el nem érjük sohasem. Várassa, bübája így mindig megmarad. Ha egyszer elérnénk, nem volna célja életünknek.

Az elérhetetlenért való küzdelem: az élet maga; a nagyszerű, a fényes, vagy más hangon: a kisszerű, a piszkos élet. A szerelem bübája is a szüziességig tart; az odaadással már lehámlik angyalisága. Szebb az álom, mint az ébrenlét. Ha a mennyországot egyszer igazán megjárna valaki, s visszatérne hozzánk, elmondaná, mit látott, mi van ott? — talán soha többé nem kívánkoznánk oda. A tudás nagy hatalom, lever vagy fölemel bennünket; de úgy tetszik, a hit még nagyobb, mert soha le nem ver, mindig csak fölemel! Milyen boldogok, akik hinni tudnak! Milyen bol-

dog volt az én utazásom is Vajdahunyadig; mert erős hittel hittem, hogy átlépek az országom határát és bekiáltok Romániába.

Mindezt csak a magam lelke megnyugtására hánytorgatom. Mert bizony fáj, fáj az, hogy töredék maradt híres erdélyi barangolásom.

Villanycsengőt

olcsón és pontosan készít és javít

KRAUSZ KÁLMÁN

Hatvan-utca 2. szám.

Olcsó áron feltűnést keltenek.

1 Nikel anker remontoir zsebóra, 38 óra járás, „Roskopf szabadalom” márkával 3 évi jótállás, szép nikelláncz csatógóval frt 1.95, 2 vételnél frt 5.50, 6 db frt 10. Ignácz Cypres, Krakau, Florianer-strasse 49, Képes árjegyzék ingyen és bérmentve ügynökök nem díjaztatnak.

A ki azt akarja, hogy a lámpája villany fényvel égjen és kevesebbet fogyasztjon, az vegye meg az általánosán jónak bizonyult

Csillár petróleum port.

Egy csomag utasítással együtt 10 fillér.

Kapható minden fűszer üzletben, Pásztor Gyula és Tsa vasüzletében, Mentze H. áruházában.

Általános Takarékpénztár

Részvénytársaság

DEBRECZENBEN,

előnyös kamattételei mellett

Kölcsönöket nyújt váltókra, kötelezvényekre, folyószámlára, értékpapírokra és árukra.

Kereskedők tárczaváltói és könyvkövetelési leszámítolása.

Hazának személyes hitei nyújtása az intőzet kebelében létesült hitellegylet által.

Betételeket elfogad gyümölcsösztetés széljából, betéti könyvecskékre, cheque-számlára és pénztári jegyekre 4%, kamatozás mellett.

Értékeket nyújt készpénz tárgyakra, várható termésre.

Övadékkölcsönöket folyósít vállalkozók és bérlőknek.

Törlesztéses-kölcsönöket engedélyez 10—65 évig földbirtokokra és forgalom képes házakra.

Tőzsdéi megbízásokat elfogad értékpapírok vételére és eladására.

Külföldi pénznemeket bevált és ilyenekkel szolgál.

Hitelleveleket ad a külföld bármely piacára.

Közelebbi szó vagy írásheli felvilágosítással készséggel szolgál az intézet ügyvezető-igazgatója.

Szövetkezetünk

második évtársulatába tagok már most fölvételnek.

Uj kölcsönök

után a törzsbetétek csak 1907. január 1-től kezdve fizetendők.

➤ Egy törzsbetét 50 fillér. ◀

Egy törzsbetét 100 korona hitelre jogosít,

➤ Négyéves évtársulat. ◀

Jelentkezhetni az intézet hivatalos helyiségében Piacz-utca 65. sz. Czegely ház.

A központi bank m. sz. igazgatósága.

Komáromi M.

műhangszer készítő

Legnagyobb hangszer üzlete

Főüzlet Piacz-utca 63. Flókuliet József kir. utca 2 Bika szálloda mellett.

Czimbalom vételnél díjtalan tanítás.

Bérbe adott zongorákat új gyánánt nem adunk el, mindenféle hangszerek részletfizetésre is. Többféle gyártmányu

Gramophonok

és lemezei, a hírnevesebb gyártmány, lemezekben óriási választék. Szakszerű műhely, nem kontár, új hangszerek készítését és javítását művészi módon nem mint kontár, de mint szakközpét készítjük. Zongora hangolást vidéken is.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Az ujonnan érkezett hurfonó gépemen a legkitűnőbb minőségű hurokkal szolgálunk.

Szövetkezés! Törökesség! Erő: a jólét alapja

Aláírási felhívás.

A ki fiának pályája kezdetén pénzt akar adni.
A ki leányát gond nélkül akarja kibáztatni.
A ki örökösitani akarja magát.
A ki házat, földet akar szerezni olcsó, kényes és lefizetésre.
A ki öreg napjainak betegsége nem akar másra szorítani, leány gondoskodását és legény be

Népszegélyző Bank

m. sz. most átköltö 11. évtársulata tagjai sorába arajéhoz mértékben havi befizetésre.
Iskolás gyermekekre, kis jövedelmű egyénekre való tekintettel már

heti 10 fillér

befizetésre is be lehet tagi lenni.

Befizetésre mindenki kézen 10 filléres heti kölcsönöt kaphat, mert társulatunk 6 és 12 évesek.

Első évtársulatunk 1903 tagja 42035 be-szét két hetenként, mely befizetés az évtársulatok lejártáig cc. 1 750,000 K. befizetésnek felel meg mely összeg után a társulat tagjai 5% haszonredményben fogak részesülni.

Eddig 800 esetben 600.000 kor. kölcsön adtunk ki szövetkezetünk tagjainak.

Tagul jelentkezhetni a NÉPSZEGÉLYZŐ BANK m. sz. helyiségében Piac-u. 43. Lamprecht palota

AZ IGAZGATÓSÁG: Domahidy Elemér, Hajdu vi. és Debrecen sz. kir. város v. főispánja elnök. Forrási Ernő, földbírt. alelnök. Kontseck Géza, nagyker. alelnök. Gerébny Pál földbirtokos ügyvezető igazgató. Dr. Weis József ügyvéd jogtanácsos. Dr. Balkányi Emil. Békés Lajos. Dr. Kus Béla. Dr. Berger Andor. Dávidházi Kálmán, Békés Emil. Somo sy László. Lamprecht Frigyes. L. sz. Dzsó Werlin Sándor. Dr. Varga Elemér. FELÜGYE-LŐ BIZOTTSÁG: Gyurcsány Béla, Trifarszky Emil, Unszár József.

Debreczeni Leszámloló Bank

mint szövetkezet

**Debreczen, Piacz-u. 49. sz.,
a Főpostával szemben.**

Mindazoknak, kik tagjai sorába belépnek,

olcsó, könnyen visszafizethető kölcsönt
nyújt.

Tag lehet mindenki, a ki legalább **heti 40 fillér**
befizetésére kötelezi magát.

Minden tag annyiszor 100 korona kölcsönt vehet
igénybe, a hányszor negyven fillért hetenkint befizet.

Minden 100 korona kölcsön heti 40 fillérrel visszafizethető, melyben már a kamat is bennfoglaltatik, tehát nem kell külön kamatot fizetni.

Tagok felvétetnek az intézet hivatalos helyiségében: **Debreczen, Piacz-utca 49. sz., volt Iparbank-palota, a Főpostával szemben.**

Az igazgatóság:

Dr. Spitz Lipót, ügyvéd, jogtanácsos. **Szele György,** ev. ref. lelkész, elnök. **Fürst Ödön,** nagykeresk. alelnök.

DEBRECEN
LEN VISA
1906/329 1-2. oldal
Kiegészítőből

Mihalovits Jenő gyógyszerháza

a „Kigyó“-hoz Debreczen.

Legjobb bajuszodró a híres
DEBRECZENI
„GZIVIS“ bajuszpedró.

mely nem tép, de jól összetartja és növteti
a bajuszt!
☛ 1 doboz ára 40 fillér. ☛

A bőr ápolása kötelesség az egész-
ség érdekében s erre legalkalmasabb
szer a

Mollitergin,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőr-
nek) üdeségét, hamvasságát, rózsaszín-
ben játszó fehérségét. Megszünteti a
kőzörösséget. Az eldurvult, kirepede-
zett és szélkifujta arcot vagy kezet, a
legrövidebb idő alatt fehérré és puhává
tesz! Poudre alá is igen ajánlható!

Hatása gyors és biztos! Mint bőr-
ápoló szer páratlan!

☛ Teljesen fémmentes
és ártalmatlan! ☛

Egy üveg MOLLITERGIN ára
1 korona.

A bel- és külföldi
gyógyszer-különlegességek

a naponta felmerülő

hasonszervi gyógyszerek,
kötszerek,

szépitő-szerek,

gyógyszer-ujdonságok
legnagyobb raktára
Debreczen és vidékére.

A Dr. BORSOS-féle

hajszesz

teljesen ártalmatlan növényi anya-
gokból készülő hajerősítő, mely kiváló
eredményrel használható ugy a haj-
hullás vagy a hajvégek megtörése
és széthasadozása, mint a fej elkor-
pásodása vagy a haj molyosodása
ellen.

A haj növést előmozdítja! Legjobb
óvszer a hajbetegségek ellen. Sem a
fejbőrt, sem az ágyneműt nem pisz-
kolja. Hatása biztos!

Egy üveg Dr. Borsos-féle hajszesz
ára 1 korona.

Kettős (nagy) üveg 2 korona.

MIHALOVITS JENŐ

gyógyszertára és gyógyszerészeti műlaboratoriuma
DEBRECZEN, főplacz 31., a városházzal szemben.

Mihalovits Jenő gyógyszerháza
a „Kigyó“-hoz Debreczen.

Mihalovits Jenő gyógyszerháza a „Kigyó“-hoz Debreczen.

Mihalovits Jenő gyógyszerháza a „Kigyó“-hoz Debreczen.

Az Alföldi takarékpénztár DEBRECZENBEN, Piacz-utcza, (saját ház.)

Elfogad betéteket

Takarékpénztári könyvecskékre és Chequeszámlára.

Persely-betétek gyűjtésére

teljesen ingyen bocsátja rendelkezésre elegáns, masszív nickel perselyeit, csupán a használati idő tartamára kell 5 korona biztosítékot letenni, mely összeg azonban szintén a betevő fél részére kamatozik.

Különösen ajánlja:

Áruraktárait

hol a gazda, iparos vagy kereskedő termelvényeit és készleteit gondozás végett elhelyezheti s arra mérsékelt feltételek mellett előleget is nyerhet.

Raktáraink a Magyar államvasut és Hajdunánási vasut vonalaival közvetlen vágánnyal vannak összekapcsolva s így egész kocsis rakományok lényeges fuvar-költség megtakarítással eszközölhetők.

A Magy. kir. szab. osztály sorsjáték fő elárusító helye.

DEBRECEN
LEN VISA
1906/329 1-6. oldal 2000
kiegészítőből
Kiegészítőből

Horgonyi Károly

Czabán Dániel utóda

első debreczeni finom fehér és rozskenyér sütődéje
DEBRECZEN, Batthyányi-utca 15.

Saját gyártmány és kivitel: mindennemű bor-, tea-, tej- és egészségi kétszersültekben, teasüteményekben (Cakes) és Grahamkenyér.

Specialista kávéházi és vendéglői süteményekben.

Aleuronat, növényi fehérje kenyér, cukorbeteg számára állandóan raktáron.

Telefon szám 336.

Telefon szám 336.

 Legolcsóbb, legjobb

bevásárlási forrás

 Újévi ajándékokban

u. m.: Illatszerek, Parfüm casseták,
Illatos keztyü- és zsebkendőtartók,
Manicür készletek, Coccnac-, Rum-,
Thea- és Czukorka különlegességek.

Bácz Herman

„Angyal“ drogueriája

Debreczen, Piacz-utca 42. szám.